

**ZALAEGRSZEG MEGYEI JOGÚ VÁROS
ALPOLGÁRMESTERÉTŐL**

☒ 8901 Zalaegerszeg, Kossuth L.u.17-19. ☎ 92/502-106, fax: 92/311-474

..... napirendi pont

ELŐTERJESZTÉS

**Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése
2014. április 17-i ülésére**

Tárgy:

**Zalaegerszeg Megyei Jogú Város ifjúsági koncepciója és
cselekvési terve a 2014 – 2020 közötti időszakra**

Előterjesztő:

Balaicz Zoltán alpolgármester

Készítette:

Humánigazgatási Osztály
Fentősné Belléncs Andrea

Tárgyalta:

Oktatási, Kulturális és Sport Bizottság
Szociális, Egészségügyi és Esélyegyenlőségi Bizottság
Gazdasági Bizottság
Pénzügyi Bizottság

Egveztetve:

Szakmai szervezetekkel, a helyzetelemzés rész szereplőivel

A közgyűlésre meghívást kap: -

Törvényességi, tartalmi és formai szempontból ellenőrizte:

Önkormányzati Osztály

Tisztelt Közgyűlés!

Zalaegerszeg város korábban már rendelkezett egy, a közgyűlés által elfogadott, a 2000-től 2003-ig terjedő időszakra vonatkozó munkaprogrammal. Konceptió akkor nem készült, de a **396/1999.** közgyűlési határozattal elfogadott munkaterv az ifjúság életkörülményeit érintő alábbi területeken jelölt ki feladatokat:

- Fogászati prevenció
- Óvodai, iskolai egészségtervek
- Állapotfelmérés, erről 2 évente közgyűlési anyag (beszámoló)
- Drogellenes stratégia megalkotása
- Telefonos lelkisegély-szolgálat biztosítása
- Diáksport fejlesztése
- Bünmegelőzési programok
- Fiatal Házások Otthona program
- Diákönkormányzatok támogatása
- Kerékpárutak fejlesztése
- Játsszóterek felújítása
- Munkaügyi Központtal közösen felmérés a munkaerőigény várható alakulásáról
- Foglalkoztatási koncepció elkészítése
- Testvérvárosi kapcsolatok ifjúsági relációinak fejlesztése
- Utcai szociális munka a csellengések megelőzésére

Az országos ifjúságpolitika szintjén az előzményekhez tartozik, hogy 2004. év óta, tehát éppen 10 éve várjuk az ifjúsági törvény megszületését. Az eredeti tervek szerint már az említett év őszén tárgyalta volna az országgyűlés az előkészített törvényjavaslatot, amely - a Tisztelt Ház általi elfogadása esetén - világos útmutatást nyújthatott volna az ifjúsági munkaterületnek.

Mindenképpen sajnálatos, hogy máig sem született meg az ifjúsági szakterület törvényi szabályozása, mivel nagy segítség és előrelépés lett volna egy törvény letisztultabb és az egységes gondolkodás és gyakorlat irányába ható szellemisége és tartalmi elemei mentén dolgozni.

Fontos előrelépés azonban, hogy a **2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól** az önkormányzati feladat és hatáskörökről szóló II. fejezete 13.§ (1) bekezdésében már a kötelezően ellátandó feladatok körébe sorolja az ifjúsági ügyeket.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése 2008. év novemberében a 266/2008. számú határozatával fogadta el Zalaegerszeg Megyei Jogú Város ifjúsági koncepcióját és cselekvési tervét.

Most, öt év elteltével a koncepció és a cselekvési terv aktualizálására került sor. A munka során a jelen állapot bemutatását követően a továbbvitelre szánt, folyamatos feladatok mellett új stratégiai elemek is rögzítésre kerültek. A tárgyalásra ajánlott ifjúsági koncepció igyekszik egy átfogó helyzetfeltárást bemutatni, körvonalazza a célokat és a hozzájuk rendeződő feladatokat, az együttműködőket, valamint megfogalmazza az elkövetkező időszak tennivalóit.

Az átdolgozott koncepció is tartalmazza az alábbi kitélt:

„az egyes szakterületeket az ifjúsági koncepció elemei részleteiben nem taglalják. A konkrét ágazati szabályozások (oktatásügy, egészségügy, szociálpolitika, sport, igazgatás stb.) és feladat kijelölések mellett, azt nem felülírva, hanem részben az ágazati célkitűzéseket egyé-

pontokkal kiegészítve és teljesebbé téve, másrészt a felsorolt szakterületek által nem érintett, de az egyén és a társadalom élete szempontjából mind perszónálisan, mind közösségi síkon egyaránt fontos relációk megjelenítésével szolgálja a települési ifjúsági munka eredményességét, hatékonyabbá tételét. A koncepciónak persze üzenete van a szakterületek felé, amennyiben tud olyan alternatívákat és lehetőségeket felmutatni, amelyek - a szakterület kompetenciáján és a jogszabályok által behatárolt mozgástéren belül - a konkrét ágazati célkitűzésekre és döntésekre az ifjúság érdekeit preferáló, pozitív befolyással bírnak.”

Az anyag készítésekor beépítésre kerültek mindazon - ma működő - intézmények, szervezetek, hatóságok által nyújtott adatok, információk, amelyek a 2008-as koncepció készítése során segítették a munkát.

A változások tárgyalásakor pedig teret kaptak a bemutatkozásra az új ifjúsági szolgáltatók, szervezetek is.

A koncepció megalkotásának és megújításának célja:

Ifjúságügyek igen, de tudatos települési ifjúságpolitika nem létezhet az ifjúság, a velük foglalkozók és az önkormányzat, valamint a köztük lévő kapcsolatrendszer, felelősségvállalás és munkamegosztás nélkül.

Ezért egyrészt fontos, hogy minden érintett számára egyértelműen megfogalmazódjanak azok az alapelvek, prioritások és kapcsolódási pontok, amelyek meghatározzák a cselekvés irányvonalait, a lehetőségeket és a feladatokat, az együttműködés lehetséges formáit, másrészt, hogy közös támogatottsággal és konszenzussal létre jöhessenek és működhessenek azok a legitim fórumok, amelyek ezt a munkát hatékonyabbá és egyúttal gyakran gazdaságosabbá is tehetik.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése ***Oktatási, Kulturális és Sport Bizottsága*** **30/2014. sz. határozatával** egyhangúlag – 11 igen szavazattal – támogatta a határozati javaslatban megfogalmazottakat és az előterjesztést közgyűlési tárgyalásra alkalmasnak találta.

A ***Szociális, Egészségügyi és Esélyegyenlőségi Bizottság*** **26/2014. sz. határozatával** – 12 igen, egyhangú szavazattal – az előterjesztést közgyűlési tárgyalásra alkalmasnak tartja azzal a kiegészítéssel, hogy a cselekvési terv alapján induljon el a munka. A programok megvalósításához szükséges anyagi források ezzel párhuzamosan kerüljenek feltérképezésre.

A ***Gazdasági Bizottság*** **48/2014. számú határozatával** az előterjesztést **11 igen, egyhangú szavazattal** támogatta.

A ***Pénzügyi Bizottság*** **18/2014. számú határozatával** az előterjesztést 7 igen, egyhangú szavazással közgyűlési tárgyalásra alkalmasnak tartja.

Kérem a tisztelt **Közgyűlést**, hogy az alábbi határozati javaslat szerint az ifjúsági helyzetjelentést és koncepciót, valamint a cselekvési tervet elfogadni szíveskedjen.

Határozati javaslat:

1. Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése a 266/2008. sz. határozatát hatályon kívül helyezi.
2. Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése az előterjesztés mellékletét képező tartalommal elfogadja Zalaegerszeg Megyei Jogú Város 2014 – 2020 közötti időszakra szóló ifjúsági koncepcióját és cselekvési tervét.
3. Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése felkéri az Oktatási, Kulturális és Sport Bizottság elnökét, hogy a bizottság minden év novemberében tüsse napirendre a tárgyév ifjúsági feladatainak végrehajtásáról szóló beszámolót és a szakterület pénzeszközeinek felhasználásáról szóló tájékoztatót.

Határidő: minden év november 30.

Felelős: Gecse Péter, az Oktatási, Kulturális és Sport Bizottság elnöke

Zalaegerszeg, 2014. április 10.

Balaicz Zoltán
alpolgármester

ZALAEGERSZEG MEGYEI JOGÚ VÁROS
IFJÚSÁGI KONCEPCIÓJA
ÉS CSELEKVÉSI TERVE
A 2014 – 2020 KÖZÖTTI IDŐSZAKRA

Készítette: Fentősné Belléncs Andrea
ifjúsági szakreferens
Zalaegerszeg Megyei Jogú Város
Polgármesteri Hivatala
Humánigazgatási Osztály

Tartalomjegyzék

HELYZETELEMZÉS, IFJÚSÁGI KONCEPCIÓ	1
I. Bevezetés	1
II. Zalaegerszeg város ifjúsági koncepciója megalkotásának célja	2
III. Az ifjúsági koncepció megújításának előzményei	2
IV. A koncepcióhoz kapcsolódó fogalmak meghatározása	3
V. A magyar és az európai ifjúságpolitika aktualitásai	6
VI. Magyarország kapcsolódása az Európai Unió ifjúsági politikájához	9
VII. Az önkormányzati ifjúságpolitika jogszabályi háttere	10
VII./1. A legmagasabb szintű jogforrások	10
VII./2. Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata által alkotott, az ifjúságot közvetlenül és közvetve érintő hatályos rendeletek	11
VII./3. Összegzés	12
VIII. Háttér	13
VIII./1. Demográfiai helyzet	13
VIII./2. Az ifjúság egészségi állapotáról	15
VIII./2.1. Az élet korai szakaszának jellemzése	15
VIII./2.2. Várható élettartam	16
VIII./2.3. Az egészséget támogató társadalmi környezet kialakítása	17
VIII./2.4. Egészségfejlesztés a mindennapi élet színterein	20
VIII./3. Adatok a közoktatási intézményrendszer tükrében	23
VIII./3.1. Általános helyzet	23
VIII./3.2. Óvodák	24
VIII./3.3. Általános iskolák	24
VIII./3.4. Középiskolák	24
VIII./3.5. TISZK	26
VIII./3.6. Felsőoktatás	26
VIII./4. Szociális helyzetkép a foglalkoztatás és a lakásviszonyok szerint	28
VIII./4.1. Foglalkoztatás	28
VIII./4.2. Lakásviszonyok	29

VIII./5. A gyermekek védelmének rendszere	29
VIII./6. Szociális egyensúly	30
VIII./7. Bűnmegelőzés – vonatkozó jogszabályok	31
VIII./8. Bűnözés	33
VIII./9. Prevenció	34
VIII./9.1. A megelőző tevékenység lényege	34
VIII./9.2. A preventációs programok során általában alkalmazott módszerek	36
VIII./9.3. Néhány preventációs program	36
VIII./9.4. A megelőzési programok további szereplői, tevékenységük	38
VIII./9.5. A megelőző tevékenység hatékonyságának értékelése	39
VIII./10. Az ifjúság részvétele Zalaegerszeg város kulturális életében	40
VIII./11. Diáksport	42
VIII./11.1. Iskolai testnevelés	42
VIII./11.2. A diáksport fejlődését gátló tényezők	42
VIII./11.3. Utánpótlás - nevelés	43
VIII./11.4. Szabadidősport	43
VIII./11.5. Az önkormányzat sportpolitikai elvei	44
VIII./11.6. A sportfinanszírozás rendszere	44
VIII./11.7. Feladatok	44
VIII./12. Egyéb szabadidős tevékenységek	45
VIII./13. A Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat	46
VIII./14. Civil kapcsolatok, egyházak	47
VIII./15. Az önkormányzati ifjúsági munka	54
IX. És ahogy a megkérdezett fiatalok látják...	57
IX./1. Általánosságban	57
IX./2. A családi környezet	58
IX./3. A fiatalok szabadidős szokásai	58
IX./4. Az Egészségre káros szokások jellemzői	59
IX./5. Ifjúsági szolgáltatások színvonala, az érdekvédelem érvényesülése az iskolában	60
IX./6. A fiatalok tervei, jövőképe	61
IX./7. Az önkormányzat ifjúságpolitikájának ismertsége	62
X. SWOT analízis	65
XI. Az önkormányzat saját szerepének meghatározása, a felelősség kérdése	69

XII. Az önkormányzati ifjúságpolitika alapelveinek és - ezekkel összefüggésben - általános céljainak meghatározása	72
XII./1. Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata ifjúságpolitikai alapelvei	72
XII./2. Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata ifjúságpolitikai céljai	72
XIII. A célokhoz kapcsolódó feladatok célcsoportok szerinti lebontása	74
XIII./1. Egészségügy - szociálpolitika - prevenciós tevékenység	74
XIII./2. Feladatok és ajánlások az oktatás - képzés – nevelés területére	76
XIII./3. Foglalkoztatás, munkaerő-piaci integráció segítése	77
XIII./4. Szabadidő - kultúra - sport	78
XIII./5. A fiatalok szerepvállalásának erősítése- érdekképviselés, érdekegyeztetés, érdekvérvényesítés - az ifjúságsegítő/támogató kör erősítése -	80
XIII./6. Európaiság és nemzettudat- mobilitás- nemzetközi kapcsolatok	82
XIV. Ajánlások	83
XIV./1. Az országos ifjúságpolitika aspektusában	83
XIV./1.1. Ifjúsági törvény	83
XIV./1.2. Civil társadalom	84
XIV./1.3. Erőforrások és feltételek	85
XIV./2. Ajánlások a helyi ifjúságpolitika irányában	85
XIV./2.1. Szemléleti kérdések a települési ifjúsági munka valamennyi résztvevője vonatkozásában	85
XIV./2.2. Ajánlások az önkormányzati ifjúsági munka gyakorlatához	86
XIV./2.3. Az oktatási intézmények felé kiemелendő ajánlások	86
XIV./2.4. Az ifjúsági szakterület szakmai képviselői részére	87
XIV./2.5. A fiatalok, az ifjúsági szerveződések részére	87
XV. Intézményrendszer - együttműködések	88
XVI. Zárszó	90
CSELEKVÉSI TERV	93

HELYZETELEMZÉS, IFJÚSÁGI KONCEPCIÓ

I. Bevezetés

Ő

Valahonnan jött és valamit hozott magával.

Valamerre tart és Valakivé lesz.

Az előbbi adott.

Az utóbbi mindannyiunk felelőssége: szülőé, nagyszülőé, pedagógusé, a szomszédé, a társaké és nem utolsó sorban az intézményeké, amelyekkel felnövekedése során kapcsolatba kerül.

Mindazoké, akik a társadalomnak nevezett formációból szűkebb és tágabb környezetét alkotják: szeretik, óvják, tanítják, hatnak rá, alakítják, példát nyújtanak, formálják személyiségét, biztosítják - vagy nem - az egyéni életében boldoguló, egészséges felnőtté, s egyúttal a közösség hasznos tagjává való szocializációja feltételeit és körülményeit.

És azoké, akik bántják, elhagyják, elhanyagolják. Biztonság helyett kétségek közötti életre kárhoztatják, noha gyakran nem is szándékosan, hanem tudatlanságból teszik mindezt. Mert esetleg maguk sem kaptak, s nem is találnak sem mintát, sem biztos kapaszkodót.

A gyermek a társadalom legkülönlegesebb és legnemesebb értéke. Benne körvonalazódik a jövő.

Az ember születésekor még legfeljebb biológiai adottságaiban hasonlít környezetéhez. Hosszú fejlődés és tanulás útján válik valódi tagjává az őt körülvevő társadalomnak, megismerőjévé és egyben alakítójává a kultúrának, amelybe beleszületett. Sorsa mindvégig a környezetével kölcsönhatásban, attól elszakíthatatlan tendenciák mentén alakul.

Minden korban az **idősebb nemzedék feladata és egyben felelőssége** bevezetni utódait a társadalom életébe, hagyományaiba, rávezetni a felnövekvő nemzedéket az adott kor által preferált életútra és értékrendre, megismertetni az együttélés szabályait, viselkedési normáit, a korlátokat és lehetőségeket, bemutatni, hogy melyek azok a tendenciák és megnyilvánulások, amelyeket a társadalom elfogad, s mi az, amit helytelenít, elítél és ezért - szükség esetén - szankcionál is. Egyúttal **a felnőtt generáció feladata megteremteni a folyamat optimális körülményeit és feltételeit.**

A nyelv, a szokások, az ismeretek, a beilleszkedés és érvényesülés lehetőségei, valamint az emberi viszonylatok és erkölcsi normák megismerése és elsajátítása hosszú és gyakran konfliktusokkal, vívódásokkal terhes folyamat, amely az ember **szocializációja** során valósul meg. A velünk született adottságok kimunkálása, a személyiség kialakulása társas feltételekhez kötött, ehhez pedig az emberi együttélés mintái elengedhetetlenek.

„A szocializáció az egyén beilleszkedése a társadalomba; a társadalom életében való hatékony részvételhez szükséges szabályok, normák elsajátítása.”¹

¹ Bakos Ferenc: *Idegen szavak és kifejezések szótára*. Budapest: Akadémia Kiadó – Kossuth Könyvkiadó, 1974. 816. p.

A szocializációs folyamat, a személyiség megalapozása alapvetően három szinten, három dimenzióban történik a **család**, az **iskola** és az **egész társadalom** közvetítésével. Tágabb értelemben a szocializáció egész életünket átható folyamat, amely során szüntelenül tanulunk új helyzetekhez igazodni, így az a felnőttkorban is érvényesül. Szűkebb értelmezés szerint a legmeghatározóbb az a gyermekkori szocializációs időszak, amikor a társas viselkedés, a környezethez igazodás alapvető szabályait sajátítjuk el.

A mi munkánk gyümölcse tehát az a képesség, amellyel a felnövekvő, új nemzedék alkalmas lesz a saját arcára formálva, igényei szerint alakítani a társadalmat úgy, hogy mindemellett a múlt tiszta értékei tovább hagyományozódjanak és valamennyi korosztálynak legyen benne a maga megfelelőségében megbecsült, emberhez méltó hely. Ez a kihívás tárgya és hosszabb távon gondolkodva, mindannyiunk érdeke.

E gondolatok jegyében ajánlom **Zalaegerszeg ifjúsági koncepciója mottójául** azt a még a „VII. Település és Ifjúsága” szakmai konferencián elhangzott alapelvet, mely szerint **a gyermek és fiatal nemzedéket** nem megoldandó problémaként, hanem **a jövő erőforrásaként kell kezelnünk** és ezért alapvetően fontos, hogy minden, az ifjú generációt és életterét, környezetét érintő tervezés, intézkedés, cselekedet során e szemlélet tükröződjön.

II. Zalaegerszeg város ifjúsági koncepciója megalkotásának célja

- Az önkormányzati szerep és felelősség erősítése
- Aktuális helyzetelemzéseken alapuló tendenciák bemutatása
- A helyi ifjúságpolitika prioritásainak és céljainak meghatározása
- Alapelvek, együttműködési / szervezeti formák és módszerek rögzítése
- Ajánlások és feladatok meghatározása az egyéb ágazati szabályozásokban nem megjelenített szolgáltatások, intézményhálózat és tevékenységek fejlesztésére

III. Az ifjúsági koncepció megújításának előzményei

- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város rövid távú, a 2008. november 20. és 2011. december 31. közötti időszakra vonatkozó ifjúsági cselekvési terve megvalósulásának felülvizsgálata
- A gyermek-és ifjúsági ágazati munkában érintett és tapasztalatokkal rendelkező szakterületek, intézmények, hatóságok és szakemberek (iskolai gyermek- és ifjúságvédelem, diákönkormányzatok, szabadidő-felelős, Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat, rendőrség, Z.M. Kórház Drogambulancia, ZMKH részéről a népegészségügyi szolgálat, ifjúsági szolgáltatásokat nyújtó civil szervezet(ek), Zalaegerszegi Járási Hivatal Munkaügyi Kirendeltsége), a Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat valamint a döntéshozók (képviselőtestületi, bizottsági, albizottsági tagok) és a Polgármesteri Hivatal érintett szervezeti egységei véleményének kikérése
- A kapcsolódó országos és helyi szabályozások, korábbi előterjesztések és szakirodalom tanulmányozása
- A koncepció - tervezet illetékes bizottságok által történő megvitatása

IV. A koncepcióhoz kapcsolódó fogalmak meghatározása

- **Koncepció:** azoknak a - tényfeltárást követő - alapelveknek, vezéreszméknek, elgondolásoknak, alapvető szempontoknak és szándékoknak az összessége, amelyek az adott területre vonatkozó nézőpontunkat úgy tükrözik, hogy egyben világos iránymutatást adnak a célok meghatározásához, az azok realizálásához szükséges stratégiai eszközök és módszerek kiválasztásához. A koncepció szükségletek, feladatok, megoldási lehetőségek számbavétele és az előbbiektől általánosan indikált döntéshozatali irányelvek rögzítése - mintegy alap és egyben keret a cselekvési program kialakításához.
- **Stratégia - cselekvési terv:** a koncepcióban rögzített célok és feladatok alapján rövid, közép és hosszú távú tervek a *cél - eszköz - módszer* hármas rendszerében, *határidők* és *felelősök* nevesítésével
- **Települési:** egy adott konkrét településre vonatkozó
- **Nappali népesség:** állandó és ideiglenes lakosok, valamint a városban tanuló, dolgozó, fogyasztó, de nem itt lakó népesség együttesen (tágabb értelmezés)
- **Gyermekek:** 14 év alatti korosztály
- **Fiatalkor:** 15 és 29/30 év közötti populáció - a tanulmányok kitolódása, valamint a munkaviszony létesítése, családalapítás időbeli csúszása miatt a fiatal felnőtt generáció egyre nagyobb részét sorolja ide a szakirodalom (korábban 24, majd 26 év volt a felső határ)
- **Ifjúság:** az előbbi két korosztályos kategória együttes elnevezése
- **Szubszidiaritás elve:** általánosságban azt jelenti, hogy minden döntést azon a lehető legalacsonyabb szinten kell megalkotni, ahol az optimális informáltság, a döntési felelősség és a döntések hatásainak következményei a legjobban láthatók és érvényesíthetők. A gyermek- és ifjúságpolitika vonatkozásában ez - még tágabban - úgy értelmezhető, hogy nem lehet az ifjúságra vonatkozó intézkedéseket nélkülük, a bevonásuk nélkül meghozni, továbbá bizonyos kereteket megfelelő tartalommal csak maguk az érintettek tölthetnek fel. A lehetőségek felismerésének képessége és az érdekérvényesítés módszereinek megismertetése azonban a felnőtt generáció feladata és kötelessége. A másik faktor a család, mint társadalmi alapegység, amelynek prioritása van gyermekei felnevelésében. Itt a feladat elsősorban a család „versenyképességének”, megfelelési esélyeinek segítése, támogatása, nem figyelmen kívül hagyva azt a tényezőt, hogy - extrém esetektől eltekintve - a család szerepét, funkcióit, döntési és cselekvési kompetenciáját - törvényi védettséggel garantáltan - biztosítani kell.
- **Hátrányos helyzet, veszélyeztetettség:** a hátrányos helyzet gyermekvédelmi szempontú megközelítése az alábbiakban fogalmazható meg: „Amennyiben egy adott kultúrkörben, népcsoporton belül, a családban a gyermekek testi, lelki fejlődéséhez

szükséges anyagi – tárgyi, szellemi – szociális feltételek az ott élők átlagához képest hiányosak vagy alacsonyak, ...akkor hátrányos helyzetről beszélünk.”²

Hátrányos helyzetet okozhat a család alacsony jövedelme, a munkanélküliség, rendezetlen családi körülmények, következtelen életvitel, a szülők képzetlensége, ill. alacsony iskolai végzettsége és tulajdonképpen mindazok a körülmények, amelyek a család életkörülményeire és életmódjára károsan hatnak, s amelyek a család tagjaiban a jövő kilátástalanságának érzetét, szakkifejezéssel szólva státuszszorongást idézhetnek elő.

A veszélyeztetettség fogalmát az **1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról** I. fejezet 5. § (n) pontja tisztázza, mely szerint „...olyan – a gyermek, vagy más személy által tanúsított magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapot, amely a gyermek testi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.”³

A hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség különböző fogalmak, bár elhatárolásuk nem mindig könnyű. Gondoljunk a tisztességes szegénységben, de szeretetben, értékrendben felnövő gyerekekre. Ő hátrányos helyzetű, de nem veszélyeztetett. Egy anyagilag elkényeztetett, azonban minden egyéb téren mellőzött gyerek, bár nem hátrányos helyzetű, mégis lehet veszélyeztetett.

Tény viszont, hogy a hátrányos helyzet tartós fennállása, kumulálódása veszélyeztetettséget okozhat.

A hátrányos helyzet megállapítása a társadalmi státusz, a veszélyeztetettség a gyermek fejlődésének vizsgálatával történik. A hátrányos helyzetenél azt nézzük, hogy **milyen körülmények között**, a veszélyeztetettségénél pedig azt, **hogyan** szocializálódik a gyermek.

A 2011. évi CXCV. törvény a köznevelésről a hátrányos helyzet kérdésében visszautal a gyermekvédelmi törvényre. Az utóbbi jogszabály VIII. fejezet 67/A.§ (1) bekezdése szerint hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált városfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

² dr. Veczkó József: *Gyermekek és ifjúságvédelem. Család- és gyermekkérdések. Gyula: APC – Stúdió, 2002. 188.*

³ 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról I. fejezet 5.§ (n.) pontja

(2) Halmozottan hátrányos helyzetű

- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- b) a nevelésbe vett gyermek,
- c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

- Az **esélyegyenlőség** kérdése szorosan kapcsolódik egyes megelőző pontokhoz. **Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Helyi Esélyegyenlőségi Programját** a Humánigazgatási Osztály készítette el. Az anyag célja a bárminemű, bármely eredetű (vallás, bőrszín, etnikai, települési hovatartozás, fogyatékkal élés, és egyéb alapokból táplálkozó) diszkrimináció elleni küzdelem támogatása.

A 2003. évi CXXV. törvény preambuluma értelmében minden embernek joga van ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen. Az emberi méltósághoz való jog az Alaptörvényre vezethető vissza. Figyelemmel az Alkotmány rendelkezéseire valamint a nemzetközi tendenciákra, az esélyegyenlőség megteremtése elsősorban állami feladat.

Az európai közösségi jogalkotás alapját az Amszterdami Szerződés képezi.

Az egyenlő bánásmód követelménye a kötelezettektől azt kívánja meg, hogy tartózkodjanak minden olyan magatartástól, amely bizonyos tulajdonságaik alapján egyes személyek vagy személyek egyes csoportjaival szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést, megtorlást, zaklatást vagy jogellenes elkülönítést eredményez.

Az eleve hátrányos helyzetben levő személyek formálisan egyenlőként való kezelése ugyanakkor a hátrányos helyzet konzerválásával járna. Ahhoz, hogy a hátrányos helyzetben levő személyek ezt a hátrányukat ledolgozhassák, nem elegendő annak biztosítása, hogy őket a többiekkel azonos jogok illessék meg, hanem olyan pozitív intézkedésekre van szükség, amelyek lehetővé teszik, hogy a helyzetükből fakadó hátrányaikat csökkenteni, illetve megszüntetni lehessen.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata és szervei tudatában vannak annak, hogy munkáltatóként, intézményfenntartóként, közvetlen szolgáltatóként, pályázóként és a közpolitikák alakítójaként is kötelesek megtartani valamennyi jogviszonyukban és eljárásukban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben (Ebkvt.) meghatározott egyenlő bánásmód követelményét.

(részletesen: Zalaegerszeg MJV Helyi Esélyegyenlőségi Programja)

- **SNI-s tanuló:** sajátos nevelési igényű tanuló
A köznevelési törvény (47. §) szerint a gyermek sajátos nevelési szükséglete (szükségletei) határozzák meg a pedagógiai tennivalókat. A Nevelési Tanácsadók által feltárt, megállapított nevelési szükségletek kielégítése a többségi nevelési-oktatási intézmények és a pedagógiai szakszolgálatok feladata.
- A **fogyatékoság**, vagy a fogyatékoság mértékét elérő zavarok megállapítása érdekében a megyei pedagógiai szakszolgálatok tankerületi szakértői bizottságai komplex pszichológiai, pedagógiai – gyógypedagógiai vizsgálat alapján szakértői véleményt készítenek. A fogyatékos gyermekek közoktatási ellátása történhet szegregált (gyógypedagógiai elkülönített óvodák, iskolák) és integrált (a többségi, „normál” óvodák, iskolák) intézményi feltételrendszer között is.

A köznevelési, esélyegyenlőségi és gyermekvédelmi törvények előírásai szerint az integráltan nevelkedő, bármely fogyatékoság miatt sajátos nevelési - oktatási szükségletű gyermeket speciális nevelési - oktatási feltételek illetik meg. Ezek közül a legfontosabbak: gyógypedagógus, speciális tanterv és tankönyvek és más segédletek, esetleg szükséges speciális gyógyászati és technikai eszközök, a pedagógiai szakszolgálat kiegészítő terápiái.

Pályakezdő álláskereső: a 25. életévét - felsőfokú végzettségű személy esetén 30. életévét - be nem töltött, a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkező, az állami foglalkoztatási szerv által nyilvántartott álláskereső, feltéve, ha munkánélküli járadékra a tanulmányainak befejezését követően nem szerzett jogosultságot. Nem tekinthető pályakezdő álláskeresőnek az a személy, aki terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban, illetőleg gyermekgondozási segélyben részesül, valamint aki előzetes letartóztatásban van, szabadságvesztés, illetve elzárás büntetését tölti.

V. A magyar és az európai ifjúságpolitika aktualitásai

Az ifjúságpolitika, az ifjúságpolitikai intézményrendszer hazánkban a rendszerváltás után állandó és folyamatos változásokon ment keresztül. Sajnos a mai napig nincs ifjúsági törvény, amely pedig nagyon fontos lenne. Az ifjúsági feladatok ugyan mára már kötelező feladatként jelennek meg az önkormányzatoknál, ahogy ezt a VII. fejezetben látni lehet majd (ez komoly előrelépés), azonban részleteiben az önkormányzati ifjúsági munka nincs leszabályozva.

Az ifjúsági szakterület szakmai irányítása az **Emberi Erőforrások Minisztériuma Sportért és Ifjúságért Felelős Államtitkársága** keretén belül működő **Ifjúságügyi Főosztály** feladata. Munkáját háttérintézményként segíti a **Nemzeti Család és Szociálpolitikai Intézet (NCSSZI)** is.

A 2012. év decemberében kezdte meg működését a **Nemzeti Ifjúsági Tanács (NIT)**, amely egy ernyőszervezet; az ifjúsági szervezetek, a szakma és a mindenkori kormány közötti párbeszéd fontossága mellett kötelezte el magát. A fiatalok érdekképviselését elsőrangú feladatának tartja.

2013. március 20-án, Budapesten megalakult az **Ifjúsági Szakmai Egyeztető Fórum**, röviden **ISZEF**. Az ISZEF mint tárcaközi testület feladata, hogy Nemzeti Ifjúsági Stratégia által nevesített kormányzati feladatok végrehajtása érdekében összehangolja a különböző tárcáknál az ifjúságpolitikát érintő egyes tevékenységeket. Az ISZEF tagja valamennyi érintett tárca képviselője. Az ISZEF működése során kiemelt figyelmet fordít a fiatalok körében a közösségi élet fejlesztésére és az értékteremtő szemléletmód kialakítására; népszerűsíteni kívánja többek között a családalapítást és a gyermekvállalást, az egészséges életet és a sportot. Az államtitkárság a fogyatékosággal élő és a hátrányos helyzetű fiatalok támogatását kiemelt célként kezeli. *(forrás: kormány.hu)*

A közös munka koordinációjának felelőse az EEMI Ifjúságügyi Főosztálya. Az aktuális fő feladat a Nemzeti Ifjúsági Stratégia következő időszaka cselekvési tervének megalkotása.

A fő irányok: a foglalkoztatottság növelése, ifjúsági közösségfejlesztések, családközpontú életszemlélet kialakítása, a nemzettudat erősítése, magyarságtudat, határon átnyúló együttműködések.

10

forrás: Kiss Norbert helyettes államtitkár, EEMI előadása, ISZEF munkacsoportok plenáris ülése 2013. 12. 09.

Az ISZEF munkáját a **Magyar Ifjúsági Konferencia (MIK)** képviselével segíti.

A MIK a magyar fiatalok legmagasabb szintű egyeztetési fóruma. Tagjai közt tudva a legnagyobb hazai és határon túli ifjúsági intézményeket, célja az ország fiataljainak összefogása, érdekeik érvényesítése.

Magyar ifjúságpolitikai struktúra

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

MIK

Emberi Erőforrások Minisztériuma,

Sportért és ifjúságügyért felelős Államtitkárság,

Ifjúságügyi Főosztály

NCSSZI

Ifjúsági Igazgatóság

Új Nemzedék Kontakt pontok

IKSZT (Integrált Közösségi Szolgáltató Tér), ifjúsági ref.,
ifjúságsegítő, ifj. információs és tanácsadó iroda,
információs pont, (multifunkciós) közösségi tér

9

forrás: EEMI

A 2020-ig tervezett hosszú távú **Nemzeti Ifjúsági Stratégia** a hazai ifjúságpolitika egyik legfontosabb dokumentuma, amely a szakterület fő fejlesztési irányvonalait megadva, a feladatokat rögzítő, kronológiailag egymást követő aktuális cselekvési tervekkel együtt határozza meg a végrehajtandó tevékenységet.

Az elmúlt időszak egyik fontos feladata (a 2000, 2004, 2008. évi hasonló felmérések után) a **Magyar Ifjúság 2012. kutatás** végrehajtása - 8000 megkérdezett bevonásával - és eredményeinek feldolgozása, valamint publikálása volt (400 településen 15-29 éves korosztály). Ez a kutatás meghatározó a jövőbeni célkitűzések és feladatok szempontjából.

Az ifjúságpolitikai intézményrendszer **helyi szintjét** az önkormányzati (és kistérségi) ifjúsági referensek, ifjúságsegítők, ifjúsági információs és tanácsadó irodák, információs pontok, ifjúsági közösségi terek jelentik. A korábbi Mobilitás Országos Ifjúsági Szolgálat hálózatát új irodák váltották fel. Az Új Nemzedék Jövőjéért Program kiemeli a fiatalok és a döntéshozók közötti kapcsolat és kommunikáció erősítésének fontosságát. A NIT, mint ernyőszervezet komoly szerepet lát el a folyamatban, helyi szinten pedig az ifjúsági kerekasztalok létrehozását szorgalmazza. Zalaegerszeg ezen a téren kiváló helyzetben van, hiszen immár hatodik éve, 2009. óta fogja össze az ifjúsági szervezeteket, a fiatalokkal foglalkozó intézményeket, hatóságokat a **Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal**, munkájával segítve a koordinációt, a közös programokat és az ifjúsági érdekképviselést.

Új Nemzedék Plusz Kontaktpont Iroda (forrás: Zala Megyei Kontaktpont Iroda)

Az Új Nemzedék Plusz program

A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium szakmai felügyelete alatt álló Új Nemzedék Plusz projekt a TÁMOP 3.3.12-12 jelű, *“ifjusag.hu a sikeres nemzedékért - Átfogó ifjúsági szolgáltatásfejlesztés a köznevelésben tanuló diákok esélyegyenlőségének növelése érdekében”* pályázati forrásából valósul meg. A nagyszabású, kétéves projekt fő célja a fiatalok segítése jövőképük megfogalmazásában, illetve felkészítése a munkaerő-piacra való zökkenőmentes belépésükre, melynek része, hogy a fiatalok felelős és megalapozott döntésekkel képessé váljanak saját célok kialakítására, saját sorsuk irányítására, öngondoskodási, önérvényesítési készségeik gyakorlatban történő alkalmazására.

A program három dimenzióban fogalmaz meg célkitűzéseket: az ifjúsági szolgáltatások bővítése, kiszélesítése, a végrehajtáshoz szükséges intézményi fejlesztések, valamint a fiatalokat a lehető legnagyobb mértékben elérő csatornákon keresztül kétoldalú kommunikáció biztosítása.

Kontaktpont irodahálózat

A Kontaktpont irodák az Új Nemzedék Plusz projekt intézményfejlesztési részeként jönnek létre minden megyeszékhelyen. Megyei szinten szerveződő ifjúságsegítő irodahálózat létrehozására eddig nem volt példa Magyarországon.

Az oktatási intézményekkel és ifjúsági civil szervezetekkel szorosan együttműködő Kontaktpont hálózat országszerte húsz irodában várja a fiatalokat elsősorban a tanuláshoz, a munka világához és szabadidős tevékenységekhez kapcsolódó széleskörű szolgáltatáscsomaggal.

Az irodák fő célja életpálya-építési szolgáltatások biztosítása, iskolarendszeren belül és iskolarendszeren kívül. A Kontaktpontok többek között egyéni és csoportos pályaválasztási, életvezetési, elhelyezkedési tanácsadást, közösségi teret biztosítanak a tartalmas időtöltéshez, különböző szakmai és szabadidős programokat szerveznek, valamint felkereső ifjúságsegítő munka révén a problémák hétköznapi helyszíneire is ellátogatnak.

A zalaegerszegi Kontaktpont Iroda szolgáltatásai

Az iroda Zalaegerszegen, a **Bíró Márton u. 26.** szám alatt **minden hétköznap 10.00-tól egészen 18.00-ig** az alábbi szolgáltatásokkal várja a fiatalokat és az érdeklődőket:

Egyéni és csoportos tanácsadás

A Kontaktpont irodában, a rendezvényekre történő kitelepülések és a felkereső tevékenység során tájékoztatást nyújtanak önismereti, pályaorientációs, életvezetési, kapcsolati, párkapcsolati, tanulás-módszertani, álláskeresési, önéletrajz- és pályázatírási témákban egyaránt.

Információ-szolgáltatás

Az iroda munkatársai személyesen és később webes felületen is biztosítanak kulturális, szabadidős és egyéb területekről információkat. Adatbázist vezetnek koncertekről, kiállításokról, rendezvényekről, szállásokról, szociális ellátásokról és ellátókról.

Klub – „a hely, ahol jó lenni, ahol megértenek, ahol komolyan vesznek”

A fiatalok nyelvtanulási lehetőségét szeretnék elősegíteni „TEA KLUB” elnevezésű programsorozattal, amely kötetlen beszélgetés formájában valósul meg. A kreativitás jegyében színjátszó kört és kézműves foglalkozásokat szerveznek, amelyek keretében a kreatív újrashnosításra is tanítják az érdeklődőket.

A Kontaktpont Iroda együttműködéseket tervez, kezdeményez a zalai intézményfenntartókkal, oktatási és szakmai intézményekkel, intézetekkel, ifjúsági irodákkal, civil szervezetekkel, karrier és pályaválasztási tanácsadással és tehetséggondozással foglalkozókkal.

VI. Magyarország kapcsolódása az Európai Unió ifjúsági politikájához folyamatosságot tükröz.

Az Európai Bizottság, az Európai Parlament és az Európai Unió tagjainak megállapodása értelmében a **2007-től 2013-ig** átívelő időszakban működő Youth in Action - Fiatalok Lendületben Program célja a „nemformális” nevelési programok támogatása volt.

Az új, 2014 – 2020 közötti európai ifjúságpolitika fő iránya az **ERASMUS+ program**, az Európai Unió oktatási, képzési, sport és ifjúsági programja. A program természetesen fő célkitűzései között jegyzi a fiatalok foglalkoztatásának növelését. Támogatja továbbá a határokon átnyúló szakmai cserekapcsolatokat. A rendszer nagy hangsúlyt fektet a szakemberek mobilitására, valamint a korábbi programokat (oktatás, szakképzés, ifjúsági szakma támogatása, küzdelem a korai iskolaelhagyás ellen) egy nagy programba sűríti össze.

Az Európai Ifjúsági Tanács ajánlását idézve a tagállamok - köztük Magyarország is - olyan ifjúsági garanciarendszert vezetnek be, amely során biztosítják, hogy *„valamennyi 25 év alatti fiatal a munkahelye elvesztését vagy a formális tanulás befejezését követő négy hónapos időszakon belül színvonalas állásajánlatot kapjon, illetve további oktatásban, tanulószerveződéses gyakorlati képzésben vagy gyakornoki képzésben részesüljön.”* A fokozatosan bevezetésre kerülő **Ifjúsági Garancia Program** nagy hangsúlyt fektet a fiatalok foglalkoztatásának bővítésére, a szakképzés fejlesztésére, a duális képzés erősítésére, az „Első munkahely garancia program” beindítására, a vállalkozások fejlesztésére. A siker érdekében összehangolt ágazati együttműködések szükségesek.

VII. Az önkormányzati ifjúságpolitika jogszabályi háttere

VII./1. A legmagasabb szintű jogforrások

Az önkormányzati ifjúságpolitika legmagasabb szintű hazai jogforrása **Magyarország Alaptörvénye (2011. 04. 25.)**, amely kimondja, hogy államunk különös gondot fordít az ifjúság létbiztonságára, oktatására és nevelésére, továbbá védelmezi az ifjúság érdekeit.

Számos nemzetközi egyezmény született, melyek elvei beépültek a magyar jogrendszerbe, illetve önálló jogszabályként kihirdetve belső jogforrásunkká váltak. Ez utóbbira példa a gyermekek jogairól szóló New York-i Egyezmény, amely hazánkban az 1991. évi LXIV. törvényként vált ismertté. Az önkormányzatok ifjúságpolitikai szellemiségét befolyásolják olyan egyezmények, mint az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, az Oktatásban Alkalmazott Megkülönböztetés Elleni Küzdelemről Szóló Egyezmény, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, az Európai Szociális Karta, az 1996-ban megújított Módosított Európai Szociális Karta.

Az önkormányzati ifjúságpolitika közvetlen jogforrása 2011-ig az 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról (Ötv.), volt, melynek 8.§-a a települési önkormányzat önként vállalt feladatai között - 1994 óta - felsorolta a gyermek és ifjúsági feladatokról való gondoskodást (1994. évi LXIII. tv. 3. § (1) bekezdése). A törvény értelmében továbbá „a települési önkormányzat maga határozta meg - a lakosság igényei alapján, anyagi lehetőségeitől függően -, hogy mely feladatokat, milyen mértékben lát el”. Deklarálta azt is, hogy „a települési önkormányzat a feladatai körében támogatja a lakosság önszerveződő közösségeinek a tevékenységét, együttműködik e közösségekkel.” Fontos előrelépés, hogy a **2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól** az önkormányzati feladat és hatáskörökről szóló II. fejezete 13.§ (1) bekezdésében már a kötelezően ellátandó feladatok körébe sorolja az ifjúsági ügyeket.

Látni kell azonban, hogy a gyermek és ifjúsági feladatok tartalmi elemeit sem az önkormányzati törvény, de más jogszabályok sem fejtik ki részletesen. Nincs ifjúsági törvény, a hatályos ágazati jogszabályok pedig a feladatokat szétaprózva, inkohereus módon tartalmazzák, az állam és az önkormányzatok ifjúsági teendői, szolgáltatásai, azok tervezési, végrehajtási, ellenőrzési és beszámolási rendje szabályozatlan és éppen ezért a gyakorlatban nagy egyedi eltéréseket mutat. Erre hivatkozással a tárca gondozásában még 2010-ben megjelent egy kiadvány „Ifjúsági referensek kézikönyve” címen, amely - az alkotók szándéka szerint - mint segédanyag igyekszik segíteni és egyben egységesíteni az ifjúsági referensek tevékenységét és általában a települési ifjúsági munkát. Ennek aktualizálása mára szükséges.

Főbb ágazati jogszabályok:

- **2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről** és végrehajtási rendeletei
- 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről és végrehajtási rendeletei
- 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról
- 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről
- **1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról** és végrehajtási rendeletei
- 2013. évi XXVII. törvény a szociális és gyermekvédelmi törvények Magyar Egyszerűsítési Programmal összefüggő módosításáról, valamint egyéb törvények módosításáról
- 2011. évi CCIX. törvény a családok védelméről
- 1997. évi CXL. törvény a kulturális javak védelméről és a muzeális javak védelméről, a nyilvános könyvtári ellátásról

- 2001. évi LXIV. törvény a kulturális örökség védelméről
- 2012. évi. C. törvény a Büntető Törvénykönyvről
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXV. törvény az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 2004. évi I. törvény a sportról
- 2004. évi CXL. törvény a közigazgatási eljárásról
- 2011. évi CLXXIV. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény és egyes kapcsolódó törvények, valamint a miniszteri hatósági hatáskörök felülvizsgálatával összefüggő egyes törvények módosításáról
- 2012. évi CXXXIV. törvény a fiatalkorúak dohányzásának visszaszorításáról és a dohánytermékek kiskereskedelméről
- 88/2009. (X.29.) OGY határozat a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról
- 80/2013. (X.16.) OGY határozat a Nemzeti Drogellenes Stratégiáról

VII./2. Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata által alkotott, az ifjúságot közvetlenül és közvetve érintő hatályos rendeletek

- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének Zalaegerszeg Megyei Jogú Város kötelező önkormányzati közművelődési feladatairól szóló 18/1999. (VI. 18.) önkormányzati rendelete
- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének a Fiatal családok otthonáról szóló 19/2000. (IV. 07.) sz. rendelete
- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének Zalaegerszeg Megyei Jogú Város sportjáról szóló 1/2002. (II. 01.) számú rendelete
- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének az Egerszeg Kártyáról szóló 16/2003. (IV.11.) önkormányzati rendelete
- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének a köztisztaság, valamint településtisztaság fenntartásáról szóló 46/2004. (XII.03.) önkormányzati rendelete
- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése többször módosított 40/2004. (X. 29.) sz. rendelete „Nemzedékek kézfogása” elnevezéssel az újszülött gyermekek, a házasságot kötő fiatal párok és az alacsony nyugdíjjal rendelkezők támogatásáról
- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése többször módosított 9/2004. (III. 05.) számú önkormányzati rendelete a Pécsi Tudományegyetem zalaegerszegi kollégiumi férőhelyei elnyerésének pályázati rendjéről
- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének 45/2004. (XII. 03.) önkormányzati rendelete a települési szilárd hulladékkal kapcsolatos hulladékkezelési helyi közszolgáltatásról
- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének többször módosított 32/2005. (VII.15.) számú önkormányzati rendelete a lakbértámogatásról
- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének 45/2005. (X. 28.) önkormányzati rendelete a szociális szolgáltatásokról és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti ellátásokról
- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének 17/2008. (IV.25.) sz. önkormányzati rendelete a környezetvédelemről

- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének 25/2006. (VI.15.) önkormányzati rendelete a pénzbeli és természetben nyújtott szociális, valamint gyermekvédelmi ellátásokról
- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének 4/2006. (II.03.) önkormányzati rendelete az első lakáshoz jutók önkormányzati támogatásáról
- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének 10/2007. (III.09.) önkormányzati rendelete Zalaegerszeg Város Művészeti Ösztöndíjáról
- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének 27/2011. (XII.02.) önkormányzati rendelete a „Befektetés a jövőbe” Zalaegerszegi Felsőoktatási Ösztöndíjról
- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének 33/2010. (XI.26.) önkormányzati rendelete a Human Papilloma Vírus (HPV) elleni védőoltás támogatásáról
- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének 64/2009. (XII.23.) önkormányzati rendelete az önkormányzati szakképzési ösztöndíj támogatásról
- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének 63/2009. (XII.23.) önkormányzati rendelete a nehéz helyzetbe került természetes személyek lakáshitel-törlesztésének támogatásáról
- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének 1/2007. (II.09.) önkormányzati rendelete az egészségügyi alapellátásról
- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének 11/2013. (IV.17.) önkormányzati rendelete a közösségi együttélés alapvető szabályairól, valamint ezek elmulasztása, megszegése jogkövetkezményeiről

VII./3. Összegzés

A törvények betartásával, a helyi rendeletek és közgyűlési határozatok megalkotásával és azok következetes végrehajtásával az önkormányzat eleget tesz a magasabb rendű ágazati jogszabályokban előírt közfeladatainak. Ezek túlnyomó többsége az ifjúság életminőségét, közérzetét, lehetőségeit érinti. Azonban az ágazatokhoz, az egyes szakterületekhez (pl. igazgatás, szociális területek, egészségügy, stb.) nem köthető intézményrendszer és szolgáltatási skála hiányos. Még mindig nem jelenik meg a maga fontosságában a szolgáltatói jelleg és nem tisztázott az önkormányzat és más társadalmi szereplők közötti munkamegosztás, felelősség kérdése, az együttműködés lehetőségei és az azt átfogni hivatott keretek sem. Zalaegerszegen talán a prevenciós tevékenység és a diákképviselő kivételek a fenti megállapítás alól, mivel ezeken a területeken az elmúlt néhány évben sikerült példás összefogást generálni az érintettek között. Más vonatkozásban azonban nem lehetünk elégedettek.

A realitások talaján maradva bár, mégis meg kell fogalmaznunk azokat a prioritásokat, amelyek a jövő társadalmi szempontjából alapvető fontosságúak, s amelyek felvállalhatók és felvállalandók önkormányzatunk felelőssége aspektusában az utánunk következő nemzedék érdekében. Mivel a törvények nem rögzítik pontosan az önkormányzatok ifjúsági feladatait, a jelen időszakban az önkormányzatoknak maguknak kell megfogalmazniuk önnön szerepüket és ennek alapján kidolgozni saját koncepciójukat és cselekvési tervüket.

Egyúttal meg kell találnunk azokat a partnereket, akik (és amelyek) potenciális részesei lehetnek a közös munkának. **Új típusú együttműködésekre van szükség.** Pozitív előrelépés az érintett szakmai kör koordinált összefogása, azonban szemléletváltás és a társadalom szélesebb rétegeinek részvétele kell ahhoz, hogy az ifjúsági munka még eredményesebb lehessen. Olyan szemléletmódosítás a hatóságok és az intézményhálózat részéről, amely a szakmaiság és az etikai szabályok megtartása mellett tudatosan támaszkodik a helyi társadalom szereplőire.

Stratégiai gondolkodás, **partnerség**, együttműködés, közösségfejlesztés, nyilvánosság és bizalmi kapcsolatok a kulcsszavak a továbblépéshez. A gyermeknevelés, fiataljaink segítése - ha úgy tetszik - mindannyiunk ősidőktől öröklött hivatása, szélesre kell tehát tárnunk a közreműködők kapuját.

Reális alternatívaként kínálkozik a fokozatosan erősödő és egyre növekvő bázist képviselő civil szféra, a **civil szervezetek** erőteljesebb bevonása a feladatok ellátásába.

VIII. Háttér

VIII./1. Demográfiai helyzet

Zalaegerszeg lakónépessége az elmúlt 10 év statisztikai adatai alapján csökkenő tendenciát mutat. Az elmúlt néhány évben csökkent a születések száma és nőtt a halálozások száma is, melynek eredményeképpen csökkent a város lakossága.

Zalaegerszeg, állandó lakosok számának alakulása:

	2003	2007	2010	2012
népességszám (fő)	60310	60110	59464	59097
1000 lakosra vetített adatok				
élveszületések száma (fő)	8,3	8,7	7,9	7,5
halálozások száma (fő)	11,2	11,9	12,6	12,9
természetes szaporodás ill. fogyás (fő)	-2,9	-3,2	-4,8	-5,3
vándorlási egyenleg (különbözet) (fő)	-2,1	3,6	2,0	2,4

forrás: Zalaegerszeg Megyei Jogú Város népesség nyilvántartása 2012.

A természetes fogyás az 1992-es évtől jellemző Zalaegerszegre. A vándorlási különbözet a vizsgált időszakban - bár csökkenő tendenciával - jellemzően negatív egyenleget mutatott.

ÁLLANDÓ LAKOSOK SZÁMA

(2013. január 01.) Életkor	Férfi	Nő	Összesen
0-14	3 742	3 525	7 267
15-18	1 149	1 045	2 194
19-25	2 400	2 254	4 654
26-35	4 444	4 366	8 810
36-45	4 829	4 745	9 574
46-55	3 595	4 113	7 708
56-65	4 200	5 277	9 477
66-75	2 282	3 312	5 594
76-	1 265	2 554	3 819
Összesen:	27 906	31 191	59 097

LAKÓNÉPESSÉG

(2013. január 01.) Életkor	Férfi	Nő	Összesen
0-14	3 909	3 643	7 552
15-18	1 472	1 327	2 799
19-25	2 516	2 475	4 991

26-35	4 403	4 407	8 810
36-45	4 840	4 848	9 688
46-55	3 639	4 182	7 821
56-65	4 246	5 328	9 574
66-75	2 309	3 389	5 698
76-	1 309	2 693	4 002
Összesen:	28 643	32 292	60 935

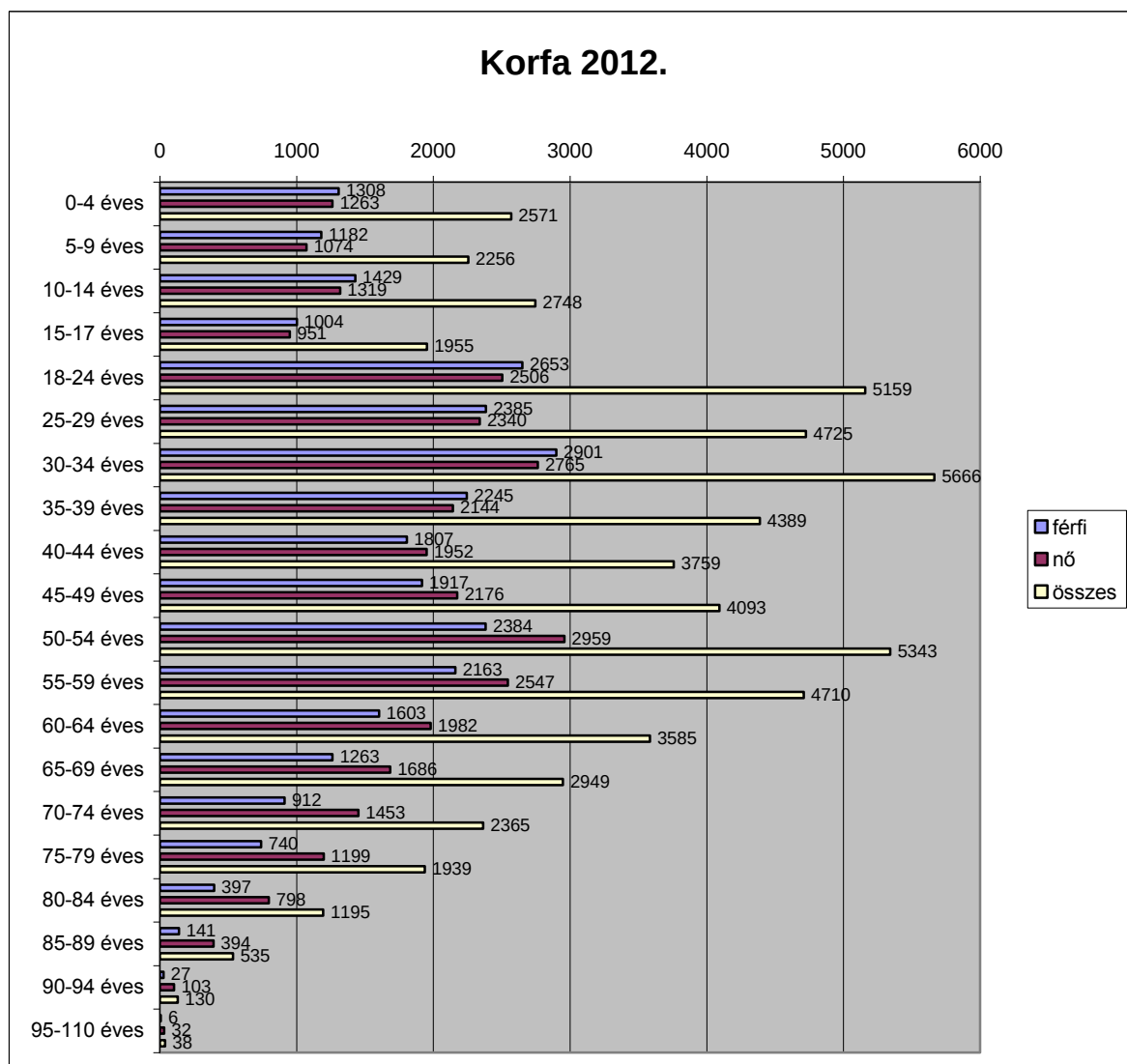
Népesség kor és nem szerinti összetétele

népesség kor és nem szerinti összetétele	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
0-14 évesek (%)	13,5	13,2	12,9	12,8	12,6	12,6	12,5	12,5	12,3	12,3
15-17 évesek (%)	3,5	3,5	3,4	3,4	3,3	3,1	3	2,8	2,8	2,8
18-59 évesek (%)	64	63,7	63,7	63,3	63	62,5	61,9	61,3	60,8	60,2
60- évesek (%)	19	19,6	19,9	20,4	21,1	21,6	22,4	23	23,6	24,2
férfiak aránya (%)	47,6	47,6	47,5	47,4	47,4	47,3	47,3	47,2	47,3	47,2
nők aránya (%)	52,4	52,4	52,5	52,6	52,6	52,7	52,7	52,8	52,7	52,8
élveszületések száma (fő)	499	491	537	543	525	506	512	467	458	445
halálozások száma (fő)	675	658	729	721	717	721	744	750	763	761
vándorlási egyenleg (különbözet) (fő)	-129	69	154	92	214	-63	26	121	113	141
természetes szaporodás ill. fogyás (fő)	-176	-167	-192	-178	-192	-215	-232	-283	-305	-316

forrás: Zalaegerszeg Megyei Jogú Város népesség nyilvántartása 2012.

A korosztályok aránya átrendeződést mutat: a fiatal népesség aránya csökken, a középkorúak aránya valamelyest csökken, az időskorú lakosság aránya növekszik, és ez a tendencia egy előregedő zalaegerszegi társadalom képét vetíti előre. Az 0-14 éves korú népesség aránya az 1992. évi közel 20 %-ról napjainkra 12,3 %-ra csökkent.

Korfa (2012. január)

forrás: Zalaegerszeg Megyei Jogú Város népesség nyilvántartása 2012.

Folyamatos csökkenés tapasztalható a fiatal korosztályoknál. A trendek azt mutatják, hogy a fiatalok későbbi házasodása és terjedő gyermektelensége, illetve az egy gyermek vállalása tartósan ígérkezik a következő évtizedben is. A már tapasztalható, felgyorsuló „előregedési” folyamat az ifjúság szükségleteinek még fokozottabb figyelembe vételével és a fiatal családok preferálásával kismértékben mérsékelhető.

A 0-18 év közöttiek aránya

lakónépesség száma 2013. 01. 01.	60935	
állandó népesség száma 2013. 01. 01.	59097	%-a
állandó népességből a 0-2 évesek	1386	2.3%
állandó népességből a 3-5 évesek	1592	2.7%
állandó népességből a 6-14 évesek	4289	7.3%
állandó népességből a 15-18 évesek	2194	3.7%

forrás: Zalaegerszeg Megyei Jogú Város népesség nyilvántartása 2013.

Felnőtt korú népesség kor szerinti összetétele

kohorszok	2002				2008				2012			
	férfi	nő	összesen	megoszlás	férfi	nő	összesen	megoszlás	férfi	nő	összesen	megoszlás
18-24	3187	3085	6272	12,5%	2591	2453	5044	10,0%	2326	2188	4514	9,0%
25-29	2943	2822	5765	11,5%	2222	2199	4421	8,8%	1917	1849	3766	7,5%
30-34	2289	2159	4448	8,9%	2916	2821	5737	11,4%	2297	2293	4590	9,1%
35-39	1838	1957	3795	7,6%	2270	2167	4437	8,8%	2828	2733	5561	11,1%
40-44	1993	2208	4201	8,4%	1889	2026	3915	7,8%	2206	2139	4345	8,7%
45-49	2525	3042	5567	11,1%	1821	2027	3848	7,6%	1765	1931	3696	7,4%
50-54	2352	2623	4975	9,9%	2311	2856	5167	10,2%	1833	2132	3965	7,9%
55-59	1766	2064	3830	7,7%	2196	2637	4833	9,6%	2268	2871	5139	10,2%
60-64	1445	1760	3205	6,4%	1699	2072	3771	7,5%	1992	2461	4453	8,9%
65-69	1078	1531	2609	5,2%	1300	1688	2988	5,9%	1418	1890	3308	6,6%
70-74	1001	1377	2378	4,8%	874	1500	2374	4,7%	1048	1559	2607	5,2%
75-	973	2039	3012	6,0%	1340	2569	3909	7,7%	1407	2842	4249	8,5%
összesen:	23390	26667	50057	100,0%	23429	27015	50444	100,0%	23305	26888	50193	100,0%

forrás: Zalaegerszeg Megyei Jogú Város népesség nyilvántartása 2012.

A zalaegerszegi lakosság korösszetételéről három év részletes adatsorai segítségével kapunk képet. A 2002-es, 2008-as és 2012-es januári öt éves kohorszok elemzése alapján megállapítható, hogy a vizsgált tíz év alatt kis mértékben, de folyamatosan csökkenő tendenciát mutat az aktív kohorszok létszáma.

A férfiak és nők aránya a népességen belül enyhe növekedést mutat a vizsgált időszakban. Az egyes városrészek demográfiai adatairól a 2011. évi népszámlálás alapján kaphatunk képet. E szerint a belvárosban és a hagyományos beépítésű belső lakóterületeken alacsony a gyermekkorúak aránya, egyúttal magasabb az időskorúaké, de ez mára elmondható a Landerhegy városrészre is. A kertvárosi lakóövezetekben fordított a helyzet.

VIII./2. Az ifjúság egészségi állapotáról *(adatok: Zala Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve Zalaegerszegi, Lenti, Pacsai Kistérségi Népegészségügyi Intézete)*

VIII./2.1. Az élet korai szakaszának jellemzése Általánosságban a lakosság egészségi állapotának meghatározó mutatói a csecsemőhalálozás, a születéskor várható élettartam, az általános halálozási adatok.

Zalaegerszegen a **csecsemőhalálozás** adatait az alábbi táblázat tartalmazza:

Év	Élveszületés	Késői magzati halálozás	Koraszülés	Csecsemő-halálozás	Újonnan nyilvántartásba vett várandós
2007	520	3	18	2	547
2008	528	2	44	3	560
2009	535	5	28	1	518
2010	460	0	34	2	461
2011	458	1	30	1	481
2012	441	2	22	3	457

Döntő fontosságú a koraszülések visszaszorítása, illetve a szülés utáni szakszerű ellátás biztosítása.

Nagyon fontos a születés utáni első néhány hét a csecsemők ellátásában, melyben a magas színvonalú kórházi ellátás mellett a gyermek házi orvosok, a területi védőnők szerepe meghatározó. Zalaegerszegen, mint az adatok mutatják, rendkívül jól működik a rendszer.

Az alábbiakban látható azonban, hogy az élve-születések száma ugyanakkor nem mutat számottevő javulást az utóbbi években sem. A késői magzati halálozás - mely a terhesség 24. hetétől számított időn belüli, illetve a halvaszületéseket jelenti - Zalaegerszeg tartósan alacsony számokat produkál. A terhesség megszakításokról kapott tájékoztatás alapján ezek számában lényeges eltérés, romlás nem mutatkozik az elmúlt öt évhez viszonyítva.

Mindez köszönhető annak a széleskörű felvilágosító tevékenységnek, amit a CSVSZ védőnői, az egészségfejlesztés munkatársai, iskolaorvosok, iskolavédőnők fejtenek ki.

A felvilágosító munka folytatása a legfontosabb tényezője annak, hogy az érintett korosztályok ismeretanyaga a nem kívánt terhesség elkerülése, védekezési módok, terhesség-megszakítás veszélyei, a nők élettani problémái tekintetében bővüljön és elkerülhető legyen a terhesség-megszakítás, mint egy radikális, egészségkárosító beavatkozás. Fontos a védekezés formáiról szóló oktatás és különböző ismeretterjesztő anyagok kiadása már az általános iskolákban, és a középiskolák különböző típusaiban.

Sajnos egyéb területen is nagy szükség volna a felvilágosító tevékenységre, mert a kisebbségi népcsoportok közül a **roma lakosság** köreiben például változatlanul nagyon hiányosak az ismeretek. Egészségi állapotuk mutatóiból az is kiderül, hogy az átlagosnál magasabb arányban betegek, várható élettartamuk csaknem 10 évvel rövidebb a magyar átlagnál. Az esélyegyenlőség kritikus hiányosságai mellett egészségtelen életkörülményeik, életvitelük nagyban hozzájárulnak ehhez.

VIII./2.2. Várható élettartam

2012-ben a születéskor várható élettartam a férfiak és a nők esetében is az eddig számított legmagasabb érték volt, a férfiaknál 71,45 év, a nőknél 78,38 év. 1990-hez viszonyítva a férfiak várható élettartama 6,3 évvel, a nőké 4,7 évvel nőtt, így a nemek közötti különbség 8,6 évről 6,9 évre mérséklődött. A születéskor várható átlagos élettartam a zalaegerszegi nők esetében közel három évvel marad el az uniós átlagtól, míg a férfiaknál majdnem hat év a különbség. Biztatónak tűnik, hogy az utolsó öt évben lassú, de emelkedő tendenciát mutat a férfiak születéskor várható átlagos élettartama az országban. **A magyar újszülöttek életésélyei lényegesen rosszabbak, mint az Európai Unió országaiban, a felnőttek rövidebb életre és egyben kevesebb egészségben eltöltött életévre számíthatnak.** Különösen kedvezőtlenek a hátrányos helyzetű családban születettek életkilátásai. A várható életkort más tényező, pl. az országon belüli lakóhely is befolyásolja: a legrosszabbak a kilátások Észak-Magyarországon.

A nemek közötti különbség Budapesten volt a legkisebb (5,65 év) és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a legmagasabb (8,21 év).

	Férfi	Nő	Különbség
1960	65,89	70,10	4,21
1970	66,31	72,08	5,77
1980	65,45	72,70	7,25
1990	65,13	73,71	8,58
1995	65,25	74,50	9,25
2000	67,11	75,59	8,48

2005	68,56	76,93	8,37
2010	70,50	78,11	7,61
2012	71,45	78,38	6,93

(forrás: Wikipédia)

VIII./2.3. Az egészséget támogató társadalmi környezet kialakítása

Az **óvodások** orvosi vizsgálata mellett a védőnők a hallásszűrést, látásélesség vizsgálatot, színlátás vizsgálatot végeznek és tervezett egészségnevelési programokat tartanak az érintett intézményekben. Ezek az alábbi témakörök köré koncentrálódnak: tisztálkodás, helyes fogápolás, balesetmentes közlekedés, helyes testtartás, egészséges táplálkozás.

Az **általános iskolai tanulók, középiskolások, szakmunkásképző diákjai** körében az iskola- és ifjúság-egészségügyi szolgálat az index osztályokban rendszeresen elvégzi a tanulóifjúság egészségi állapotának felmérését és a szükséges szűrővizsgálatokat. Ezen túlmenően - tanítási időben - egészségnevelési előadásokat, foglalkozásokat iktatnak be az iskolai tanórák közé az iskolavédőnők, egészségügyi szakemberek, kortársoktatók vezetésével. Fő témák: védőoltások, oltási reakciók, teendők az oltással kapcsolatban, személyi és környezeti higiéné, serdülőkori változások, jódhányos pajzsmirigy betegségek jelentősége, helyes táplálkozás, párkapcsolat, fogamzásgátlás, szenvedélybetegségek, önismeret-társismeret, rákmegelőzés, egészséges életmód.

A **gyermek háziorvosi** jelentéseket áttekintve megállapítható, hogy a **leggyakoribb betegségcsoportok** közül az **elhízás**, a **szem fénytörési hibái**, az **asthma**, az **atópiás bőrelváltozások**, a **mozgásszervi betegségek**, **tartáshibák**, illetve a **veleszületett húgyúti rendellenességek** fordulnak elő a leggyakrabban. Évek óta ezek a betegségcsoportok a leggyakoribbak, éppen ezért különösen kiemelt figyelmet kell szentelni ennek a problémakörnek, hiszen a beteg gyermekből könnyebben válhat beteg felnőtt. A területen tehát még inkább szükséges a megelőzést szorgalmazni. A fentiekén túl különösen az **allergiás**, illetve a **légúti betegségek** emelhetők ki, amelyek száma évek óta országszerte növekvő tendenciát mutat (a zalai trendek megfelelnek az országos átlagnak).

Az **elhízás** ugyancsak nagy jelentőségű gyermekkorban, hiszen számos betegség kialakulásában játszik szerepet. Ezek közül legfontosabb a cukorbetegség, illetve a magas vérnyomás. A genetikai tényezők mellett egyértelműen a helytelen, egészségtelen táplálkozás és a **mozgásszegény életmód** okolható az elhízás kialakulásáért. A serdülőkorú gyermekpopuláció 16-18 %-a túlsúlyos. Az autók térhódításával a gyalog közlekedők száma lecsökkent, még az iskolába is kocsival viszik a diákokat.

Nem lehet eleget beszélni a mozgáskultúra javításának fontosságáról, az aktív fizikai tevékenység lehetőségeinek bővítéséről. Vissza kell hozni a gyermekek életébe a mozgás örömét, hogy az fontosabb legyen a számítógép és a TV használatánál. Ezt a célt szolgálja a mindennapi testnevelés, valamint a gyermekek úszásoktatásának kiterjesztése is.

Az **étkezések** sokszor gyorséttermi, vagy néhány perc alatt elkészíthető „műételek” fogyasztásából állnak. Rendkívül magas a cukros, nem valódi gyümölcsből készült üdítők fogyasztási aránya. A gyümölcs, de a zöldség is hiányzik a napi étrendből. A magyar étkezési szokások, bár kissé változóban vannak, nem korszerűek. A fiatalok inkább a hagyományos ételeket fogyasztják, vagy ha választani kell, csokoládét, ropit, chips-et esznek legtöbbször. Az iskolai büfék ellenőrzése során is arra derült fény, hogy a megvásárolható termékek köre sok helyen nem kielégítő. A kínálatot ugyan az egészséges táplálékok szélesebb választékával

javították a legtöbb helyen, de a diákok erre a legtöbb esetben nem vevők. Ez azt jelenti, hogy még többet kell a felvilágosító tevékenységgel foglalkozni, bevonva a családi környezetet is. Az iskolai étkeztetésnek óriási szerepe van az ízlés formálásában. Szemléletváltás és az anyagi fedezet bővítésével meg kell oldani az ebéd korszerű, döntően minden diák számára fogyasztható elkészítését. Első lépésként bevezetésre került az egészségtelen ételek népegészségügyi termékadóval történő terhelése és a menzai étkeztetések menüsorainak korszerűsítése.

Iskola és ifjúsági védőnők

Az általános és közép fokú oktatási intézményekben elsősorban az iskolaorvossal, továbbá a körzeti védőnőkkel, háziorvosokkal, szakrendelésekkel, pedagógusokkal, gyógytornászokkal és társszervekkel együttműködve biztosítják a prevenciót és a gondozás folyamatosságát. A szakdolgozók aktívan részt vesznek az iskolaorvosi szűrésben, védőoltások megszervezésében. Önállóan végzik a szomatometriás vizsgálatokat, színlátás, hallás, látásélesség, vizelet, vérnyomás szűrését, folyamatosan ellenőrzik a tanulók személyi higiénéjét, elsősegélyt nyújtanak. A tanév folyamán igény szerint végeznek sportversenyeket megelőző vizsgálatokat. A tanulók egészségi állapotának függvényében folyamatos gondozást végeznek, testnevelési csoport besorolást készítenek.

Iskola-ifjúságegészségügyi Szolgálat

A szolgálat az általános iskolától a középiskolás korig terjedő korosztály preventív ellátását végzi.

Preventív ellátás: szűrés, gondozás és testnevelési csoportbeosztás, pályaalkalmassági vizsgálatok, sporttagozatosok alkalmassági vizsgálata, egészségfejlesztés.

A 2012-es év adatai:

Személyi feltételek:

4 főállású iskolaorvos

11 házi gyermekorvos

Képesítés: gyermekgyógyászat és iskolaorvostan szakképesítés.

Az ellátásban közreműködik még 14 főállású iskola és ifjúsági védőnő.

Zalaegerszegen 2012 októberében

18 Óvoda (megbontva)

7 Általános iskola

13 Középiskola (megbontva)

4 Vegyes rendszerű oktatási intézmény működött (Mindszenty, Ady, Béke ligeti Ált. Isk., Nyitott Ház)

A város 18 óvodájában a beíratottak száma 1607 fő volt.

Minden óvodás tetvességi és tisztasági vizsgálata a tanév folyamán, legalább négyszer megtörtént, melyekhez egészségfejlesztő előadások is társultak.

Zalaegerszeg város általános iskoláiban beíratottak száma: 4285 fő

A szűrésre kötelezettek száma: 2110 fő

A védőnő által összesen megvizsgált tanulók száma 4285 fő.

Az iskola és ifjúsági védőnők, minden tanuló számára biztosítják, minden tanévben a védőnői szűrővizsgálatokon való részvételt.

Az összesen megvizsgált tanulóból kiszűrtek száma:

Testsúly eltérés miatt kiszűrtek: 745 fő

Látás élesség miatt kiszűrtek: 790 fő

Színlátás miatt kiszűrték:	34 fő
Hallásszűrése miatt kiszűrték:	71 fő
Mozgásszervi eltérések miatt:	1111 fő
Magas vérnyomás miatt kiszűrték:	114 fő
Golyva elváltozás miatt kiszűrték:	212 fő

A megvizsgált tanulók közül 475 fő szakrendelésre utalása történt, legtöbb tanuló szemészeti és mozgásszervi elváltozás miatt került vizsgálatra.

A tanulók az év folyamán min. 4 alkalommal részt vettek tisztasági vizsgálaton is. Sajnos egyre gyakrabban fordul elő az általános iskolákban a fejtetvesség. A testi fejlettség mérése, érzékszervek és mozgásszervek szűrővizsgálata, vérnyomásmérés minden tanulónál megtörtént. A 8. évfolyamban vizeletvizsgálatot, 5. évfolyamtól golyvaszűrést végeztek a védőnők, mivel területünk ivóvízkészlete rendkívül jódhányos.

A **középiskolákba** beíratottak száma 7156 fő

Szakorvosi vizsgálatra utaltak száma: 954 fő

A testi fejlettség mérése, érzékszervek és mozgásszervek szűrővizsgálata, vérnyomásmérés, valamint a golyva szűrése minden tanulónál megtörtént. 12. évfolyamban vizeletvizsgálatot végeztek a védőnők.

A szűrésre kötelezettek száma: 2596 fő

Az összes megvizsgált tanuló száma: 6723 fő

Az összes megvizsgált tanulóból kiszűrt diákok száma:

Testsúly eltérés miatt kiszűrték:	1155 fő
Látás élesség miatt kiszűrték:	1953 fő
Színlátás miatt kiszűrték:	76 fő
Hallásszűrése miatt kiszűrték:	104 fő
Mozgásszervi eltérés miatt kiszűrték:	2359 fő
Magas vérnyomás miatt kiszűrték:	370 fő
Golyva elváltozás miatt kiszűrték:	148 fő

Az iskola és ifjúság-egészségügyi szolgálat a tanév folyamán minden oktatási intézményben előzetes egyeztetés, megbeszélés után véleményezte az iskola egészségfejlesztési programját, annak megvalósításában aktív részt vállalt, mivel alapfeladatának tekinti a tanulók helyes egészségmagatartásának kialakítását.

A védőnők részt vesznek az egészségtan oktatásában, kapcsolatot tartanak a szülőkkel, fontos szerepük van az egészségnevelésben. 1 védőnő rendelkezik egészségtan-tanár, illetve 3 védőnő egészségfejlesztő mentálhigiénikus másoddiplomával.

Az iskolavédőnők csoportos szupervíziós összejöveteleket is szerveztek, melynek vezetésével a mentálhigiéné szakot végzett kolléganőt kérték fel. Ezt szeretnék az elkövetkező években is folytatni, lehetőségeikhez mérten vendég szakembereket is meghívni a csoportfoglalkozásokra. *(forrás: Beszámoló az Egészségügyi Alapellátási Intézmény 2012. évi szakmai munkájáról)*

Fogorvosi alapellátás

Jelenleg a lakosság alapellátását 15 vegyes fogorvosi praxis, míg a gyermekek ellátását és a prevenciós tevékenységet 8 iskolafogászati körzet (7 praxis) végzi.

A városban valamennyi oktatási-nevelési intézménybe járó gyermek részesül **iskolafogászati ellátásban**, Zalaegerszegen, jelenleg 8 db iskolafogászati körzet működik, ahol iskolafogászatban jártas, szakvizsgával rendelkező, tapasztalt szakemberek végzik az ellátást. A **társadalombiztosítás által finanszírozott fogszabályozási ellátás** Zalaegerszegen a mai

napig nem megoldott, a rászorultak a nagykanizsai ellátást vehetik igénybe. Ez ügyben intézkedések szükségesek.

Fogászati prevenciós program keretén belül minden második osztályban fogászati előadást és gyakorlati oktatást tartottak az iskolavédőnők, a tanulók ajándécsomagot kaptak, mellyel a helyes fogápolást sajátíthatják el, valamint az iskolában is lehetőségük nyílik a rendszeres fogmosásra.

VIII./2.4. Egészségfejlesztés a mindennapi élet színterein

A mindennapi élet színterein zajló egészségfejlesztés során Zalaegerszeg városban nagyszámú egészségprogram és rendezvény valósult meg a városban működő szakmai és civil szervezetek, a Zala Megyei Kórház, a Drogambulancia és más intézmények, hatóságok, elsősorban az önkormányzat részvételével és segítségével. A Zala Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve Zalaegerszegi, Lenti, Pacsai Kistérségi Népegészségügyi Intézete egészségfejlesztési tevékenysége keretén belül az egészséges életmódhoz kapcsolódó kérdésekben, az illetékességi területéhez tartozó általános,- és középiskolák részére a következő témakörökben készült előadásokat ajánlotta fel: a drogfogyasztás, a fiatalok dohányzás megelőzése, az alkoholfogyasztás kérdéskörét érintő felvilágosítás, harmonikus párkapcsolatok-, felelős szexuális életre nevelés-, AIDS veszély, testmozgás-, egészséges táplálkozás. Annak reményében kerültek kiajánlásra az előbb felsorolt programok, hogy beépítésre kerülnek a tanév során szervezett iskolai egészségnapokon, egészségheteken, vagy egyéb programok részeként.

Az egészségnevelő előadások fő témái **általános iskolában:**

- Serdülőkori változások
- A dohányzás egészségkárosító hatása
- A védőoltások hatása, reakciói
- Személyi és környezeti higiéné
- Párkapcsolat, szerelem, szexualitás
- Az egészséges táplálkozás
- Golyva jelentősége, a jó szerepe a megelőzésben
-

A **középiskolákban** tartott egészségfejlesztő előadások fő témái:

- Serdülőkori testi - lelki változások
- Szex-educáció
- Szenvedélybetegségek
- Kommunikáció, konfliktuskezelés
- Önismeret-társismeret
- Egészséges életmód
- Rákmegelőzés
- Stressz megelőzés-kezelés

A gyakorlati munka során végzett egészségnevelő tevékenység kapcsán az a tapasztalat, hogy a tanulók leginkább a mértéktelen, rendszeres/rendszeretlen alkohol-fogyasztásból, dohányzásból és emelkedő mértékben a kábítószer okozta problémákból eredő egészségkárosodás veszélyének vannak kitéve. Mivel az energiatalokat egyre több fiatal fogyasztja fáradtsággűzőként, vagy - akár alkohollal együtt - aktivitás-fokozóként, ezért fontos feladat a 18 éves kor alatti korosztály egészségének védelme, és megőrzése érdekében az energiatalok fogyasztásával összefüggő kockázati tényezők érintett korosztállyal történő megismertetése is. Ezzel bővült a fent felsorolt veszélyek köre, ami közegészségügyi szempontokat figyelembe véve, újabb feladatot jelent az egészségnevelő munkában.

Zalaegerszeg város védőnői szolgálatának tagjai aktívan részt vállalnak a városban zajló rendezvények, jótékonysági események lebonyolításában.

Segédkeztek a városi iskolai egészségnapokon, jelen voltak a Kölcsey Ferenc Gimnáziumban megrendezett kistérségi para-sportnapon, a Deák Ferenc Szakközépiskolában megrendezett jótékonysági Zumba és egészség napon. A Zalai Bünmegelőzési Kortárssegítő Klubbal együttműködve részt vettek az "Egerszeg Búcsú" városi rendezvényen. A kortárs segítők képzése a rendőrséggel karöltve 2011. év szeptemberétől folyamatos. A 2012/2013-as tanévben 69 fővel indult be a képzés.

A Zala Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve Zalaegerszegi, Lenti, Pacsai Kistérségi Népegészségügyi Intézete **dohányzás prevenció**s programja a **„Ha elszívod, megszívod!”** – kiállítással egybekötött interaktív foglalkozás. A program célcsoportja a 12 - 15 éves korosztály, célja a dohányzás káros és kellemetlen következményeivel kapcsolatos meglévő ismeretek megerősítése, új információk nyújtása, a dohányzást elutasító magatartásforma kialakulásának elősegítése.

A témakörök feldolgozásának egyik eszköze a hat tablóból álló egészségmagatartást befolyásoló üzeneteket és képi illusztrációkat tartalmazó mobil kiállítás.

A foglalkozást animációk, rövid videók teszik színesebbé, tartalmasabbá, melyeknek forrása az OEFI „A dohányzás megelőzése általános iskola 6-8. évfolyam részére” című anyaga.

Alkalmazott módszerek: magyarázat, szemléltetés, beszélgetés, csoportmunka.

A másik sikeres program, a **„Veled is megtörténhet”** - fiatalkori **alkoholfogyasztást** megelőző interaktív foglalkozás, amelynek célja a fiatalkori alkoholfogyasztás veszélyes, illetve egészségre káros következményeinek tudatosítása, a rendszeres alkoholfogyasztóvá válás megelőzése. Célcsoport a 13-17 éves korosztály.

A programokhoz kapcsolódó visszajelzések egyértelműen pozitívak, az egészségfejlesztő munkatársak, pedagógusok véleménye, hogy mindkét anyag szemléletesen, a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő módon közvetítik az alkoholfogyasztás, illetve a dohányzás veszélyeivel kapcsolatos információkat. A tapasztalatok alapján a tanulók a foglalkozásokon jellemzően aktívak, érdeklődők, az ismeretek egy részével már rendelkeznek, de sok információ újdonság számukra.

A város középiskoláiban a Zala Megyei Rendőrkapitányság Bünmegelőzési Alosztályának szervezésében és az önkormányzat támogatásával évről évre megvalósításra kerülő **„Veszélyvágta”** elnevezésű programsorozatban közreműködnek a védőnők, emellett folyamatosan részt vállalnak az iskolák egészségnapjainak szervezésében és lebonyolításában, illetve együttműködnek a Zalaegerszegi Egészségnevelők Alapítványával és a Magyar Védőnők Egyesületének Zalaegerszegi Szakosztályával, annak eszközeit az egészségfejlesztő foglalkozásaikon rendszeresen használják. *(forrás: Beszámoló az Egészségügyi Alapellátási Intézmény 2012. évi szakmai munkájáról)*

A Családsegítő Szolgálat egészségnevelő programjai: **„Nem olyan, mint vártad, gyermekként szülőnek lenni”**, valamint a szenvedélybetegségek egészség- és személyiségkárosító hatásairól szóló **„Veszélyes játékok”** szintén népszerűek a középiskolások és a pedagógusok körében.

Drogprobléma *(forrás: Z.M. Kórház Drogambulancia)*

Zala megye területén a **Z.M. Kórház Drogambulancia**, valamint a **Kiút Drogellenes Alapítvány** végez drogfogyasztók és drogbetegek kezelésével kapcsolatos tevékenységet. Az általuk, valamint a rendőrségi nyomozó szervek által szolgáltatott adatokból megállapítható,

hogy illetékességi területünkön - hasonlóan az országos adatokhoz - a marihuána használata jellemző leginkább, ezt követi az amfetaminokat használók köre. Ezen kívül gyakori az egyes szerek (extasy, speed, kokain, marihuána) váltogatása, esetleg együttes használata. Az utóbbi években emelkedik a kokaint használók száma.

A Drogambulancián kezelték között jelentős a napi használók aránya, míg a használat módjában a kevésbé veszélyes formákkal (elszívás, szippantás) találkoznak inkább. Jellemző a különböző fantázianevekkel illetett úgynevezett party-drogok, „dízájner” drogok drasztikus terjedése, amely a jogalkotókat is sürgős lépésekre serkentette.

A Drogambulancia és a Kiút Drogellenes Alapítvány kliensei az elmúlt 3 évben is részben önként jelentkezőkből, részben elterelésre kötelezettekből álltak. Az elterelést befejezők aránya jónak mondható, 20 % körüli. A középiskolások körében végzett korábbi vizsgálatok adatai alapján a tényleges drogfogyasztók száma - akik nem kerülnek a hatóság látókörébe - ennek a számnak akár a tízszeresét elérheti. A nemeket és korcsoportokat vizsgálva megállapítható, hogy a drogfogyasztásnak leginkább kitett réteg a 20-24 éves korú férfiak csoportja.

A **rendőrség** feladata a kínálat-csökkentés, ezen túl a veszélyeztetett korosztályok körében prevenciós tevékenység megvalósítása.

A **Zalaegerszegi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF)** által képviselt intézmények élén járnak a *drogmegelőzésben*. A KEF koordinációja, adminisztratív háttérének biztosítása, pályázatok készítése, elszámolása, kezelése az önkormányzatnál történik. A benyújtott pályázatok évek óta sikeresek, így a támogatások nagymértékben hozzájárulnak a prevenciós programok, szakmai rendezvények és ismeretterjesztő kiadványok finanszírozásának biztosításához. A KEF-nél nehézségként jelentkezik a tagság egy részének évek óta tapasztalható inaktivitása, amely miatt a fórum néhány tagja és a koordinátor aránytalanul sok feladatot kénytelen magára vállalni. Önkormányzatunknál így a koordinációs és a pénzügyi, adminisztratív pályázatkezelő tevékenység mellett sok, kimondottan szakmai feladat is megjelenik.

Kiemelkedő prevenciós esemény a szeptember hónapban évről évre megrendezett „*Őszi Kavalkád*”, amelynek főszervezője a **Családsegítő Szolgálat**.

A **KEF szervezeti keretén belül, annak tagjaként a Zalai Bűnmegelőzési Kortárssegítő Klub** működteti szakemberek és kortárssegítő fiatalok részvételével a városi rendezvényeken, valamint a fiatalok által kiemelten látogatott helyszíneken (pl. AquaCity) felállított „**NO DROG PONTOKAT**”, ahol felvilágosítást, útbaigazítást, segítséget lehet kapni drogproblémákkal kapcsolatban. Az információs pontok működését eddig önkormányzati és pályázati forrásból sikerült megvalósítani. (forrás: *Kábítószerellenes Stratégia 2011 - 2017.*)

2011-ben elkészült Zalaegerszeg új, **2017. év végéig érvényes drogellenes stratégiája**, amelyet a közgyűlés a 2011. júniusi ülésén egyhangúlag fogadott el.

A **zalaegerszegi középiskolások alkohol- és drogfogyasztási szokásairól** három nagyszabású **epidemiológiai felmérés** is készült a múltban, legutóbbi a **2006-2007 évben**. A munka szakmai gazdája a Zalaegerszegi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum, amely annak idején sikeres pályázatok útján és önkormányzati támogatással teremtette meg a szakmai munka és a vizsgálatok pénzügyi forrásait.

A város 9-15. évfolyamos diákjai körében végzett felmérés eredményeit feldolgozó tanulmány szerint az eredmények riasztóak és mielőbbi határozottabb cselekvésre készítetnek: Míg 1993-ban minden ötödik, az ezredfordulón minden negyedik, 2008-ban pedig már **minden harmadik** zalaegerszegi középiskolás próbálkozott valamilyen tiltott vagy legális visszaélésre alkalmas szerrel! És ez a kép mára inkább romlott, mint javult. Rendkívül fontos feladat tehát a **drogprevenció**. A folyamatosan zajló megelőző munka résztvevői az

ifjúságvédelemmel foglalkozók, a drogambulancia munkatársai, a rendőrség, az önkormányzat illetékesei, a Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat, az iskolai védőnői hálózat és az ifjúsági kortárs-segítők is. A tevékenységet erősítendő 2014. év márciusban nagyszabású drogellenes szakmai napra került sor Zalaegerszegen a KEF és Zalaegerszeg MJV Önkormányzata szervezésében.

Nagyon fontos előrelépés a 2012. évi CXXXIV. törvény a fiatalok dohányzásának visszaszorításáról és a dohánytermékek kiskereskedelméről megalkotása.

Említést érdemelnek az Apáczai ÁMK-ban többször megrendezett „Tiszta éjszaka”, valamint a botfai „Szertelen éjszakák”, mint már hagyományos programok. A rendezvények dohányzás, kábítószer- és alkoholmentes szórakozási alternatívát kínáltak a fiataloknak. Kiemelésre méltó, hogy mind a dohányzás visszaszorításában, mind az alkohol és drogmegelőzésben jelentős szerepet játszanak a kortársoktatók.

Ugyancsak említésre méltó az **AIDS Világnap**, a **Drogellenes Világnap** rendezvényeinek szervezése.

Az egészséges környezetért tett erőfeszítések között fontos szerepe van **parlagfű-mentesítési programoknak** is.

A város **játszótereinek** higiéniás helyzete az utóbbi években javult. Új játszóterek kerültek kialakításra, melyek már az uniós előírásoknak megfelelnek. Szolgáltatásaival kiemelkedik a „Bóbita” integrált játszótér a Kertvárosban.

VIII./3. Adatok a közoktatási intézményrendszer tükrében *(forrás: Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Zalaegerszegi Tankerülete, Zalaegerszeg MJV Önkormányzata)*

VIII./3.1. Általános helyzet

Zalaegerszegen **18** oktatási-nevelési **intézmény** működik. (6 intézménynek van tagintézménye, ötnnek 2, egynek 3 tagintézménye.) Ebből **1 kollégium** és **2 alapfokú művészetoktatási intézmény**. 2013. január 1-től a nevelési-oktatási intézmények állami fenntartásúakká váltak, Zalaegerszeg város iskolái a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Zalaegerszegi Tankerületéhez kerültek. Egy intézmény maradt egyházi fenntartású: a Mindszenty József Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium a Notre Dame Női Kanonok és Tanító Rend fenntartásában lát el oktatási, nevelési feladatokat. 5 intézmény esetében a működtető a KLIK Zalaegerszegi Tankerülete, 12 intézménynél Zalaegerszeg Megye Jogú Város Önkormányzata, 1 intézménynél a Notre Dame Rend.

A 2013 -14-es tanévben a Zalaegerszegi Tankerületnek a tankötelezettség teljesítését nyújtó zalaegerszegi intézményeiben **10 107 fő gyermek tanul, ebből hátrányos helyzetű 694 fő (6,8 %), halmozottan hátrányos helyzetű 82 fő (0,8%), sajátos nevelési igényű 586 fő (5,7 %).**

A HH és HHH tanulók nagyobb része szakiskolában és szakközépiskolában, kisebb részük gimnáziumban folytatja tanulmányait az általános iskola elvégzése után. A meglévő adatok alapján megállapítható, hogy általában a tanulók 32 %-a gimnáziumban, 48 %-a szakközépiskolában, 16 %-a szakiskolában, míg a HH/HHH tanulók 14,6 %-a gimnáziumban, 36 %-a szakközépiskolában, 38,6 %-a szakiskolában tanul tovább.

A városban a magántanulók száma 70 tanuló.

VIII./3.2. Óvodák

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata 4 összevont óvodában 15 feladat-ellátási helyen 71 óvodai csoportban biztosítja az óvodai ellátást, emellett van egy egyházi fenntartású és egy alapítvány által működtetett intézmény is. A város által fenntartott óvodákban az alapító okiratok és a köznevelési törvény hatályos előírásainak figyelembe

vételével 1767 gyermek számára biztosítható az óvodai ellátás (a 2013/2014. nevelési évben óvodai ellátást igénybe vevők száma: 1633).

A gyermekek számának és az intézmények tényleges kapacitásának összevetésével egyértelműen megállapítható, hogy a fenntartott óvodák kihasználtsága összességében megfelel a kihasználtság optimumának, vagyis Zalaegerszeg annyi óvodát működtet, mint amennyi a szakmai és gazdaságossági szempontok egyenrangú figyelembevételével indokolt.

Az óvodák saját pedagógiai programot dolgoztak ki, így minden intézmény sajátos arculattal rendelkezik. Mindenütt lehetőség van a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátására is.

Összességében megállapítható, hogy Zalaegerszeg Megyei Jogú Város által fenntartott óvodákban a nevelő munka színvonalas biztosítása mellett az óvodák aktívan részt vesznek a város kulturális életének gazdagításában, a környezetvédelmi, társadalmi tevékenységeiben.

VIII./3.3. Általános iskolák

6 KLIK fenntartású általános iskolában, 155 osztályban **4085** tanuló folytatja tanulmányait. Speciális intézményként működik a Béke Ligeti Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, valamint a Nyitott Ház Óvoda, Általános Iskola, Fejlesztő iskola, EGYMI amely fogyatékos gyermekek számára biztosítja az alapfokú tanulmányok folytatását, valamint a Notre Dame Női Kanonok és Tanító Rend által fenntartott Mindszenty József Általános Iskola (Gimnázium és Kollégium), amelybe a keresztény értékrendek alapján élő és gyermekeiket eszerint nevelni kívánó szülők irathatják be gyermekeiket. Így 4622 fő tanulóval összesen **9** általános iskola működik a városban. A más településekről bejáró tanulók létszáma 924 fő (20%). **A tanulók száma a 2008. évi adatokhoz viszonyítva (akkor 4587 fő) nagyságrendben nem változott, azonban a létszámon belül 213 fővel nőtt a bejárók száma. Tehát a zalaegerszegi illetőségű általános iskolások száma csökkenő tendenciát mutat és ez várhatóan a következő években is folytatódni fog, amely elsősorban a felső tagozatos osztályokat érinti.**

VIII./3.4. Középiskolák

**Összesítő tábla a középfokú oktatási intézmények oktatási szerkezetéről
(KLIK fenntartású intézmények + Mindszenty, nappali tagozat)
(2013/2014. tanév)**

Intézmény típusa	Osztályok		Tanulók	
	száma	százalékaránya	száma	százalékaránya
Gimnázium	61	27,8%	2022	30,8%
Szakközépiskola	98	44,7%	2865	46,7%
Szakiskola	52	23,7 %	1286	20,1%
Speciális szakiskola	8	3,6 %	85	1,3 %
Összesen	219	100 %	6258	100 %

Zalaegerszegen KLIK fenntartásban **7** középiskola működik, illetve még további 1 intézményben folyik középfokú oktatás is (az Ady iskolában), emellett speciális szakképzési lehetőséget kínál fogyatékos gyermekek számára a Béke Ligeti Általános Iskola, Speciális SZI és EGYMI, így a szülők és a tanulók **9** középfokú intézmény közül választhatnak. A nem KLIK fenntartású Mindszenty Gimnáziumban szintén folyik középfokú oktatás.

A középiskolákban nappali tagozaton tanuló diákok száma jelenleg 6258 fő, ez a szám 2008-ban 7275 volt.

KLIK fenntartásban **1 kollégium** működik három feladat-ellátási helyen, jogi szempontból a Városi Középiskolai Kollégium keretében, ahol összesen 530 kollégista diák lakik. Kollégiumként a Mindszenty Iskola kollégiuma is várja a diákokat.

A 2013/2014. tanévben a középiskolákban a más településről bejáró tanulók száma 2734 fő, ami az összes tanulólétszám 43,7 %-a (2008-ban 44,1% volt). Az SNI-s tanulók száma 198 fő, ami az összes tanulólétszám 3,16 %-a. A hátrányos helyzetű tanulók száma 317 fő, ami az összes tanulólétszám 5,0 %-a. A halmozottan hátrányos tanulók száma 13 fő, ami az összes tanulólétszám 0,2 %-a.

Intézmény neve	Tanulók száma	HH száma	HH aránya	HHH száma	HHH aránya	SNI száma	SNI aránya
Apáczai Csere János Gimnázium	153	16	10,4%	4	2,6%	12	7,8%
Zrínyi Gimnázium	684	45	6,5%	2	0,2%	6	0,8%
Kölcsey Gimnázium	789	1	0,1%	0	-	5	0,6%
Csány SZKI	620	0	-	2	0,3%	4	0,6%
Deák-Széchenyi SZKI	1292	56	4,3%	1	0,07%	36	2,7%
Ganz-Munkácsy SZKI	1175	45	3,8%	0	-	61	5,2%
Páterdombi SZKI	1064	154	14,5%	6	0,5%	74	6,9%
Ady Gimnázium	176	28	1,6%	0	-	5	2,8%
Mindszenty Gimnázium	220	1	0,4%	0	-	7	3%

A középiskolai oktatás részét képezi a **felnőttoktatás**. E képzési formában 146 hallgató tanul.

Oktatási rendszerünk értékes intézménye a Pálóczi Horváth Ádám Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, amely a zene és a mozgásművészet területén - együttműködve a város iskoláival, az **alapfokú művészetoktatást** szintén folytató Ady Endre Iskolával - **1399** gyermek képzését biztosítja (2008. évben 1871 fő).

Az intézménytípusonként meghatározott beiskolázási arányok - a gimnáziumokba a tanulók megközelítően 30 %-a, szakközépiskolába és szakiskolába együttesen 70%-a nyer felvételt-reálisan tükrözik a szülői/tanulói igényeket, a város közoktatási szerkezetének megfelelőek.

A középiskolák számára új feladatként jelenik meg az érettségi előtti 50 órás **kötelező közösségi szolgálat** megszervezése.

VIII./3.5. TISZK

A zalaegerszegi székhelyű Térségi Integrált Szakképző Központ három önkormányzat - Zalaegerszeg MJV, Zala megye és Keszthely város - együttműködésében jött létre. Célja egy csúcstechnológiával felszerelt központi képzőhely segítségével a TISZK-ben lévő hét szakképző intézmény tehermentesítése az eszközbeszerzések alól, illetve a munkaerő-piaci igények változásához rugalmasan alkalmazkodó, modulrendszerű felnőttképzés működtetése volt. Az azóta bekövetkezett jogszabályváltozások és fenntartóváltás miatt megszüntetésre kerül, a koncepció megújításakor éppen felszámolás alatt áll.

VIII./3.6. Felsőoktatás

A zalaegerszegi felsőoktatás létszámadatai a koncepció aktualizálása idején: Budapesti Gazdasági Főiskola Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg: 498 fő, Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Zalaegerszegi Képzési Központ: 397 fő, Budapesti Műszaki és

Gazdaságtudományi Egyetem Gépészmérnöki Kar Zalaegerszegi Képzési Központ: 14 fő,
Nyugat-magyarországi Egyetem Simonyi Károly Kar Gépészeti és Mechatronikai Intézet
Zalaegerszegi Műszaki Képzési és Kutatási Központ: 135 fő.

Összesen 1044 hallgató, közülük 2013. év szeptemberében első éves: 325 fő.

Kollégiumban lakik a hallgatók közül 369 fő (ebből BGF 140, PTE 193, NYME 36 fő),
bejáró és albérletes 487 fő, a többiek zalaegerszegi állandó lakosok.

Minden intézményben működik külön-külön **Hallgatói Önkormányzat**.

A **Zalaegerszegi Főiskolások Egyesülete** a három intézmény (BGF GKZ, PTE ETK ZKK,
NYME SKK GMI ZMKKK) hallgatói önkormányzatait fogja össze. Elsődleges célja az, hogy
közös programokat szervezzon a diákoknak (pl. gólyatábor, gólyaavató, gólyabál, közös
főiskolás diáknapok, stb.).

Az egyesület vezetése a három zalaegerszegi főiskola hallgatói önkormányzatainak
mindenkori elnökeiből áll össze.

A helyi három intézményben közel 1100 hallgató tanul és a város számára rendkívül lényeges
ez a létszám, hiszen további előnyökkel is jár mindez: a fiatalok itt laknak, itt fizetnek
albérletet, városunkban költik a pénzüket kultúrára, sportra, szórakozásra, vásárlásra, ráadásul
magukkal viszik Zalaegerszeg hírét. Nagyon fontos tehát, hogy ezek a hallgatók jól érezzék
magukat nálunk, ehhez pedig elengedhetetlen a megfelelő színvonalú rendezvények
szervezése számukra! A hallgatói létszám jelentősen növeli a város nappali népességét, erősíti
„iskolaközponti funkcióját”.

Zalaegerszeg városa lehetőségeihez mérten támogatja a felsőfokú képzést, a helyi
felsőoktatási intézményeket. E szándékának adott nyilvánosságot akkor, amikor a mai napig
is működő **Zalaegerszeg Felsőfokú Oktatásáért Közalapítványt 2001. január 25-én** létre
hozta.

A közalapítványt Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése határozatlan időtartamra,
nyitott közhasznú szervezetként, azzal a céllal hívta életre, hogy minden tőle telhető anyagi és
szellemi segítséget megadjon a Zalaegerszegen működő felsőoktatási intézmények
fejlesztéséhez. A legfontosabb célkitűzések között szerepel a felsőfokú képzéshez kapcsolódó
eszközigény biztosítása, az intézmények működésének, fejlesztésének támogatása, az oktatási
körülmények javítása, PhD - ösztöndíjak meghirdetése és finanszírozása. A közalapítvány
vállalta a város és a felsőoktatási intézmények, a megye és a felsőoktatási intézmények,
valamint az egyes főiskolák közötti koordinációt és a folyamatos, napi kapcsolattartást is.

Az **elnyert pályázati pénzek összege** a megalakulástól 2007-ig közel **174 millió Ft**. A
pályázatok mellett a külső források bevonásának másik fontos lehetősége a cégek által adható
szakképzési hozzájárulások felkutatása. A cégektől kapott **szakképzési hozzájárulások**
összege a megalakulástól a 2013-ig több mint **176 millió Ft**.

Az önkormányzati támogatásokból részesülnek a diákság képviselőjét ellátó **Hallgatói
Önkormányzatok** is. Programjaik finanszírozásához és a tavaszi időszakban (április) immár
hagyományosan a Városi Diákhét keretein belül megrendezésre kerülő Főiskolás Napok
költségeihez rendre hozzájárul a város. A diákok támogatását ösztöndíjrendszer is szolgálja.

2007. október 26-án alakult meg - a Zalaegerszeg Felsőfokú Oktatásért Közalapítvány
javaslatára és támogatásával - a zalaegerszegi felsőoktatási intézmények hallgatóit összefogó
Karrier Iroda és Diákcentrum. A hallgatók segítséget kapnak álláskeresésben, diákmunka
keresésben, önéletrajz és motivációs levél megírásában. Pályaválasztás terén is tudnak
tanácsot adni, így a középiskolásokkal is tartják a kapcsolatot. Információkat kaphatnak arról
is, hogy Zalaegerszegen a hivatalos ügyeket hol tudják elintézni. A Diákcentrum két
irodájában (Gasparich u. 18/A., Landorhegyi u. 33.) lehetőség van internet használatra,
fénymásolásra és nyomtatásra. Diákhitel tanácsadás is folyik, emellett a munkatársak

szerveznek állásbörzét és részt vesznek hasonló rendezvényeken. Szoros kapcsolat épült ki a ZJH Munkaügyi Kirendeltséggel, országos és helyi ifjúsági szervezetekkel. A hallgatói önkormányzatok külön - külön is, a Zalaegerszegi Főiskolások Egyesülete, valamint a Karrier Iroda és Diákcentrum egyaránt tagjai a Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal szervezetének.

A Karrier Iroda részéről az alábbi kiegészítő tevékenységekkel segítik a hallgatók könnyebb elhelyezkedését:

- állás- és gyakorlati helyek ajánlása
- állásbörzék szervezése
- tanácsadás (önéletrajz, motivációs levél, interjú)
- céglátogatás és prezentáció
- tájékoztatás, információátadás (honlap, hírlevél)
- szakdolgozati témák ajánlása (cégek, konzulens)
- karriermenedzsment, karriertervezés kurzus
- önismereti tréning
- tudástár (lista a szakdolgozatokról, tanulmányokról, stb.)
- a For profit szférán „túli” lehetőségek bemutatása
- önálló vállalkozás indításához segítségnyújtás
- továbbképzési lehetőségek bemutatása
- országos és regionális ismeretek nyújtása
- adatbázisba történő regisztráció

Leendő hallgatóknak és a már végzetteknek nyújtható szolgáltatások:

- tapasztalatok alapján szakonként elhelyezkedési lehetőségekről információ nyújtása
- kiadványok
- pályaaorientációs ismeretnyújtás
- öregdiák-találkozók szervezése
- munkaerő-piaci hírlevél

VIII./4. Szociális helyzetkép a foglalkoztatás és a lakásviszonyok szerint

VIII./4.1. Foglalkoztatás (adatok, forrás: Zalaegerszegi Járási Hivatal Munkaügyi Kirendeltsége, ZMJV Önkormányzata)

Előzmények: Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése még a 356/2004. sz. határozatában számos intézkedést fogantatosított a „Pályakezdő munkanélküliek foglalkoztatás-fejlesztési koncepciója” szellemében. Szólt a pályakezdők alkalmazásának prioritásáról, a munkaerő-piaci ismeretek osztályfőnöki órákon történő oktatásáról, a **Zalaegerszegi Járási Hivatal Munkaügyi Kirendeltségével** történő folyamatos információcseréről és együttműködésről, kiadványainak népszerűsítéséről, pályaválasztási kiállítások és szakmabemutatók tartásáról, a foglalkoztatást elősegítő rendezvények városi portálon történő megjelentetéséről, az Első Magyar - Dán Termelőiskola támogatásáról. Feladatai köré sorolta a munkaerő-piaci igények folyamatos monitorozását és azt, hogy e tényezőket figyelembe véve dönt a különböző képzések és új felsőoktatási szakok indításáról, támogatásáról. A pályakezdő munkanélküliség kezelése érdekében a Kontakt Humán Kht - lehetőségeihez mérten - vállalta a pályakezdő munkanélküliek foglalkoztatásának bővítését, valamint a velük kapcsolatos munkaerő-piaci pályázatok fokozottabb kihasználását. *(E helyi jogszabály több pontja időközben már hatályát veszítette – ld. 77. oldal)*

„Zalaegerszegen a munkanélküliek száma 2012. év végén 5383 fő, ami az összes népesség 8,7 %-a, a munkanélkülieken belül tartósan munkanélküli 539 fő, a lakosság 0,8 %-a. A munkanélküliségi adatok a megyei mutatókhoz képest viszonylag jónak értékelhetők. A nyilvántartott álláskereső aránya a gazdaságilag aktív népességhez viszonyítva 11,2 % (Zala megyére vonatkozóan 12,5 %), ami azonban az egy évvel korábbi adatokhoz képest 2,2%-pontos emelkedést mutat, és a pályakezdő álláskereső magas arányával együtt jelzi a munkahelyteremtés-bővítés hiányosságait, nehézségeit a jelen gazdasági helyzetben.

Nyilvántartott álláskereső pályakezdők száma és aránya

Kirendeltség megnevezése	Nyilvántartott álláskereső pályakezdők					
	száma(fő)			az összes álláskereső %-ában		
	2006.	2007.		2006.	2007.	
	augusztus	július	augusztus	augusztus	július	augusztus
Zalaegerszeg körzet	399	347	361	10,2	8,9	9,2
Megye összesen	984	816	843	8,5	6,5	6,6

Nyilvántartott álláskereső pályakezdők száma és aránya

Kirendeltség megnevezése	Nyilvántartott álláskereső pályakezdők					
	száma(fő)			az összes álláskereső %-ában		
	2012.	2013.		2012.	2013.	
	augusztus	július	augusztus	augusztus	július	augusztus
Zalaegerszeg körzet	484	625	626	11,03	11,6	11,7
Megye összesen	1400	1718	1721	10,3	11,4	11,5

A Zalaegerszegi Járási Hivatal Munkaügyi Kirendeltsége adatközlése szerint a 18-29 éves korosztály az álláskeresők között az elmúlt két évben az alábbiak szerint jelent meg:

18-29 éves álláskeresők száma	Zalaegerszeg körzet	ebből Zalaegerszeg
2009.01.20.	1371	701
2010.01.20.	1673	795
2011.01.20.	1545	745
2012.01.20.	1142	560
2013.01.20.	1690	925

A tények azt mutatják, hogy tartósan 900 fő feletti zalaegerszegi lakos fiatal álláskeresőt regisztráltak a hivatalok és ez több mint 30%-al magasabb, mint a 2008. januári állapot (558 fő). Fontos információ még, hogy a mindennapi tapasztalatok szerint a korosztályból sokan nem is jelentkeznek álláskeresőként, egyrészt mert más városokban, illetve Budapesten dolgoznak, de az állandó lakhelyüket megtartották, másrészt vállalkozással próbálkoznak, de gyakoribb körükben a „fekete - szürke” alkalmi munka vállalása is, miközben a szülőknél laknak és tulajdonképpen munkaképes korú „eltartottak”.

VIII./4.2. Lakásviszonyok

A zalaegerszegi lakott lakások 18 %-a a belvárosban, 17,6 %-a a hagyományos beépítésű lakóterületeken, 41 %-a lakótelepeken, 17 %-a kertvárosi jellegű lakóövezetben található.

A szociálpolitika szempontjából különösen fontos területe a lakásrendszernek az önkormányzati bérlakás szektor. Zalaegerszegen az önkormányzati bérlakások jelenlegi száma 851, az elmúlt 5 évben 161-el csökkent.

Míg korábban igénylők döntő többsége a családalapító fiatal (19-34 év közötti) korosztályhoz tartozott, addig mára a szociálisan nehéz helyzetbe került, például bedőlt devizahiteles igénylők száma nőtt nagyobb mértékben, beleértve az idősebb korosztály képviselőit is.

A város ifjú lakosságának körében népszerűségnek örvend a fiatal, rászoruló családokat ideiglenes otthonhoz juttató „Fiatal családok otthona” program, melynek feltételei humánusak, teljesíthetők és egyúttal megteremtik a saját lakáshoz jutás alapjait.

Az önkormányzat 2000-ben hozta létre – a differenciált bérlakás-gazdálkodás egyik elemeként – a 64 lakásos Fiatal Családok Otthonát, azzal a céllal, hogy a fiatalok részére lakásigényük végleges rendezéséig, de legfeljebb öt évig - elhelyezésük átmeneti megoldásával és takarékosagra ösztönzéssel - segítséget nyújtson.

A Fiatal Családok Otthonában lévő lakások jellemzően 1 szobásak, 34-38 m² közötti alapterületűek, az épületben 4 db 1+ fél szobás lakás is van, ezek alapterülete 40-42 m², valamennyi lakás központi fűtéses. Bérleti díjuk kedvezményes, az övezeti besorolás szerinti összkomfortos bérlakás bérleti díjának a fele.

Egyéb támogatások: kamatmentes kölcsön biztosítása, első lakáshoz jutás támogatása is szélesítik a kínálatot.

VIII./5. A gyermekek védelmének rendszere

”A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.”- deklarálja az **1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.**

A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A pénzbeli ellátások közül a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatást, valamint a kiegészítő gyermekvédelmi támogatást a helyi önkormányzat biztosítja, a gyermektartásdíj megelőlegezését és az otthonteremtési támogatást pedig a gyámhivatal állapítja meg.

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás **természetbeni ellátás** formájában is nyújtható, - különösen a védelembe vett gyermek számára - (természetbeni ellátás pl. az általános iskolás gyermekek tankönyv- és tanszerellátásának támogatása, a tandíj, egészségügyi szolgáltatásért fizetendő térítési díj, illetve egyéb ellátás kifizetésének átvállalása.)

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások körébe tartozik a gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekek napközbeni ellátása (bölcsődei ellátás, családi napközi, házi gyermekfelügyelet) és a gyermekek átmeneti gondozása (helyettes szülő, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona).

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátást a hatályos Gyvt. a megyei és a fővárosi önkormányzat kötelezően ellátandó feladataként határozza meg (otthont nyújtó ellátás, területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás).

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó **hatósági intézkedések** elrendelése a gyámhivatal hatáskörébe tartozó feladat.

A gyermekjóléti rendszerhez **kapcsolódó feladatot** látnak el az egészségügyi szolgáltatást nyújtók (házi orvos, védőnői szolgálat), a családsegítő szolgálatok, a közoktatási intézmények, a rendőrség, az ügyészség, a bíróság, a menekülteket befogadó állomások, a társadalmi szervezetek, egyházak és alapítványok is.

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében a gyermekjóléti jelző rendszerben közreműködő személyek, szolgáltatók, intézmények, hatóságok kötelesek egymással együttműködni, egymást kölcsönösen tájékoztatni.

VIII./6. Szociális egyensúly

Az utóbbi évek gazdasági válsága következtében az önkormányzat pénzügyi lehetőségei csökkentek. A rendelkezésre álló források hatékony, a legrászorultabb családok részére történő eljuttatása minden eddiginél nagyobb hangsúlyt kapott.

A gyermekes családok és fiatal felnőttek számára a város biztosítja a jogszabályok által kötelezően előírt támogatásokat. Ilyen a **rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény** és a hozzá kapcsolódó **természetbeni támogatás**. Kedvezményre jogosultság az elmúlt évben 1322 gyermek részére került megállapításra. Ezek a gyermekek az iskolai tankönyveket ingyenesen kapják, az étkezés pedig ugyancsak ingyenes vagy kedvezményes számukra. Emellett évi két alkalommal gyermekenként 5800.-Ft értékű Erzsébet utalványban részesülnek, mely fogyasztásra kész étel, tanszer és ruházat vásárlására használható fel.

Önkormányzatunk saját költségvetése terhére egy rendszeres pénzbeli támogatással is próbál könnyíteni a gyermeket nevelő, alacsony jövedelmű családok helyzetén. **Rendszeres gyermekvédelmi segély** címén havonta - évente növekvő tendenciával - közel 600 gyermek részesül támogatásban.

A fiatalok továbbtanulásának segítésében kiemelt szerepe van a **Bursa Hungarica** szociális alapú felsőoktatási ösztöndíjnak. A pályázati rendszerhez a város önkormányzata már a kiírás kezdetétől, 2001-től minden évben csatlakozott. Évente átlagosan 120 hallgató kap ilyen módon havonta 5-6000.-Ft-ot a várostól. Az ösztöndíj azért is különösen kedvező, mert aki elnyeri, az a felsőoktatási intézményen keresztül további 5000.- Ft támogatásban részesül.

A rendszeres támogatásokon felül természetesen azoknak is **eseti segítséget** nyújt az önkormányzat, akik nem szorulnak ugyan állandó segélyre, azonban egy - egy váratlan élethelyzetet nem tudnak önerőből, vagy családi támogatással megoldani. Ezekben az esetekben rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítására van lehetőség.

Már az előbbi fejezetek során is említett kedvezmény: önkormányzatunk a „**Nemzedékek kézfogása program**” keretében a kedvezőbb demográfiai mutatók elérése, és a lakosság megtartó erejének növelése érdekében természetbeni juttatásként a zalaegerszegi állandó lakcímmel rendelkező újszülöttek részére 10.000 Ft értékű vásárlási utalványt nyújt. Ezzel

támogatja és ösztönzi a Zalaegerszegen élő párok gyermekvállalását. Az utalványt babaruházati, babaápolási és egyéb ide kapcsolódó termékeket árusító elfogadóhelyeken lehet levásárolni. Az elmúlt három év átlagát nézve évente 440-450 újszülött részesült a támogatásban.

VIII./7. Bűnmegelőzés – vonatkozó jogszabályok

A rendőrségi bűnmegelőzést érintő módosított és új jogszabályok:

- Magyarország Alaptörvénye
- 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről (**BTK fiatalkorúakra vonatkozó szigorításai; büntethetőség 14 év helyett már 12 évtől**)
- 88/2009. (X.29.) OGY határozat a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról
- 80/2013. (X.16.) OGY határozat a Nemzeti Drogellenes Stratégiáról
- 1744/2013. (X.17.) Korm. Határozat a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról

Részlet a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiából:

„(Intézkedési terv 2013-2015)

Gyermek és Ifjúságvédelem

A gyermek- és ifjúságvédelem, a fiatalok nevelése annak érdekében, hogy a társadalom hasznos tagjaivá váljanak, az egész társadalom és az állam egyik legfontosabb és legalapvetőbb feladata és értéke.

A gyermek és ifjúságvédelem célcsoportját a 0-24 éves korú gyermekek és fiatalok alkotják. Ez a korcsoport kiemelten veszélyeztetett, ezért a stratégia kiemelten fókuszál a tagjaira.

A gyermek- és ifjúságvédelem területén elsődlegesen fontos szerepet játszanak az úgynevezett nevelési és kulturális színterek, amelyeknek elengedhetetlen szerepe van a fiatalok védelmében, a védelmi mechanizmusaik kialakításában, az erkölcsi normák közvetítésében, az emberré válásban, a jogkövető magatartás kialakításában. Ezek a család, a nevelési-oktatási intézmények és a hasznos szabadidő-eltöltés színterei.

A legszervezettebben és leghatékonyabban a nevelési-oktatási intézmények színterén lehet olyan beavatkozási pontot kialakítani, amely hosszú távon hat, amennyiben tudatosan célozza meg a fiatalok elkövetővé és áldozattá válásának megelőzését. A prevenció területén elengedhetetlen a tanulás és a munka, mint érték hangsúlyozása. A tanulás, mint a siker legális elérési útja gyakran háttérbe szorul a felnövekvő gyermekek körében, ami nem megengedhető. A családok elérése jóval nagyobb nehézséget okoz, hiszen hozzájuk a médián, a helyi bűnmegelőzési programokon, a szóróanyagokon keresztül illetve a gyermekek közvetítésével, a gyermekeknél elért magatartásváltozás befolyásoló erejével lehet eljutni. A családok életébe hatékonyan a családtámogatási rendszeren keresztül lehet beavatkozni ösztönözve a felelős gyermekvállalást, a gyermekek felneveléshez szükséges testi, lelki, szellemi és erkölcsi felelősség erősítését, hiszen a szakemberek szerint a gyermekek prevenciós védelme az anyai várandóssággal egy időben kezdődik.

Kiemelkedően fontos továbbá a szabadidő eltöltésének színtere, hiszen a legtöbb áldozattá válás és elkövetővé válás ezen a színtéren valósul meg.

A prevenció akkor a leghatékonyabb, ha az intézkedések és színterek a módszerekkel összhangban egymás hatását erősítik, és semmiképpen nem gyengítik.

A kisközösségi – családi, iskolai, hasznos szabadidő-eltöltési – színterek nevelő hatásainak erősítésével csökkenthető a kallódó fiatalok csoportja. Az egészségügyi, a szociális szolgáltatások, a szociál- és foglalkoztatáspolitikai képviselői, az iskolák, a rendőrség, a pártfogó felügyelők és az igazságszolgáltatási szereplők közötti jelzőrendszer és együttműködés kialakítása, valamint az önkormányzati ügyosztályok közötti folyamatos munkakapcsolatok megelőzik a veszélyeztetetté és a veszélyeztetővé válást. A gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetése a bűnelkövetés felé sodródó és az áldozattá váló fiatalok számát csökkenti.

A nevelési-oktatási intézmény azonban nem csak a bűnmegelőzési információk célba juttatásának az egyik színtere, hanem számos bűncselekmény elkövetési helyszíne (iskolai zaklatás, iskolai erőszak) vagy egyes bűncselekmények kialakulásának oksági tényezői visszavezetnek az iskolába (például önbíráskodás, rablás).

Éppen ezért a nevelési-oktatási intézményekben folyó bűnmegelőzésnek kettős célja van: az áldozattá válás megelőzése mellett az elkövetővé válás megelőzését is magában foglalja.

A bűnmegelőzés fontos területe a hasznos szabadidő-eltöltés megteremtése, hiszen a csellengő, céltalan gyermekek gyakran unalmukban követnek el akár súlyos bűncselekményeket. A játék, az élmények, a közösségek összefonódása olyan mikrokörnyezetet alakít ki, amely hatványozottan képes a védelmi és megtartó funkciót kifejezteni, ezért alkalmas az elkövetővé válás megelőzésére, a bűnismétlés megelőzésére egyaránt.

Az ifjúság erkölcsi fejlesztése a sport egyik fontos feladata is. Az erkölcsfejlesztő feladatát a sport a benne rejlő sajátosságokon keresztül eredményesen oldhatja meg, ugyanis a csoportba való beilleszkedés, a szabályok betartása, egymás támogatása, a gyengébbek segítése, a kölcsönös bizalom, hogy az eredmények elérésében mindenki a tudása legjavát adja, a közös célok, a hagyományok ápolása, a sport törvényeinek önkéntes elfogadása, betartása, a kollektíva hírnevének növelése közös erőfeszítések eredménye.

A gyermekek és fiatalok kiemelt kockázatú csoportot képeznek bűnmegelőzési szempontból, hiszen hiszékenyséjük, bizalmuk, óvatlanságuk és csekély testi erejük miatt kiváló célpontjai egy-egy bűncselekménynek. A kortárs csoport nyomására hajlamosak olyan cselekmények gyakran csoportos elkövetésére, amelynek következményeivel nincsenek tisztában, és ez az információhiány az elkövetővé válásuknak kiemelkedő kockázatát jelenti. Éppen ezért a gyermek- és ifjúságvédelem intézkedéseinek kiemelten koncentrálnia kell ezen célcsoport igényeire és a kettős célzatú speciális prevenciós programok kidolgozására.

A mindennapi életünket az írott és íratlan szabályok tömege határozza meg. A gyermekeknek meg kell ismerkedniük ezekkel a szabályokkal és meg kell tanulniuk, hogy ezek nagy része az ő biztonságukat szolgálja. E magatartási szabályok ismeretében várhatjuk csak el tőlük, hogy idejében felismerjék a különböző veszélyeket, azok kockázatát és lehetséges következményeit, hiszen ezáltal tudnak csak helyes döntéseket hozni.

A Btk. gyermekek és fiatalok számára nehezen érthető, illetve nem ismerik annak tartalmát. Vékony a diákcsínyek és a bűncselekmények közötti határmezsgye, amelyet sajnos igen gyakran átlépnek. Ennek pedig a legfőbb oka az, hogy nem tudják, mit szabad és mit nem, és gyakran sok olyasmiről hiszik, hogy diákcsíny, ami kimeríti a bűncselekmény kategóriáját.

Az elhúzódozó büntetőeljárások során a fiatalok terheltek nem kapják meg a szükséges segítséget és támogatást a visszaesés megakadályozása, valamint a társadalomba való visszailleszkedés érdekében, ugyanakkor a gyermekkorú elkövetőkkel sem tud adekvát módon foglalkozni a gyermekjóléti alap- és szakellátás. Ezekre kell megoldást találni többek között a megelőző pártfogás intézményével.

A gyermekvédelem és a büntető igazságszolgáltatás területén eltér az eljárások funkciója, azonban az alkalmazott eszközökkel elérni kívánt célok egységes nevezőre hozhatók: ez pedig a gyermek és fiatalok szocializációjának elősegítése, sikeres beilleszkedése a társadalomba, a bűnismétlés megelőzése minél korábbi szakaszban és a további büntetendő cselekmény elkövetésétől való tartózkodása.

A statisztikai adatok és a szakmai tapasztalatok alapján a kettős cél figyelemmel kísérése mellett az alábbi beavatkozási területeket különíthetjük el.

Beavatkozási területek:

- Megelőző vagyonvédelem,
- Hasznos szabadidő-eltöltés,
- Konfliktusok és az erőszak megelőzése, kezelése,
- Szenvedélybetegségek megelőzése, alkohol- és drogprevenció,
- A média és az internet veszélyei.”

VIII./8. Bűnözés (forrás: Zala Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Alosztálya)

Kiskorú áldozatok és elkövetők

A fiatalok körében első és legfontosabb cél az áldozattá válás megelőzése, ugyanis e tárgykörben még mindig hatalmas a látencia. A sérelmükre elkövetett jogsértések közül a leginkább jellemzőek a személy elleni erőszakos- és a vagyon elleni bűncselekmények. Az ismertté vált jogsértő cselekmények leggyakrabban iskolák, illetve szórakozóhelyek környékén, azaz közterületen valósultak meg, csak kisebb részük magánlakásban.

sértettek	2008	2009	2010	2011	2012
gyermekkorú	15	19	17	39	34
fiatalkorú	68	54	80	83	122

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a 18 év alatti korosztályhoz tartozók egyre nagyobb értéket képviselő tárgyakkal – mobiltelefon, tablet, stb. – mennek iskolába, szórakozni, s azokat feltűnően, nem egy esetben hivalkodva mutogatják, ami szinte felhívást jelent ellopásukra. A korcsoport tekintetében gyakori, hogy saját korosztályuk, sőt ismerőseik áldozatává válnak. A kiskorúak sérelmére elkövetett rablás, zsarolás bűncselekményekről megállapítható, hogy azokat gyakran több személy követi el. A kiszemelt személyek társaiknál gyengébb, félénkebb, önérvényesítésre szinte képtelen fiatalok, tipikus áldozatok. Ők gyakran még a szüleiknek is félnek jelezni, így itt is feltételezhető bizonyos szintű látencia.

Az elkövetői magatartást vizsgálva megállapítható, hogy a kiskorúak által elkövetett bűncselekmények jelentős hányada vagyon elleni deliktum. Főként alkalmi lopások a jellemző bűncselekmények (kortársak sérelmére elkövetett, illetve kisboltokból, nagyáruházakból történő lopások), s nagy részük még mindig nincs tisztában cselekménye súlyával és büntetőjogi következményével. Gyermekkorú elkövetőknél sajnos egyre gyakrabban elmondható, hogy tudják, ők nem büntethetők.

elkövetők	2008	2009	2010	2011	2012
gyermekkorú	10	6	10	18	2
fiatalkorú	54	61	56	64	57

Az elkövető fiatalokra egyre jellemzőbb a csoportos elkövetés és a sértettekkel szembeni agresszivitás, erőszakos magatartás.

	2008	2009	2010	2011	2012
fiatalkorú összesen:	54	61	56	64	57
betöréses lopás	1	4	3	4	3
garázdaság	8	13	11	16	11
lopás	17	23	13	18	16
rablás	5	5	0	2	2
rongálás	3	1	2	1	2
könnyű testi sértés	1	0	4	4	1
súlyos testi sértés	2	2	3	1	3
zsarolás	3	1	3	1	3
visszaélés kábítószerrel	0	3	5	1	7

Az okok között az első helyen az otthoni környezet anomáliái: nevelési hibák, a szülői felügyelet és kontroll hiánya, valamint a családtagok negatív mintái és a diszharmonikus családi háttér, a magas munkanélküliség, a szülők alkoholizmusa szerepelnek. Ezután a kortárs hatások, a rossz baráti kör, majd az értelmes szabadidős programok és a közösségi

terek hiánya, valamint a média befolyás káros hatásai következnek. Az ellenkezés, lázadás szintén környezeti tényezőkkel kapcsolható össze. Annak ellenére, hogy a számadatok szerint a vagyon elleni bűncselekmények dominálnak, a kimondottan szegénységből táplálkozó, anyagi okok miatti elkövetések a rangsorban az előbbieket mögé sorolódtak.

Jellemző az iskola, az oktatási intézmény értékközvetítő hatásának csökkenése, nevelési hibái, valamint a fegyelmezés eszköztárának hiányosságai - mint részben lehetséges kiváltó okok. Az elemzők az oktatási intézmények felelősségének kérdését is feszegetik, különösen a visszaeső elkövető gyermekek vonatkozásában. El kell mondani, hogy az intézmények nincsenek a deviáns gyerekekre felkészülve, többnyire nem tudnak mit kezdeni velük, tehát szabadulni szeretnének tőlük. Más intézménybe tanácsolják, vagy magántanulói jogviszonyt javasolnak és engedélyeznek számukra. Ez utóbbi esetben pedig a tanköteles kor végéig kicsúszik a gyermek a kontroll, az ellenőrzés és a rendszeres életvitel szükségszerűsége alól. Feladatok, elfoglaltság, felnőtt felügyelet nélkül útja legtöbbször csavargáshoz, deviáns kortárs csoportokhoz, a bűnözői életmódhoz vezet.

A gyermek- és fiatalkorúak által elkövetett cselekmények fő színterei az iskola és környéke, a bevásárlóközpontok, a plázák, a pályaudvarok, a szórakozóhelyek és a közterületek, egyes lakótelepi városrészek - szaknyelven az ún. forrópontok. Ezek a helyszínek gyermek- és ifjúságvédelmi szempontból Zalaegerszegen is kiemelt figyelmet kapnak. A „legfertőzöttebb” városrészek a lakótelepek és a belváros. Az utcai gyermek- és ifjúságvédelmi szociális munka fontosságát éppen a tapasztalatok miatt kell hangsúlyozni.

VIII./9. Prevenció

VIII./9.1. A megelőző tevékenység lényege

Bűnmegelőzés alatt minden olyan intézkedést és beavatkozást értünk, melynek célja vagy eredménye a bűnözés mennyiségi csökkentése és az állampolgárok biztonságérzetének javítása, történjék az a bűnalkalmak csökkentésével, a bűnözést gerjesztő okok hatásának mérséklésével vagy az áldozattá válás megelőzésével. A 2013. év őszén elfogadott Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia kiemelt célcsoportjaként jelöli meg a gyermek-, és fiatalkorúakat. Hangsúlyozza továbbá az önkormányzatok aktív, kezdeményező szerepét a helyi közösségek biztonságát szolgáló tervek elkészítésében és végrehajtásában.

A Zala Megyei Rendőr-főkapitányság kiemelt prioritásként kezeli a kiskorúak áldozattá- és elkövetővé válásának megelőzésére irányuló tevékenységet.

A rendőrségi bűnmegelőzést érintő szervezeti változások:

2013. január 31.-én megszűnt a Zalaegerszegi Rendőrkapitányság Megelőzési Csoportja, a bűnmegelőzési tevékenységet a Bűnügyi Osztály állományába tartozó 1 fő függetlenített bűnmegelőzési előadó látja el.

2013. február 1.-től a Zala Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Igazgatóság Bűnügyi Osztálya alárendeltségébe tartozó Bűnmegelőzési Alosztály látja el Zala megye és Zalaegerszeg Megyei Jogú Város illetékességi területén a bűnmegelőzési tevékenységet hat fővel.

Prevenációs tevékenység

A gyermeknevelés elsődleges színtere a család. A társadalom: az intézmények, szervezetek és a hatóságok a nevelés külső feltételeit biztosíthatják, azonban nem tölthetik be a család szerepét, nem korlátozhatják a szülői jogokat és nem feladatuk a szülők kötelezettségeinek

átvállalása sem. Mégis kötelességük figyelni arra, hogy a család ellátja-e funkcióit, teljesíti-e feladatait gyermeke(i) védelme, egészséges testi, érzelmi, értelmi fejlődése, felnevelkedése érdekében. A társadalomnak és az államnak kötelessége támogatni magát a családot, hogy szerepét betölthesse és segítenie kell a gyermeknek, hogy családi szocializációjának hiányosságait leküzdhesse.

A felnőtt társadalom tehát sokat tehet utódai, a felnövekvő nemzedék érdekében. Az utólagos „terápiák” mindig fájdalmasabbak és sikerük is kétségesebb. Ezért legfontosabb teendők a problémák, a bajok, a válsághelyzetek kialakulásának megelőzése. A mintákra, a külső információkra legfogékonyabb gyermekkorban kell kialakítanunk az egészséges, szenvedélyektől és veszélyektől mentes életvitel igényét, a normakövető magatartást, olyan gondolkodásmódot, hogy - a nemkívánatos és a pozitív példákat is megismerve - a felkínált élethelyzeti alternatívák közül a gyermek saját döntése alapján a helyes utat legyen képes választani a jelenben és a későbbi élete során is.

A munka során célszerű bizonyos szegmenseiben a 0-14 évesig meghatározott gyermek-, és az idősebbeket érintő ifjúságpolitikát külön-külön kezelni. Látni kell, hogy minden jóakarat ellenére egy 16-17 éves „félrecsúszott” fiatal sorsa már jóval nehezebben korrigálható, mint egy gyermeknél a családban ilyen-olyan okból meg nem kapható kompetenciákat kívülről kiegészíteni. Gyermekkorban kell tehát lehetőség szerint a problémákat megelőzni!

E szellemiséget követve működnek a szakmai körön túl mind szélesebb társadalmi összefogásra támaszkodó, a megelőzést szolgáló elsődleges gyermekvédelmi prevenciós programok, mint pl. a bűnmegelőzési prevenció.

Ez utóbbi fontosságának felismerése nem új gondolat. **Beccaria**, a büntetőjog-tudomány „atyja”, a modern kriminológiai gondolkodás úttörője már 1764-ben leírta: „**A bűncselekményt jobb megelőzni, mint büntetni.**”

Az **Országos Bűnmegelőzési Program kiemelt célcsoportjaként elsődlegesen a gyermekkorosztályt jelöli meg**, ezt követően pedig a fiatalkorúakat. Már a középtávú bűnmegelőzési stratégiában részletesen foglalkoztak a feladatokkal és a helyi önkormányzatok nagyobb szerepvállalását szorgalmazták. **Zalaegerszeg Megyei Jogú Város** rendelkezik közbiztonsági (7/2004. kgy. hat.), bűnmegelőzési stratégiával, valamint - ahogy már jeleztük - drogellenes stratégiával és állandó szervezője, koordinálója a gyermek- és fiatal lakosság részére életre hívott prevenciós rendezvényeknek.

VIII./9.2. A prevenciós programok során általában alkalmazott módszerek

Az oktatási intézmények keretei között megvalósuló programok:

- Előadások
- Filmvetítések
- Prezentációk
- Interaktív órák (szabad kérdezz - felelek) programok
- Kreatív kiscsoportos témafeldolgozás
- Drámajáték, szituációs szerepjátékok
- Tesztek
- Vetélkedők

A tanulók részére a programok - a módszerek változtatásával - általában az osztályfőnöki órakeret felhasználásával zajlanak. Az iskolán belül tematikus vetélkedők is vannak, a helyezettnek pedig - esetenként pályázati forrásból nyert összegekből - jutalmat kapnak. A programokkal való ellátottság az intézményvezető által jelzett igény függvényében időszakos vagy folyamatos.

- **Szülők részére:** információs szülői értekezletek

- **Pedagógusok, gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök részére:** folyamatos képzések biztosítása, korcsoportos teamek működtetése (Gyermekjóléti Központ)
- Az intézményekhez kapcsolódóan a városban tanuló populáció egyes kiemelt korcsoportjainak teljes lefedésével közös **városi rendezvények és vetélkedők**
- Tanításon kívüli **szabadidős** prevenciós célú rendezvények
- **Szünidei** megelőző célzatú programok: pl. Kulcsos Lurkó akció
- **„Forrópontos” találka programok:** rendőri és ifjúságvédelmi szakemberek **nem** hatósági jellegű jelenléte a bűnözés és az egészségre veszélyes magatartás (pl. drogfogyasztás) szempontjából kiemelten kezelt városrészekben, környékeken. Beszélgetés, ismerkedés a gyerekekkel.
- **Bűnmegelőző és életmód táborok**
- **„Tiszta éjszaka”** hétvégi éjszakai rendezvények
- **Ifjúságvédelmi őrző** - hatósági jellegű ellenőrzések
- Óvodások és kisiskolások részére preventív témát feldolgozó **bábelőadások** megszervezése

VIII./9.3. Néhány prevenciós program

A Zala Megyei Rendőr-főkapitányság a Zalaegerszegi Rendőrkapitánysággal közösen folytatja gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységét a megyeszékhely területén.

- **OVI-ZSARU** program: a főként a nagycsoportos korosztály számára kidolgozott bűn- és baleset-megelőzési témájú program célja a gyermekek áldozattá válásának megelőzése, biztonságérzetük erősítése, és annak elősegítése, hogy szükség esetén tudjanak és merjenek segítséget kérni a rendőrtől.
- **DADA** program: a Magyar Rendőrség Biztonságra Nevelő Iskolai Programja általános iskolák alsó és felső tagozatos diákjai számára.
- **ELLEN-SZER** program: a Magyar Rendőrség Biztonságra Nevelő Középiskolai Programja
- **Iskolarendőr** program: az alapfokú oktatási intézményekhez rendelt rendőrök feladata közlekedésbiztonsági és bűnmegelőzési oktatás, valamint az intézmény és a rendőrség közötti összekötő szerep.
- **Bűnmegelőzési tanácsadók:** középiskolákban teljesítenek szolgálatot, feladatuk az iskolai erőszak és a drogfogyasztás visszaszorítása, prevenciós előadások tartása.

„Veszélyvágta” komplex prevenciós programsorozat középiskolások részére: a Zala Megyei Rendőr-főkapitányság és Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata közös bűn- és baleset-megelőzési vetélkedő sorozata. A programban több szervezet vesz részt: Pl: Gyermekjóléti Központ, **ZMKH Igazságügyi Szolgálat**a, iskolai védőnők.

Elemei az alábbi területeket érintik:

- A rendőrség gyermek- és fiatalok bűnözés, bűnmegelőzés és közlekedésbiztonsági modulja
- Az iskolavédőnők egészséges életmód, szexualitás, AIDS, családi élet témaköre
- A drogvészély kérdései
- A családsegítők mikor, mivel, kihez fordulhatunk szituációs ismertetői, esetjátékok, „Ki kopog?” családvédelmi program

- A hatóság a gyermekvédelemben
- A kortárssegítők és városi DÖK a példaadásról, a toleranciáról és demokráciáról

A Veszélyvágta program témakörei: büntetőjog, drogprevenció, internet veszélyei, baleset-megelőzés, áldozatvédelem, fiatalkorúak a büntetőjogban, egészségprevenció, gyermekjóléti szolgáltatások, stb.

- **kortárssegítő képzés:** Zala Megyei Rendőr-főkapitányság és Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata közös programja, melynek során évi 25-30 középiskolás fiatal vesz részt 4-7 napos bűnmegelőzési képzésen, majd képzésük után 1-3 éven keresztül segítik a rendőrség bűnmegelőzési tevékenységét önkéntes munkájukkal
- **előadások tartása:** Felkérés alapján általános- és középiskolákban, kollégiumokban, lakásotthonokban diákoknak, nevelőknek, pedagógusoknak, szülőknek kiskorúak áldozattá- és elkövetővé válásának megelőzése, drogprevenció, áldozatvédelem, vagyonvédelem, Internet veszélyei, stb. témakörökben
- az önkormányzattal, a Gyermekjóléti Központ munkatársaival közösen **ifjúságvédelmi őrzárak** szervezése: kiskorúak iskolakerülése, csellengése, alkohol és drogfogyasztásának megelőzése érdekében
- **iskolán kívüli prevenciós programok szervezése:** nyári táborokban, iskolai és városi rendezvényeken óvodás és általános iskolás korosztály számára élményszerű ismeretátadás ifjúságvédelmi témakörökben
- a **gyermekvédelmi jelzőrendszer** tagjaként kiskorúak áldozattá- és elkövető válásának esetén részvétel a gyermekvédelmi eljárásokban, esetmegbeszéléseken, gyermekvédelmi tárgyalásokon
- **együttműködés** a bűnmegelőzésben érintett állami és civil szervezetekkel, részvétel a zalaegerszegi **Kábítószerügyi Egyeztető Fórum** és a **Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal** munkájában
- **média:** Az írott és elektronikus médiában felhívások, bűnmegelőzési tanácsok megjelentetése, újszerű, vagy sorozatjellegű bűncselekmények bemutatása, a megelőzési lehetőségek ismertetése

A rendőrség bűnmegelőzési tevékenységét Zalaegerszegen aktívan segíti a Zalai Ifjúsági Bűnmegelőzési Egyesület kortárssegítők képzésével, összefogásával, pályázati tevékenységgel, a megelőző vagyonvédelembe való bekapcsolódással. Az Egyesület a célja a bűn- és baleset-megelőzési tevékenység társadalmasításának erősítése, a résztvevő személyek, szervezetek számának növelése, a fiatalok aktív bevonása a bűn- és baleset-megelőzési tevékenységekbe.

A bűnmegelőzési munka egyik célja tehát a bűnelkövetővé válás megakadályozása.

A gyakran látens családon belüli erőszak mellett a gyermek tapasztalatlanságából adódó óvatlanság, hiszékenység és túlzott bizalom is növeli az áldozattá válás esélyét. Ugyanilyen fontos motiváció tehát az a törekvés, hogy a gyermek ismerje fel a veszélyeket, tudjon vigyázni magára, s lehetőleg ne váljon bűncselekmény áldozatává. **„Ha az adatokban egy gyermekáldozat szerepel, az éppen eggyel több a megengedhetőnél”** - olvasható az egyik

statisztikai összefoglaló szellemes bevezetőjében. A célt, a lényegét és a mögötte húzódó feladatokat azonban ez a mondat nagyon világosan tükrözi.

VIII./9.4. A megelőzési programok további szereplői, tevékenységük

A **Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat** az általa működtetett észlelő- és jelzőrendszerrel már önmagában a megelőzés megtestesítője, hiszen az idejében érzékelt problémák orvoslása krízishelyzeteket, súlyosabb hatósági intézkedéseket előzhet meg.

Kiterjedt tevékenységi köréből - mint speciális szolgáltatás - kiemelkedik az **utcai és lakótelepi szociális munka**: célja elsősorban a csellengés megelőzése. Az elsődleges prevenció, a bűnmegelőzés, „a félrecsúszás” elkerülése érdekében az értelmes szabadidős programkínálatok mellett itt lehetne a legtöbbet tenni a gyermekekért, fiatalokért. Főleg a lakótelepek, a bevásárlóközpontok, pályaudvarok és a szórakozóhelyek környéke kedvelt azoknak a kiskorúaknak a körében, akiket az utcai és lakótelepi szociális munkával a szolgálat megcéloz. Az egyik fontos feladat az ún. „**forrópontok**”, a már említett kritikus területek felkutatása. Az ellenőrzésbe vonandó helyszínekre a rendőrség és az ifjúságvédelmi felelősök is javaslatot tesznek. Tudni kell, hogy a jelenlét soha nem hatósági jellegű. Ellentétben az **ifjúsági őrzéssel**, itt határozottan segítő, szolgáltató szerepkörrel lehet szó, emellett azonban, ha szükséges - pl. nyilvános helyen történő drogfogyasztás esetén - a hatóság felé jelzési kötelezettség működik.

Fontos feladatuk továbbá, hogy megismertessék a gyermekekkel, fiatalokkal saját szolgáltatásaikat és mindazokat az intézményeket, elérhetőségeket, ahová problémáikkal szüleikkel együtt vagy önállóan is fordulhatnak.

Az intézmény gyermekek részére több preventív célzatú szabadidős programot, szolgáltatásokat működtet. Egyben szakmai módszertani központ feladatokat is ellát.

A Gyermekjóléti Központ munkatársa állandó résztvevője az általunk és a rendőrség által működtetett, az iskolakerülést, a csellengéseket megelőzni hivatott **ifjúsági őrzésnek**.

Kiemelkedő program az **Őszi Kavalkád**, amelyet a Családsegítő Szolgálat szervez évenként szeptemberben a drogproblémára is fókuszáló prevenciós program részeként a szakmai körök bevonásával. Célközönségként elsősorban a szülőket, nagyszülőket jelöli meg. Figyelemfelhívás ez a terjedő drogfogyasztás visszaszorításáért és annak érdekében, hogy információt nyújtson a felnőtteknek a figyelmeztető tünetek korai felismerése érdekében. Egyben a segítő és szociális szervezetek bemutatkozásának fóruma is.

A **Zalai Bűnmegelőzési Kortárssegítő Klub** szintén fontos szerepet tölt be a drogprevenció, a NO DROG PONTOK működtetése, a bűnmegelőzés, a kortárssegítők képzése, a védőnők közreműködésével az egészségnevelés területén egyaránt.

A **Drogambulancia** munkatársai előadásaik során a drogfogyasztás veszélyeire, következményeire hívják fel a figyelmet.

A **Kábítószerügyi Egyeztető Fórum** kiadványai minden intézményben hozzáférhetők. A Zalaegerszegi KEF tagjai között a város drogkérdésben érintett valamennyi intézményének és hatóságának, valamint az önkormányzatnak a képviselői is megtalálhatók. A drogkoordinátori tevékenységet az önkormányzat ifjúsági szakreferense látja el.

A **Zala Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve Zalaegerszegi, Lenti, Pacsai Kistérségi Népegészségügyi Intézete iskolai védőnői hálózata** gondoskodik az intézmények iskolaorvos melletti védőnői ellátottságáról. Ezen túl prevenciós programjaikban az egészséges életmódot népszerűsítik a gyerekek körében, valamint felhívják

a figyelmet a korai és szabados szexuális élet, az AIDS és más, az egészséget károsító tényezők veszélyeire.

A prevenció folyamatos szereplői az **oktatási intézmények, kollégiumok ifjúságvédelemmel foglalkozó pedagógusai és - ahol van - szabadidő felelősei.**

A programok során együttműködők még a **Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat, kortárs-segítők**, a pedagógusok, szülők, az Áldozatvédelmi Iroda, a média és egyes **civil szervezetek** is, mint például a Nagycsaládosok Egyesülete, a Zalai Bűnmegelőzési Kortárssegítő Egyesület, a Zalai Civil Életért Közhasznú Egyesület, hogy a teljesség igénye nélkül, csak néhányat említsünk. Alkalmankor kapcsolódnak a feladatokhoz egyházi intézmények, mentálhigiénés szakellátók, a Családok Átmeneti Otthona és a Hajléktalanszálló munkatársai is. A civil szervezetek és az utóbbiak bevonása egyes konkrét programokban nyilvánul meg.

Zalaegerszeg MJV Önkormányzata, mint hatóság, s egyben mint a megelőzés ügyében elsősorban nevesített felelős szerv, erősödő szerepvállalással vesz részt a prevenciós feladatok ellátásában. Az **ifjúsági szakreferens** szervezője, koordinálója és segítője a prevenciós projektek jelentős részének, de hozzá köthető az ifjúsági feladatokra külső - pályázati - források megszerzése is.

VIII./9.5. A megelőző tevékenység hatékonyságának értékelése

A városban működő prevenciós tevékenységet elemezve elmondhatjuk, hogy **történt pozitív előrelépés**, pl. a szakmai összefogásban, az érintett korcsoportok teljes programmal történő lefedettségében, a rendezvények, akciók számának emelkedésében.

Vannak azonban nehézségek és **hiányosságok** is.

- Komoly gond, hogy nem állnak rendelkezésre közösségi terek, nincs ifjúsági ház, időnként nehézség a finanszírozás kérdése is. A pályázatok kiírásának esetlegessége is akadályozza a tervszerű munkát.
- Bár számuk emelkedett, még mindig kevés az iskolán kívüli értelmes szabadidős programok aránya, holott mindannyian tudjuk, hogy a **leghatékonyabb prevenció változatos, sokrétű és sokféle szabadidő eltöltési lehetőségek biztosítása a gyermekek és fiatalok számára.** A sportrendezvények például kiválóan alkalmasak a feszültség levezetésére, ezáltal az erőszakos megnyilvánulások megelőzésére. Amíg sportol a fiatal, biztosan nem fog a drogokhoz nyúlni.
- A helyi társadalomban, a civil szférában rejlő lehetőségek sem kerültek eddig a kívánatos mértékben kihasználásra. Mindazokat el kell érni, akik a fiatalokkal, gyermekekkel kapcsolatba kerülnek a szociális, közoktatási, közművelődési, egészségügyi és igazgatási ágazatokon túl is. **Egyik oldalról a tevékenységet támogató szponzori kört, másfelől pedig segítő önkéntes hálózatot lenne célszerű kiépíteni, munkájukat képzések útján erősítve** (vonatkozik a kortárs-segítőkre is).
- Nem igazán működik, pedig fontos lenne - főleg a veszélyeztetett városrészekben - a gyerekek spontán gyülekezési helyszíneinek feltérképezése mellett, ezekre az ún. „végpontokra” (pl. szórakozóhelyekre, bevásárlóközpontok környékére) értelmes, érdekes szabadidős lehetőségek rászervezése, mintegy a helyükbe viendő a programokat.

- És nem utolsósorban továbbra is nagy probléma, hogy vannak olyan körülmények között élő hátrányos helyzetű és/vagy veszélyeztetett gyermekek, akiket éppen a családi akadályoztatás miatt nehéz vagy egyáltalán nem sikerül elérni, megszólítani.

Akad tehát bőven tennivalója a megelőzésben résztvevőknek.

Mindezeket összevetve azt mondhatjuk, hogy városunkban a prevenciós tevékenység - kapcsolódva az egyéb érintett területekhez - javuló, erősödő tendenciát mutat, azonban elégedettek nem lehetünk. A nehézségek részben a társadalomban fellelhető problémákból és az anyagi források hiányából is adódnak, de szervezési, koordinációs és a közismertséget érintő hiányosságok is fellelhetők. Mindenképpen pozitívum a jelenlegi nehéz helyzetben Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzatának erősödő szerepvállalása és a társszakmák eltökélt, fáradhatatlan munkája a prevenció területén.

VIII./10. Az ifjúság részvétele Zalaegerszeg város kulturális életében

Zalaegerszeg város **kulturális kínálati palettáján** számos kulturális intézményt és rendezvényt találunk, amely célközösségként a fiatalokat szólítja meg.

Gondolunk itt - a teljesség igénye nélkül - az ÁMK-k történeti, kulturális, zenei rendezvényeire, a Griff Bábszínház, az ART mozi repertoárjára, a Hevesi Sándor Színház előadásaira, a Városi Hangverseny- és Kiállítóterem hangversenyeire, a különböző helyszíneken megrendezésre kerülő könnyű- és rétegzenei koncertekre, fesztiválokra (pl. „Egerszeg Fesztivál” rendezvénysorozat, városi szilveszter, Egerszegi Búcsú) képzőművészeti tárlatokra, a nyári színházi produkciókra.

Külön kiemelendők a Hevesi Sándor Színház kimondottan a középiskolás korosztályt megszólító, az iskolákat az egyes előadásokba bevonó programjai, mint pl. a „Tantermi deszka”. Kétévente kerül megrendezésre a tehetségkutató „ZEGASZTÁR” kulturális vetélkedő, ahol a tehetséges fiatalok a városi televízióban is nyilvánosságot kapnak. Sok érdeklődőt vonz a Mindszenty Iskola által szervezett „Családfesztivál”, a „Belvárosi Szüret” színes kavalkádja, a Polgárvatás, a Diákhét (Főiskolás Fesztivál, Zalaegerszegi Városi diáknapiak) áprilisi programjai a „gyermekek Világnapja”, a Nagycsaládosok Egyesületével közös Városi Farsang és a településrészek rendezvényei is. De ugyancsak ide tartoznak az oktatási intézmények saját, kulturális, hagyományörző és ünnepeinkhez kötődő rendezvényei.

A jövő nemzedék igényszínvonalának emelése érdekében már a kisgyermekeknél meg kell találni a módját annak, hogy - életkorhoz adaptáltan - felkeltsük a kultúra, hagyományaink, értékeink iránti érdeklődést és a minőségi szórakozás iránti igényt.

A fiatal generáció - egy része - maga is alakítója a város kulturális életének. Elindítói és gyakran szervezői irodalmi esteknek és vetélkedőknek, szerveznek koncerteket, legyen az komolyzene, általános korosztályi érdeklődésre számot tartó aktuális könnyűzene, vagy alternatív rétegzene. A programokon a városban működő együttesek is gyakran fellépnek. Van intézmény, ahol a fiatalok film-klubbot működtetnek, máshol történelmi játszóházat, illetve táncházat, mely utóbbiak a városban zajló, elsősorban ifjúsági rendezvények szereplői is. Különös fontossággal bír a hagyományörzés a táncművelés területén éppen úgy, mint a nép- és képzőművészeti táborok és műhelyek alkotó tevékenységében. Kiemelkedő a társastánc klubok (Helikon, Gála, Albatrosz, Press Dance) tevékenysége és a hazai és nemzetközi megmérettetéseken kiváló eredményeket elérő utánpótlás csoportok szereplése. Meg kell említenünk az XXL-es fiatalok akrobatikus produkcióinak sikereit is.

A Pálóczi Horváth Ádám Alapfokú Művészetoktatási Intézmény (zeneiskola) és a zenetagozatos oktatási intézmények tehetséges diákjai gyakran koncerteznek - szép

közönségsikerrel - Zalaegerszegen és színesítik városunk ünnepi programjait. A rajztagozatos fiatalok képzőművészeti tárlataikkal mutatkoznak be időről időre a Városi Hangverseny - és Kiállítóteremben, valamint anyaintézményeikben. A Kézművesek Háza rendezvényei, táborai is sikeresek.

A felsőoktatási intézmények hallgatósága három, egymástól nagyon különböző képzés iránt érdeklődőkből tevődik össze. Az egészségügyi, számviteli és műszaki területek leendő szakembereit azonban évek óta éppen a kultúra és a színvonalas szórakozás igénye kovácsolja egységbe, s mindez a város kulturális, szellemi életében mint pezsgő, lendületes, színes áramlat jelenik meg. A rendszeres koncertek mellett kiemelkedő jelentőségű az évek óta április hónapban megrendezésre kerülő Főiskolás Fesztivál. A diáknapok a három főiskola hallgatói önkormányzatai és a Zalaegerszeg Felsőfokú Oktatásáért Közalapítvány közös szervezésében, a városi önkormányzat és a közalapítvány támogatásával valósul meg évről évre, az intézmények mintegy 2000 hallgatójának, de a városlakóknak is emlékeztető programokat kínálva. Kulturális, képzőművészeti, önkifejezést és bemutatkozási lehetőséget szolgáló, tehetségkutató, zenei, szórakoztató és tudományos vetülete és hozadéka egyaránt érzékelhető a diákság körében.

A Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat tagsága körében tudhatja az általános és középiskolások delegáltjait is, akik révén az oktatási intézmények teljes köre képviselteti magát a testületben.

A DÖK szervezésében Zalaegerszeg MJV Önkormányzata, a ZegZug és a Diáksziget ifjúsági irodák szakmai és anyagi támogatásával, valamint pályázati forrásokból az évek során jó néhány kulturális, sport és ifjúsági prevenciós program sikeresen megvalósulhatott. Hagyományos adventi és Óévbúcsúztató programjaik ismertek, de a minden évben a „Madarak és fák napja” köré szervezett ismeretterjesztő, természetvédő, természeti kultúránkat javító megmozdulásaik is sokakban ébresztik fel a felelősebb életvitel igényét. Kulturális, műveltségi és retorikai vetélkedőket szerveznek „Beugró”, „Vitakonferencia” és „Kulturfitness” címekkel, a StudióFM Rádió adásainak rendszeres szereplői aktualitások, érdekvédelem, programszervezés témákban. Kiemelendők még a diáknapok eseményei.

Elmondható, hogy **a város kulturális életében a fiatalok célközönségként és annak aktív alakítójaként is szerepet játszanak.**

VIII./11. Diáksport

VIII./11.1. Az iskolai testnevelés és sport a közoktatás és sportpolitika meghatározó eleme, a magyar sport szerves része.

A tanulók mozgáshiányának pótlása, mozgáskészségeinek, koordinációs és kondicionális képességeinek fejlesztése, a különböző sportágak, valamint a testnevelési és sportjátékok alapelemeinek elsajátíttatása, az egészségkultúra, a mozgásos cselekvéskultúra, a rendszeres testedzés iránti igény felkeltése az iskolai testnevelés és sport legfontosabb feladata.

A diáksport a közoktatásban tanuló fiatalok tanórán kívüli, az intézmény pedagógiai programjával összhangban levő, azt kiegészítő és gazdagító sporttevékenysége.

Az iskolai sportkör gazdálkodása alapfeladatából adódóan az iskolára vonatkozó gazdálkodási szabályok szerint, a pénzügyi adminisztráció által történik.

A diáksport szervezeti alapegységei az oktatás szintjének megfelelő iskolai diáksport bizottságokba tömörülve tervezik meg versenynaptárukat, szervezik meg városi szintű versenyeket.

A városi szinten szervezett versenyeken vizsgázott szakemberek látják el a versenybírói feladatot, melynek minden költségét az önkormányzat biztosítja.

A városi szintű alapfokú és felmenő rendszerű rendezvények költségei a városi költségvetésben kerülnek megtervezésre és kifizetésre a sportágazat keretéből, a Humánigazgatási Osztály közreműködésével. Ennek összege az elmúlt években jelentősen nem változott, 2 millió forint körül mozog.

A városi szint feletti versenyek anyagi terheit a Klebersberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) és DSE-k viselik.

A versenyek a Magyar Diáksport Szövetség versenykiírásának megfelelően 6 korcsoportban biztosítanak versenyzési lehetőséget 12 sportágban és szabadidős rendezvények keretében, amelyek magukba foglalják az egyes sportágak amatőr versenyeit is.

A megyei rendszertől felfelé versenyző tanulók 95%-a valamely sportágban igazolással rendelkezik, be kell látnunk, hogy országos eredményt csak csekély számban lehet produkálni egyesülethez nem kötődő sportolóval.

Zalaegerszegen a városi szintű versenyek kiírására az iskoláktól beérkezett igények alapján kerül sor. Sajnos már találkozunk olyan iskolával is, amelyik egyetlen sportágban sem jelentkezik a városi küzdelmekre.

Városunkban a csapat sportágak közül a labdarúgás, teremlabdarúgás alap és közép fokon is a legnépszerűbbek.

A diáksportnak fontos szerep jut a versenysport utánpótlás bázisának szélesítésében, a tehetségek felismerésében, de nincs érdemi lehetőség a minőségi utánpótlás-nevelésre. Mindazonáltal elmondhatjuk, hogy nem is ez az alapvető feladata, hanem az alcím elején (2. bek.) nevesített funkciók minél teljesebb betöltése.

VIII./11.2. A diáksport fejlődését gátló tényezők:

- A diáksport országos versenyrendszerének kialakításakor nem veszik figyelembe az önkormányzatok érdekeit, ez a központi akaratnak megfelelően érvényesül
- A nagyszámú élsportszakosztály mellett működtetett utánpótláscsapatok száma
- A diáksportban érdekelt fiatalok érdektelensége, valamint - főként - középfokú képzés esetén a diákok szellemi leterheltsége
- A diáksport működéséhez elengedhetetlenül szükséges tornatermek, sportlétesítmények utánpótlás és élsport szakosztályok általi igénybe vétele, mely nem teszi lehetővé a tanulók tömegeinek bevonását a sportba
- A diáksport és a szakosztályi sport ideje a délutáni órákra szűkül, mivel a későbbi időpontokban a tanuló másnapi tanóráira készül, a létesítmény pedig gazdasági megfontolásból a működtető részéről bérleti díj fejében kiejárlásra, kiadásra kerül
- A diáksport egyik legfontosabb eleme a tanár, az edző szerepe - nem lehet egyszerre, egy személyben az iskolai tömegsport, diáksport és a versenysport szakosztály felkészítője

VIII./11.3. Utánpótlás-nevelés

A Magyar Olimpiai Bizottság a Sport XXI. program keretében immár 10 sportágban 4-15 éves korig az iskolai és egyesületi munkát támogatja. A Héraklész Bajnokprogramban a potenciális élsportolók felkészítésének, versenyeztetésének támogatása történik, 14-15 éves

kortól 18 éves korig, a Héraklész Csillag programban 23 éves korig.

A programok szakmai felügyeletét az illető sportági szakszövetségek látják el.

Az egyes sportágak utánpótlás csoportjai Zalaegerszegen

Sport XXI. (8-15 év, alsó és középszint)

- **Atlétika:** az egyesületi és iskolai programban a Zalaegerszegi Atlétikai Club, és 2 iskola (Landorhegyi, Deák) vesz részt sikeresen. Központi támogatás az egyesületnél és az iskoláknál fejkvóta rendszerű
- **Kosárlabda:** a kenguru (8-10 évesek) versenyrendszerben a ZTE és a ZTE-Zala Volán szerény sportszertámogatáshoz jutnak
- **Sakk:** 8-9 iskolában vannak szakköreik
- **Labdarúgás:** a Gyermek Labdarúgó Szövetség Óvodai - Iskolai Programja és a Bozsik program edzésszám és létszám előírás melletti anyagi és eszköz-támogatást biztosít. Az utóbbi egyesületi program fejkvóta rendszerű támogatást jelent. A Gyermek Labdarúgó Szövetség Óvodai - Iskolai Programjában óvodák (5 óvoda, 8 csapat) is részt vesznek. A Bozsik programban **egyesületi** szinten a ZUSC, az Andrásidai LSC, a Botfai LSC, a Becsali-Tungsram LSC, Páterdombi LSC, Csács – Nemesapáti, Police – Ola vesz részt.

VIII./11.4. Szabadidősport

A szabadidősport területén az elkövetkező időszakban a lakosság részéről további fokozott testmozgás iránti igény várható. A szabadidősport feltételrendszerének külső források bevonásával történő bővítései feladatként jelennek meg. Szintén feladat a sportrendezvények támogatása révén az ifjúság minél szélesebb körének bevonása a rendszeres testmozgásba.

Zalaegerszeg MJV Önkormányzata jelentős szerepet vállal rendezvények szervezésében, együttműködve az óvodákkal, iskolákkal, sportszervezetekkel, és egyéb civil szervezetekkel.

A létező egyesületeket, szövetségeket, LSC-ket ösztönözni kell a rekreációs sporttevékenységek fejlesztésére, az egészség megőrzésének segítésére. A hagyományos értelemben vett klubélettel rendelkező egyesületek, illetve új, szabadidős és életmód klubok létrejöttét ugyancsak szorgalmazni szükséges. A fiatalok körében növekvő érdeklődés mutatkozik a testedzés divatos formáinak szolgáltatásszerű igénybevételére is.

A szabadidősport **létesítmény-feltételei** javultak. Például a jégcsarnok működésével megteremtődött és stabilizálódott a jeges sportok üzésének feltételrendszere is. Az önkormányzat a nyitott pályák biztosítása révén közvetett formában, a rendezvények támogatása során pedig közvetlen módon is jelentős forrást biztosít a szabadidősportnak. Kiemelt fontosságú azonban a sportlétesítménnyel nem rendelkező városrészek: Páterdomb, Ola és a Kertváros lehetőségeinek fejlesztése, valamint az alsóerdei táborban kialakítandó szabadidős sportcentrum létrehozása.

A versenysport és a szabadidősport feltételei adottak Andrásidán, a csácsi városrészben, illetve kisebb fejlesztésekkel biztosítani lehet Botfán, Ságodon.

Komoly fejlesztésre van szükség a Páterdombon, a Kertvárosban és a városi uszodában. Igény mutatkozik az olai városrészben a volt laktanya területén lévő sportpálya felújítására, és a Jákom utcai "Dózsa pálya" önkormányzati tulajdonba kerülésére. A folyamatosan terjeszkedő kerékpárút hálózat további bővítése, a Sportlőtér fejlesztése szintén indokolt.

A városban lévő sportlétesítmények döntő többsége önkormányzati tulajdonban van. A létesítmények működtetéséről részben a használó sportszervezetekkel közösen, részben teljes mértékben az önkormányzat gondoskodik.

Az elmúlt időszakban jelentős fejlesztések valósultak meg a Városi Sportcsarnokban, műfüves pályák készültek, megújult az Andrásidai Sportcentrum. Elkészült a görkorcsolya

és gördeszka pálya. A város különböző részein kosárlabda és kézilabda pályák kerültek kialakításra, folytatódott az iskolai tornatermek burkolatának felújítása. Az önkormányzat a lehetőségeinek megfelelően a legégetőbb felújítási feladatokat elvégezte.

VIII./11.5. Az önkormányzat sportpolitikai elvei az elmúlt időszakban alapvetően helyesen határozták meg a célkitűzéseket. Ennek lényege, hogy a sport valamennyi területét összefüggéseiben kezeli. Egyik terület fejlesztését sem indokolt a másik rovására, más területek visszafejlesztésével megoldani, de ez nem is lehetséges.

Az iskolai- és diáksport fejlesztését a központi finanszírozás mellett az önkormányzat is támogatja. Alapvető feladat a városi szintű versenyrendszer szélesítésével a tanulók minél szélesebb körének részvételét elérni, az iskolai testnevelés és sporttevékenység feltételeit biztosítani.

VIII./11.6. A sportfinanszírozás rendszere

Zalaegerszeg MJV Önkormányzata kiemelten támogatja a ZTE Football Club, a ZTE Kosárlabda Klub, a Zalaegerszegi Atlétikai Club, a ZTE NKK, a ZTE Tenisz Klub, a Zalaegerszegi Teke Klub (ffi), a ZTE-ZÁÉV női tekecsapatokat, valamint a lakóterületi sportegyesületeket, és a Városi Szabadidősport Szövetséget.

A helyi szabadidősport művelése kis költséggel jár, illetve a létesítmény-használat költségeinek döntő részét az önkormányzat finanszírozza, ezért van nagy különbség a versenysport és e területek támogatási összege között.

A sportban speciális helyzet, hogy központi pályázatokon is csak zömében a diák- és szabadidősport egyesületek vehetnek részt.

VIII./11.7. Feladatok

A sport, mint önszerveződésre épülő autonóm civil tevékenység a sportegyesületek, sportági szakszövetségek, sportszövetségek, és diáksport szervezetek keretében folyik. Az iskolai testnevelés kötelező jelleggel a nevelési és oktatási intézmények feladata. A sport jelentős szerepet tölt be az ifjúság erkölcsi-fizikai nevelésében, a személyiség formálásában és hozzájárul a testi-lelki jóléthez.

A legfőbb cél a rendszeresen sportolók arányának, és az átlagosan sporttal töltött idő mennyiségének együttes növelése az ifjúság egészségi állapotának javítása érdekében.

A megfogalmazott cél elérésére erőteljes, minél szélesebb rétegekhez szóló kommunikáció szükséges:

- mozgásban gazdag életmód tudatosítása
- a sportolás szórakoztató jellegének, az élményeknek a hangsúlyozása
- közösség, társaság, hovatartozás kiemelése
- rávilágítás a jó közérzet, a nagyobb teherbíró képesség előnyeire

VIII./12. Egyéb szabadidős tevékenységek

Az ifjúság kisebb hányadának tanulmányi leterheltsége, különórák, sport elfoglaltságai miatt hétköznapi nincs szabadideje. Nagyobb részük azonban kettő vagy több óra napi szabadidővel rendelkezik, hétvégén pedig valamennyien folytatnak szabadidős tevékenységet.

Jellemző az otthoni kikapcsolódás, melynek fő formái elsősorban a **számítógépezés, okos-telefon, internetezés**, valamint tévézés, DVD-k nézése. **Előbbiek mára már nem csak a szabadidő eltöltésének kellékei, hanem nappaluk és gyakran éjszakájuk részei is - nem kevés fiatalnál már káros módon, függőségi szinten. Ne felejtsük el, hogy miközben ő a neten, a különböző fórumokon (facebook és hasonló) úgymond virtuális közösségi életet él, valójában izolálódik, elszigetelődik, elmagányosodik a tényleges fizikai**

világban. Nem szerencsés tendencia, hogy sokuk számára egyre inkább a világháló jelenti a kapcsolatokat, miközben saját környezetüktől, gyakran családjuktól is eltávolodnak. Nem szerencsés, és nem veszélytelen, hogy vélt, vagy valós problémáikra ezeken a fórumokon keresnek/találnak „megoldásokat”, és a személyes közösségi programokat mind kevesebben és kevésbé igénylik és keresik. Ez komoly kihívás a mai felnőtt társadalom számára!

Az életkori sajátosságoknak megfelelő sajtó böngészése egyre ritkább, a könyvolvasás, főleg a szépirodalom már az egyre kevesebbek által és ritkán végzett tevékenységek közé sorolható. A hobbi-val való foglalkozás viszont jelentős, legalább heti gyakorisággal megjelenik. A háztartásban végzett munka nem domináns, s ahol bevonják őket az otthoni feladatokba, az ott is többnyire nem napi, hanem heti rendszerességgel történik. A zenehallgatás is otthon jellemzőbb, bár mára már a technika lehetővé teszi azt utcán, közlekedési eszközökön való műélvezetet is.

A szabadban töltött programokra egészségügyi, mentális szempontból egyaránt szükség van. Gyermekeknél ez játék, focizás, míg a fiatalok körében többnyire barátokkal történő séták formájában valósul meg. A kerékpározás, önkéntes sporttevékenység is gyakori, de kisebb az aránya az előbbinél. A túrázás, kirándulás szintén megjelenik a szabadidős programskálán, de ez inkább a család hétvégi és a szülők szabadsága idejére eső kikapcsolódási, rekreációs elemként érhető tetten.

A fiatalok kedvelt szabadidő-töltési helyei minden korszakban jellemzők. A diszkók népszerűsége még kiemelendő, de míg korábban a közép- és felsőoktatásban részesülő korosztály jellegzetes szórakozási terepe volt, mára egyre fiatalabbak járnak szórakozni az amúgy napjainkban kimondottan éjszaka működő helyekre. A fiatalok jelentős része - érdekes módon - nem tud és nem is akar táncolni. A pláza inkább a nappali unaloműzés színtere, míg a pizzériákat és kávézókat nappal és este egyaránt látogatják. Egyre több fiatal fedezi fel - ha nem is túlzott rendszerességgel - a kocsmát, a borozók, sörözők világát. A mozik népszerűsége az otthonba vihető technikai lehetőségekkel csökken, a koncertek pedig - zenei érdeklődéstől - függően vonzzák a fiatalok különböző csoportjait.

Megjelenik a többnyire lakótelepekre jellemző, a közös lakóhelyből eredő, konkrét célok nélküli, unaloműzés funkciójú együttlétek valóságképe is, amelyet sokan korunk jellegzetes szubkultúrájaként definiálnak. A kortárs csoportok hatása itt rendkívül erős és a - szülői, felnőtt társadalmi - kontroll hiányának veszélyét rejtje magában. Ezek az „ifjúsági közösségek” sajnos gyakran deviáns magatartásformák mintái, kezdetben káros szenvedélyek és „balhék”, majd - szélsőséges esetekben - a kriminalitás körébe tartozó események elindítói.

Sajnálatosan alacsony a komolyzenei koncertek népszerűsége, viszont nőtt a színházi előadások ifjúság által történő látogatottsága. Általában tapasztalható, hogy a művészetek, a kultúra iránti igény inkább afféle rétegérdeklődésként jelenik meg. Az is kiderül, hogy nem ismerik igazán a kínálatot. Sportrendezvényekre inkább a fiatal felnőtt korosztály jár, ők alkotják a csapatok szurkolótáborait is.

A fiatalok véleménye továbbra is azt tükrözi, hogy városunkban kevés a közösségi tér, az ÁMK-k őket megcélzó programjai és a szórakozási lehetőség.

Általánosságban elmondható, hogy van egy szűkebb kör, akik részéről erős érdeklődés mutatkozik a minőségi szabadidős programok: kulturális, képzőművészeti rendezvények, koncertek iránt, sőt maguk is - lehetőség szerint - aktív résztvevői, alakítói azoknak. Ugyanakkor megtalálható egy viszonylag széles réteg, amely számára igényként még a populáris szórakoztatás szükséglete sem fogalmazódik meg.

VIII./13. A Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat

Városunkban régebben pezsgő diákélet volt a maga szervezeteivel és képvisleti elemeivel, amely aztán a sokarcú és felgyorsult társadalmi átalakulás közepette veszített erejéből és lassan kikopott, úgy, hogy helyette - szerencsére csak rövid ideig - nem volt más alternatíva. A kilencvenes évek végére újra bontogatta szárnyait a fiatalok önszerveződése, majd **legújabbán 2005. év őszétől** datáljuk a Zalaegerszegi Városi Diákparlament, majd a Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat megalakulását.

Az évente összehívott diákparlament által titkos szavazással választott diák-polgármester, általános és középiskolai alpolgármester, jegyző és a képviselőtestület a közösségi tevékenységének kereteit a saját maguk által kidolgozott és elfogadott SZMSZ biztosítja.

A DÖK szerepe kettős: **egyrészt** összefogja, szervezi a város állandó és nappali (nem itt lakó, de itt tanuló) ifjúsági populációjának **programjait**, hol segítőként, gyakrabban kezdeményezőként fellépve (mint ahogy a kulturális élet fejezetnél erről már szó volt). A pozitív irányú változásra jellemző, hogy a 2005/2006-os tanévben szervezett 4 rendezvényükhöz képest a 2013. év októberében leköszönő ZVDÖK már 27 önálló programról számolhatott be. Ezek között a kulturális, sport, karitatív, a környezettudatos magatartásformák kialakítását célzó, a diák közéletiséget erősítő és prevenciós programok egyaránt megjelentek. Kiemelkedő esemény a minden év áprilisában a Diákhét keretén belül, a Főiskolás Fesztiválhoz kapcsolódó Zalaegerszegi Városi Diáknapi 3 napos rendezvénysorozata. Itt a szórakoztató, sport és főzőprogramok mellett városházi hatalomátvitelre és ünnepi közgyűlésre is sor kerül. Ez utóbbira a felnőttekéhez hasonló előterjesztésekkel készül a testület és azok végrehajtásáról többnyire gondoskodik. Előfordul, hogy napirendjeiket a felnőtt közgyűlés is tárgyalja. 2013-ban Ifjúságért” díjat alapítottak a munkájukat kiemelkedően támogatók elismerésére. A diáknapi alkalmából olyan különleges produkciókban vállaltak irányító szerepeket, mint a több mint 6200 diákot megmozgató „Szeretünk Zalaegerszeg” élőlánc a belváros körülölelésével, vagy az „I love Zeg” monumentális élőkép megalkotása. Mindezt azért, hogy minél inkább ráirányítsák a figyelmet a fiatalok értékeire, többek között a város iránti kötődésükre, szeretetükre.

A diákönkormányzat az elmúlt években pályázati forrásból újság formájában önálló ifjúsági sajtóterméket is létrehozott, állandó (heti) szereplői a StudioFM rádió adásainak és ügyesen és hatékonyan használják az egyéb információs csatornákat, az írott és elektronikus médiát is. A ZVDÖK mára önálló portállal rendelkezik, amely a város honlapjáról egy linkkel közvetlenül elérhető. Saját facebook csoportjuk van, amely a napi kommunikációt nagyban megkönnyíti. Létrehoztak még egy ZVDÖK információs csoportot is, amelyen a nem ZVDÖK tag segítők kapcsolódhatnak be a közös munkába. Székhelyük a Széchenyi tér 5. szám alatt található Diáksziget, amely egy 2011-es TÁMOP-os pályázat segítségével jöhetett létre, s amely további működését egy újabb nyertes pályázat teszi lehetővé.

A programok szervezésén túl a ZVDÖK az **ifjúsági érdekérvényesítés letéteményese**. Közvetítő kapocs az ifjúság szükségletei és igényei oldaláról az ifjúsági szakma szereplői és a döntéshozók felé. Amennyiben jól él lehetőségeivel, akkor koncentráltan és ezáltal eredményesebben képes megjeleníteni a fiatalok érdekeit. E cél megvalósulását kívánta elősegíteni például 2007. év őszétől a DÖK vezetői és az akkori Ifjúsági Albizottság tagjai közötti közvetlen kapcsolatépítés kezdeményezése is. Nagyon fontos körülmény, hogy a ZVDÖK a 2009. év októberében megalakult Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztalnak az alakulástól tagja, annak tagjaival kiváló kapcsolatokat ápol és képviselteti magát a Kerekasztal elnökségében is.

A városi diákönkormányzat eredményessége láthatóan visszahat az intézményi DÖK-ök munkájára és súlyára is az adott iskola falain belül. Egyebekben a **demokratikus** formák, a **közéletiség** fiatalokra adaptált formációjaként mintát mutat a majdani felnőtt szerepekre való felkészüléshez.

A **felsőoktatás hallgatói önkormányzatainak** tagjai részben érettebb koruk, tudásuk és nagyobb rutinjuk miatt is erős érdekérvényesítő hatásfokkal működnek és gyakran segítik a ZVDÖK képviselőit is. Ezen túl éves szinten több közös programot is szerveznek.

A ZVDÖK tárt kapukat talál a város önkormányzata felé – mind munkája segítségével, mind az anyagi támogatások terén számíthat Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata támogatására. 2013-tól a ZVDÖK, a Zalaegerszegi Városi Diáknapok és a Zalaegerszegi Főiskolások Egyesülete is 1-1 millió Ft-os önálló költségvetési sorról gazdálkodva rendezheti kiadásait, mindezt úgy, hogy a város költségvetésében a korábbi ifjúsági szakterületi sorok: „ifjúsági rendezvények” és „tanfolyamok, képzések” továbbra is szintén rendelkezésre állnak.

A ZVDÖK munkáját az ifjúsági szakreferens irányítja, segíti, gazdálkodását felügyeli. Részt vesz üléseiken és az elnökségi tagok is gyakran keresik fel a referens irodáját. Kapcsolatuk és együttműködésük kiváló és ez egyaránt fontos az önkormányzatnak és a fiatalok testületének is. A referens mellett a Diáksziget irodavezetője a másik fontos ifjúságsegítő.

Megjegyzendő még, hogy a ZVDÖK elnökségének tagjai más relációkban is eredményesek: jó tanulmányi eredményük hozadékaként a kikerülők rendre hazánk legrangosabb egyetemén folytatják tanulmányi pályafutásukat. Érdekesség és egyben pozitívum, hogy az utóbbi években a régiek visszajárnak, illetve tartják a kapcsolatot és segítik az éppen regnáló ZVDÖK munkáját.

VIII./14. Civil kapcsolatok, egyházak

A civil szervezetekkel történő kapcsolattartás részben közvetlen kontaktus formájában, másrészt a Civil Ház közbeiktatásával valósul meg. A **Zalai Civil Életért Közhasznú Egyesület** 2003 óta működtette a **Zalai Civil Házat**. Zalaegerszeg MJV Önkormányzata támogatja a civil szolgáltatások végzését.

A város részéről az együttműködés célja világos: a civil kapcsolatok koncentrálása, a meglévők gondozása, életben tartása és az oda-vissza kommunikáció fejlesztése, valamint az új civil szervezetek látókörbe hozása. Lehetőség szerint minél több szerveződés jövőképe, igényeinek, esetleges kritikáinak megismerése. Az önkormányzat számára fontos az egyre erősödő civil szféra léte, véleménye. Nélkülük a döntéshozók egyre inkább egyfajta sajátos vákuumban dolgoznának, hiszen az erősödő és mellette **felelősségtudattal bíró** civil szféra - optimális esetben - a helyi működés legerősebb, de egyben legkonstruktívabb, jobbtó, segítő kontrollja is. Demokratikus vezetés csak rájuk figyelve működhet.

Az iroda civil szolgáltatásai az alábbi területeket ölelik fel: jogi, gazdasági, pályázati tanácsadás ellátása, irodai szolgáltatások nyújtása, civil adatbázis gondozása, szakértői adatbázisok vezetése, civil szervezetek aktuális információkkal való ellátása.

Az iroda az eddig eltelt évek alatt sokrétű kapcsolatot épített ki városunk civil szervezeteivel. Az információ-szolgáltatást munkatársaik minden - az adatbázisukban szereplő - civil szervezet részére biztosítják. Az érintettek egy része rendszeresen igénybe veszi a szolgáltatásokat, leggyakrabban az irodai infrastruktúrát, az adatbázist és a gazdasági tanácsadást.

Évente több alkalommal számos szervezettel valósítanak meg közös programokat: ezekben az esetekben az együttműködés már túllép a hagyományos civil szolgáltatás határain.

Az önkormányzati kapcsolat kiterjed a Polgármesteri Irodára, de ugyancsak fontos partner a hivatal ifjúsági szakreferense, miután az iroda - szinte a kezdetektől - ifjúsági feladatokat is befogad és ellát. Az együttműködésben partnerek még a Humánigazgatási Osztály munkatársai, az Oktatási, Kulturális és Sport Bizottság, valamint az Ifjúsági és Sport Albizottság tagjai is.

2004. évtől az egyesület alapszabályában is nevesített ifjúsági feladatokat.

2007-ben szervezeti egységükön belül az ifjúsági feladatellátást új alapokra helyezték, s ezt demonstrálva önálló névvel kezdték működtetni a **ZegZug Ifjúsági Irodát**.

2007. év augusztusától a Mindszenty Iskoláért Alapítvánnyal közösen a **botfai Hűvös-kastélyban** létrehozták a Mindszenty Ifjúsági Házat. Zalaegerszeg MJV Önkormányzatának pályázatán való sikeres szereplés után vállalták a kastélyban egy ifjúsági és kulturális központ kialakítását. Az épületben helyet kapott ifjúsági szálló, ifjúsági klub, erdei iskola, ifjúsági képző központ és itt tartja rendezvényeit a Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal is. A Ház a zalaegerszegi fiatalokon túl a kistérségben élőket is megszólítja programjaival, kulturális rendezvényeivel, ezen túl az ifjúsági szálló működtetésével turisztikai szolgáltatásokat is végez. 2013-tól a Notre Dame Női Kanonok és Tanító Rend működtetésében folyik tovább az ifjúsági munka.

A helyi **„Összefogás Botfáért” Egyesület** motorja a programoknak, az ifjúsági klub működtetésének: megemlékezéseket szerveznek nagy ünnepeink pl. március 15-e és október 23-a méltó megünneplésére, népszerűek a „városrész napja” rendezvényei, a szüreti felvonulás, a mikulás ünnepség, játszóház a kicsiknek összejövetelük is. A rendezvényszervezés mellett fontos céljuk a helyi fiatalság felkarolása, nevelése, valamint szabadidejük hasznos eltöltésének segítése, táborok, cserekapcsolatok fórumok, előadások szervezése. Mérföldkőként tekintenek a megnyíló nemzetközi kapcsolatok ápolására. A Botfai Lakótelepi Sportklub tagjaival közösen erdélyi csoport vendéglátásában is segítettek.

A civil szervezetekkel történő közvetlen kapcsolat részben közösen szervezett programok és együttműködések, másrészt önkormányzati támogatások formájában valósul meg. A programok, rendezvények lehetnek a város rendezvényei is, de nem ritkán a civil kezdeményezés talál partnerre és támogatóra a döntéshozók, bizottságok részéről. Ilyenek például - teljesség igénye nélkül, csak néhányukat kiemelve - a Nagycsaládosok Egyesülete, a Kéz a Kézben Gyermekünkért Alapítvány, a Gyermekünkért 2000 Egyesület, a Zalai Civil Életért Közhasznú Egyesület, a Csillagút Egyesület, az Egyszülős Alapítvány, a városi peremkerületek alapítványai, a Kertvárosi Lakótelepi Sportklub programjai. Karitatív tevékenységekben partnerek a Magyar Vöröskereszt Zalaegerszegi Területi Szervezete és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Városi Szervezete.

A gyermek- és ifjúságvédelem, a prevenció területén a programokon állandó közreműködőként tudhatjuk például a Zalai Ifjúsági Bűnmegelőzési Egyesületet, a Zalai Bűnmegelőzési Kortárssegítő Klubot, a Kiút Drogellenes Alapítványt, és a Zalaegerszegi Egészségnevelők Alapítványát.

A Zalai Bűnmegelőzési Kortárssegítő Klub, valamint Zalai Ifjúsági Bűnmegelőzési Egyesület a prevenció, a kortárssegítő képzések területén segítik az önkormányzati célok megvalósítását.

A Civil Információs Centrum adatai, és nyilvántartásuk szerint az 500 körüli helyi civil formációból közel 60 ifjúsági profilú szervezet működik Zalaegerszegen (megjegyzendő:

nagyrészüik iskolai alapítvány, vagy bizonyos tevékenységre, pl. tánc, sport szerveződtek), s ezeken felül vannak olyanok, amelyek más tevékenységi körök mellett szintén foglalkoznak ifjúsági területekkel. Találunk köztük jól látható, világos keretek mentén dolgozó és együttműködő egyesületeket, alapítványokat. Ezen egyesületek közül kiemelendő a Zalai Civil Életért Közhasznú Egyesület fenntartásában működő szerveződések, a Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház (CSEÖH), a ZegZug Ifjúsági Iroda és a Nyitott Tanulási Központ (NYITOK).

A **ZegZug Ifjúsági Iroda** 2004 óta lát el ifjúsági feladatot nem csak a városban, hanem a környező kistérségben is. Fő célkitűzése a tizenévesek egészségének megőrzése, fejlesztése, prevenciós foglalkozások tartása. A ZegZug Ifjúsági Iroda információkat nyújt városunk fiataljainak kulturális programokról, ösztöndíjakról, tanfolyamokról, képzésekről, fesztiválokról, koncertekről. Pályázatok révén fiataloknak szóló képzéseket valósítanak meg, aktív támogatói és mentorai a városi diákönkormányzatnak, velük együtt számos sikeres programot bonyolítottak le az elmúlt években. A hozzájuk betérő fiatalokat irodai szolgáltatásokkal, pályázati és továbbtanulási tanácsadással várják.

A **Zala Megyei Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház (CSEÖH)** több célcsoporttal (romák, nők, idősek, kistérségben és mélyszegénységben élők, hátrányos helyzetűek, fiatalok, fogyatékkal élők) foglalkozik. Az ifjúsági területen végzett munkájuk eredményeként a városi, illetve megyei általános- és középiskolások számára Esély Órákat tartanak, melyek osztályfőnöki óra keretében megvalósuló szemléletformáló, rendhagyó előadások általában fogyatékkal élőkkel (vakok, mozgássérültek, hallássérültek, autisták). A CSEÖH aktív szerepet játszott a Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal mintájára alakuló Zala Megyei Ifjúsági Kerekasztal létrehozásában. SZÓ-VÁLTÁS címen a helyi televízióban esélyegyenlőségi médiaprogramot szervez minden évben középiskolás diákok bevonásával.

A **Nyitott Tanulási Központ (NYITOK)** minden korosztály számára tanulási, képzési lehetőséget biztosít. Tapasztalatok alapján a lehetőséggel főleg a fiatalabb, képzetlenebb, iskolából kimaradó, vagy alacsony iskolai végzettségű fiatalok élnek, többségük a számítógépes, illetve a nyelvi képzésekre jelentkezik. Az itt végzett magas szintű képzést elismert szakoktatók végzik. Az általuk átadott tudást felhasználva esély nyílik a fiatalok számára, hogy könnyebben helyezkedjenek el a munkaerőpiacon.

Tapasztalataik alapján sok iskolai alapítvány évi tevékenysége csupán az alapítványi bálra fókuszál, holott rengeteg pályázati lehetőség állna rendelkezésre, ahol olyan külső forrásokat is elnyerhetnének, amelyek az iskola, és az ott tanuló diákok javát szolgálnák. Ezen alapítványok pályázásra ösztönzése prioritást kell, hogy élvezzen a következő években.

A nagyobb társadalmi összefogás és konszenzus elérése érdekében bőven van még tennivaló a civil kapcsolatok szélesítése és az együttműködés hatékony szervezeti formáinak, módszereinek megtalálása, kidolgozása útján.

A társadalmunkban fellelhető anomáliák káros hatásainak csökkentése érdekében a közös cselekvés és ráhatás ereje és fontossága egyetlen aspektusban sem elhanyagolható, de különösen érvényes ez az ifjúságért, a gyermekek és fiatalok megóvásáért és segítéséért végzett munka során. Ezen a területen pedig hatalmas, még kiaknázatlan erőforrásként jelenik meg a civil szféra, mint ahogy arra a **konceptió VII./3. pontjában** már utalás történt.

„Itt kiköthetsz!” Diáksziget Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda

Zalaegerszegen 2011. év őszétől működött egy pályázati forrásból megvalósult példaértékű, sikeres ifjúsági program, amely önkormányzatunk támogatását is elnyerte.

Az Izsák Imre ÁMK 79.368.744 forint uniós támogatást nyert a TÁMOP 5.2.5.B-10/2 számú Gyermek és fiatalok társadalmi integrációját segítő programok „Ifjúsági komponens” című pályázati kiíráson az Új Széchenyi Terv keretében. A projekt 2011. november elsején indult és 2013. október 31-ig működött a pályázati forrásból.

A két éves ifjúsági programsorozat célja a 12-29 év közötti korosztályok társadalmi integrációja, iskolai előmenetelük, pályaválasztásuk, munkaerőpiacra való belépésük segítése, valamint társas-szociális kapcsolataik bővítése, közösségi, közéleti részvételük fejlesztése volt.

A programok a helyi ifjúság érdeklődésének és szükségleteinek széles keresztmetszetét fogták át, szolgáltatásaik, foglalkozásaik fontos területeket érintenek, bizonyos vonatkozásaik kifejezetten hiánypótló jellegűek. A négy helyszínen - Diáksziget (Széchenyi tér 5.), Zala Plaza, Karrier Iroda és Diákcentrum, Izsák ÁMK - működő tematikus kurzusokból néhány a teljesség igénye nélkül:

- a középiskolás korosztály, a főiskolások és az idősebbek részére önismereti, mentálhigiénés, életvezetési, személyiségfejlesztő és pályaválasztási tanácsadások, jogi, munkajogi adóügyi tanácsadások, történelmi, média, filmmúzeum, zenei foglalkozások
- az általános iskolás korosztály számára tanulást segítő technikák, életvezetési, agressziókezelési technikák, drog-prevenció, pályaeorientáció, mozgásfejlesztés, zeneterápia kurzusok, személyes szülői tanácsadás, és számítástechnikai, környezetvédelmi, csillagászati, természetjáró, kézműves, báb, valamint extrém-sport foglalkozások

A deviáns magatartásformák kialakulásának megelőzésére nagyszámú, a szünidőkben is működő, a fiatalok igényei szerint összeállított iskolán kívüli közösségépítő programokat

kínált a projekt: 13 állandó szabadidős foglalkozást heti 22 órában, 12 tanácsadást heti 25 órában és havonta minimum 3 közösségépítő programot 2 ifjúsági irodában.

Naponta átlag 60-70 fiatal kereste fel az irodákat, ebből 20-30 fő hátrányos helyzetű fiatal látogatta rendszeresen a programokat.

A programnak fontos szerepe volt továbbá a Zalaegerszegen ifjúsággal foglalkozó szervezetek munkájának segítésében, a szakmai koordinációban, sőt a továbbképzésekben is, a közoktatási, közművelődési, egészségügyi és igazgatási ágazatokban egyaránt. Ez utóbbi érdekében 6 alkalommal szakembereknek szóló rendezvény is megvalósult az eltelt pályázati időtartam alatt.

Az elmúlt 2 évben a pályázaton belül működtették a Széchenyi tér 5. sz. alatt található Diáksziget Ifjúsági Információs és Tanácsadó Irodát, amely a Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzatnak is otthont adott a fenti dátumig.

Az eredetileg az Izsák ÁMK kezelésében bonyolított TÁMOP-5.2.5.B-10/2 számú pályázati projekt az átszervezések következtében a Zalaegerszegi Városrészek Művelődési Központjához került át.

Az iroda további fenntartása és egyben a ZVDÖK ülései helyszínének biztosítása egy, a **Zalaegerszegi Belvárosi Lakótelepi Sport Klub** által benyújtott újabb nyertes pályázat támogatásával 2013. december 1-től ismét megoldott. A TÁMOP-5.5.4-13/2-2013. sz. „Panel világ - beton varázs! Jó szomszédság az élhető lakótelepért Zalaegerszegen” című pályázat támogatási összege 25 545 886.-Ft, a projektidőtartam 14 hónap.

Jelen pályázati projekt tartalmában - az önkormányzattal történt előzetes egyeztetéseknek megfelelően - 2 helyszínen (Széchenyi tér 5., Balatoni út 3.) a 2011-ben az IZSAK ÁMK által megkezdett és 2013. október 31-ig működtetett kitűnő ifjúsági programokat viszi tovább, az ifjúsági szolgáltatások e pályázat keretén belül és támogatásával folytatódhatnak sikeresen. Az átmeneti, 2013. év novemberi időszakban Zalaegerszeg MJV Önkormányzata pénzügyi támogatása biztosította a folyamatos működést és az ifjúságsegítő kollégák alkalmazásának lehetőségét.

A Zalaegerszegi Főiskolások Egyesülete a zalaegerszegi felsőoktatásban tanuló fiatalok legfontosabb szervezete. A hallgatói önkormányzatok összefogásával képviseli a diákság érdekeit, kapcsolatot tart az intézmények vezetésével, az önkormányzattal, a ZVDÖK elnökségével és tagja a Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztalnak. Az egyesület szervezi a diákság kulturális, szakmai, sport, szórakoztató és hagyományörző programjait, ezek közül kiemelkedően az évente megrendezésre kerülő Főiskolás Fesztivált. Ezekhez forrást szerez önkormányzati támogatás, pályázatok és szponzorok útján is.

Közel 1 éves egyeztetési folyamat után 2009. október 13-án alakult meg **a Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal**, amely arra hivatott, hogy az ifjúsági korosztály életének valamennyi aspektusát monitorozza, szükségleteiket jelezzé, érdekeiket védje és segítse a döntéshozókat abban, hogy az adott körülmények, lehetőségek között a fiatalok számára a legoptimálisabb, legkedvezőbb döntések születhessenek. Örömteli a nagyszámú részvétel - ma 41 szervezet 67 delegálttal - és az, hogy a segítő szakmák mellett a fiatalok és a civilek egyaránt felsorakoztak a fórum nemes céljai mellé. A kerekasztal nagy érdeme, hogy látókörbe hozta és egységesítette a zalaegerszegi ifjúsági szférát, a területen tevékenykedőket, a fiatalok szerveződéseit.

A kerekasztal tagsága felöleli az ifjúsággal foglalkozó szakterületek képviselőit, a diákönkormányzat, a hallgatói önkormányzatok, az oktatási intézmények, az ifjúságvédelem, bűnmegelőzés, kistérségi képviselő, a média és nem utolsósorban az önkormányzat részvételét.

2010. szeptember 15-én hagyományteremtő szándékkal került elindításra a **Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal PIKNIK** program. A piknik elnevezés arra utal, hogy a város műemlék kastélyában és annak parkjában, befejezésként szabadtéri főzéssel egybekötve zajlik a rendezvény. A név azonban ne legyen megtévesztő: a PIKNIK tartalmaz előadásokat, komoly viták, éves számvetések és tervezések színtere, ahol a kerekasztal munkája kellő médianyilvánosságot is kap. A rendezvényen jelen vannak a kerekasztal tagjai, a városházi képviselők közül többen, a fiatalok képviselői, valamint a különböző szakterületekről előadóként, illetve tanácskozási joggal meghívottak. A program a legkiemelkedőbb éves ifjúsági fórum, ahol a fiatalok és a velük bármely relációban foglalkozók legtágabb köre van együtt jelen - éppen ez adja meg ifjúságsszakmai jelentőségét és rangját. A PIKNIK 2013-ban már negyedik alkalommal került megrendezésre.

A Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal egyesületként (is) működni kíván, bejegyzése most van folyamatban.

A kerekasztal és az önkormányzat szervezésében 2013. év decemberében első alkalommal ült össze a **„Fiatal vállalkozók fóruma”** (majd 2014. év márciusában ismét), amelynek célja a vállalkozóvá válás, a vállalkozások segítése, újfajta helyi kedvező hitelkonstrukciók ajánlásával, a munkahelyteremtés támogatása (Első Egerszegi Hitel Pénzügyi Szolgáltató Zrt.). A fórum üléseit minimum félévi gyakorisággal, illetve szükség szerint tervezi.

Az érettségit megelőző kötelező közösségi szolgálat mellett az önkéntes munka intézményének megismertetése és népszerűsítése fontos feladat. A zalai önkéntes központ a Zalaegerszeg székhelyű **Zalai Falvakért Egyesület**.

A Zalaegerszegen működő **egyházak, felekezetek** fontosnak tartják a fiatalok, az ifjúság megszólítását a hitélet gyakorlása mellett a nevelés, az értelmes szabadidő eltöltés, a közösségépítés dimenzióiban is. A város élete szempontjából előnyös lenne, ha a gyermek- és ifjúságvédelem területén is számíthatnánk az együttműködésükre, valamint megtalálnánk azokat a kapcsolódási pontokat, amelyek mentén nem csak a saját felekezethez tartozókat, hanem valamennyi fiatalot közösen elérhetnénk. Természetesen nem kisebbítve ezáltal azt az áldozatos munkát, amelyet egyébként az előbbi körben végeznek.

Az általuk nyújtott tájékoztatások szerint:

A **Mária Magdolna Plébánia** szoros kapcsolatot tart a Mindszenty József Általános Iskola, Gimnázium és Kollégiummal nemcsak a hittanórák tekintetében, hanem különféle lelki, közösségi programokban is. A Szent Család Óvoda a Szombathelyi Egyházmegye fenntartásában működik a Mária Magdolna Plébánia vezetése alatt, ahol a gyermekeknek és a fiatal szülőknek szóló programok valósulnak meg. Ezen túlmenően a plébánián különböző korosztályoknak meghirdetett csoportok működnek: középiskolás csoport, fiatal családok és szülők csoportjai, a már dolgozó fiatalok csoportja.

A Jézus Szíve Ferences Plébánián az alábbi közösségek működnek:

- Ferences Világi Rend - ferences lelkiségben élnek
- Mária Légió - betegeket látogatnak
- Karitás - rászorulókat megsegítése
- 3 felnőtt hittancsoport
- 2 elsőáldozásra készülő hittancsoportja: gyerekek szüleikkel együtt
 - Andrásidai csoport
 - Zalaegerszegi csoport
- bérnalkozásra készülő gimnazisták hittancsoportja
- bérnalkozásra készülő felnőttek hittancsoportja

Sajnos a cserkészmozgalom régi zalaegerszegi tagjai „kiöregedtek” és az utánuk következő fiatalabb generáció nem vitte tovább a hagyományokat. Így az városunkban jelenleg nem működik.

A **Szűz Mária Szeplőtelen Szíve Plébánia** 2013. augusztus 1-jén alakult meg. A plébánia megalapításának célja éppen az volt, hogy Zalaegerszeg kertvárosi városrészének közössége ne csupán saját lelképásztorral rendelkezessen, hanem az itt élők hit- és közösségi élete helyben szerveződhessen.

A Katolikus Egyház és így a Szűz Mária Szeplőtelen Szíve Plébánia is kiemelt figyelmet fordít a gyerekekre és fiatalokra. Tevékenységük a hitoktatás és az egyéb közösségi jellegű programok szervezése.

Hitoktatás terén a Kertvárosi Általános Iskola székhely- és tagiskoláját (Eötvös és Liszt) látja el. Fontos cél a heti egy hittanóra mellett egy civil hitoktató segítségével a tanulók további programokba történő bevonása. A szentmiséken való felolvasás az olvasási készségüket fejleszti. Alkalmanként (tanév kezdetén és végén, anyák napján, nagyobb ünnepeken) rövid műsort is adnak a gyerekek, amely során a nagy nyilvánosság előtti szerepléshez szoknak hozzá. Tavasszal és ősszel kirándulást, nyáron pedig táborot szerveznek az érdeklődők részére. Az általános iskolás korosztály tekintetében jó az együttműködés az iskolák pedagógusaival.

Az óvodás korúak hitoktatását szakképzett óvónő végzi a plébánia területén levő óvodákban. Ez leginkább az óvodai hittanfoglalkozások megtartásában merül ki, bár rendkívül nagy szükség lenne a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartásra és számukra különböző programok szervezésére. A jövő szempontjából ez fontos feladatként jelenik meg a plébánia számára.

A középiskolás és egyetemista korosztály összefogására - heti találkozásokkal - ifjúsági közösség működik. A közösségben változatos témákkal várják a fiatalokat, amelyeket beszélgetések keretében dolgoznak fel. Ez vonatkozik mind a lelki életre, mind pedig a fiatalokat érintő kérdésekre, mint pl. pályaválasztás, párkapcsolat, barátság, vagy önkéntesség. Emellett kirándulási- és sportalkalmakra is sor kerül, amely nem csupán az egészséges életvitelt hivatott népszerűsíteni, hanem közösséget összekovácsoló jelentőséggel is bír. A plébánia tervezi, hogy akár kurzusok tartásával, akár önkéntes munkák megszervezésével fejleszti ifjúsági tevékenységét. Az önkéntes tevékenység során a fiatalok számára lehetőséget szeretnének biztosítani beteglátogatásra, önkéntes fizikai munkára a rászorulóknak számára, ünnepi műsor tartására idősek otthonában, ill. kórházban. Ezek a tevékenységek mind fejlesztik bennük a szociális érzékenységet. Éppen ezért a közeljövőben tervezik beindítani az ifjúsági karitász csoportot, amely a fiatalok szociális készségét is erősítené amellet, hogy hasznos önkéntes munkát végezhetnek a rászorulóknak között. Az ifjúsági közösség más települések és plébániák hasonló közösségeivel is szeretne találkozni, hiszen ezek az alkalmak mind-mind arra szolgálnak, hogy azon közösség aktív tagjaivá tegyék őket, amelynek amúgy is részét képezik: legyen ez akár az egyházközség, akár Zalaegerszeg városa.

A jövőbeli tervek között szerepel egy baba-mama klub indítása, mivel az ifjúság nevelésébe rendkívül fontos bevonni a szülőket is. Ők kell, hogy biztosítsák az elsődleges egészséges háttérrel fiataljaink számára. A plébánia civil munkatársai már most is segítenek a családokkal való foglalkozásban: akár egyénileg, akár közösségben. Az ezen a területen való munkálkodás elengedhetetlen feltétele a sikeres ifjúsági munkának.

A felsoroltak mellett lelki programokkal is várják a fiatalokat és családtagjaikat. Ifjúsági lelki napot, imaórát szerveznek, de lehetőség van ifjúsági lelkigyakorlatokon és zárándoklatokon való részvételre is.

A plébánia három és fél hónapos múltja még nem elegendő ahhoz, hogy teljes képet vagy tervet tudjon felmutatni. Ez a munka azonban elkezdődött, s az elkötelezett munkatársak és maguk a fiatalok segítségével folyamatban van egy olyan hosszú távú plébániai koncepció felépítése, amelynek rendkívül hangsúlyos eleme a gyerekekkel és a fiatalokkal való foglalkozás.

A református egyház az általános iskolásokat hittanóráin a konfirmációra készíti fel. Az **ifjúsági csoport** tagjai elsősorban a középiskolás korosztályból kerülnek ki (14. életévtől). Jellemző, hogy a korábbi - jelenleg egyetemista és főiskolás - csoporttagok is gyakran visszajárnak a rendezvényekre, ünnepekre és látogatják volt csoportjukat.

Az **evangélikus közösség** szervezésében elsősorban **gyermek hittanos csoportok** működnek. Velük hetente, csoportonként 1 órás foglalkozások vannak, melyeken a Bibliát, az egyház tanítását és az egyházi ünnepek lényegét ismerik meg a fiatalok. Az új törvény két iskolában is megnyitotta a hittanórák tartásának lehetőségét. Évente egyszer, augusztus végén egy három napos közös találkozóra kerül sor, ahol a bibliai történetek ismertetése mellett egymás megismerése, a közösség formálása is nagyon fontos, valamint természetesen a sok - sok játék. Az adventi időszakban és böjt idején, valamint a tanév végén 1 napos alkotó napot szerveznek a gyermekek részére, ahol az ünnepre való felkészülésre esik a hangsúly. Sajnos az idősebb fiatalok elmennek a városból, így velük marad az istentiszteleteken tartható kapcsolat.

A zalaegerszegi **zsidó hitközség** 1995-ben alakult újjá, idős tagok hozták létre és a tagság mára tovább korosodott. A korábban a fiatalokat tömörítő, pezsgő életű egyesületek a holocaust vészterhes idején felszámolásra kerültek, a vidéki zsidóság szinte eltűnt a településekről. A sajátos helyzetben így Zalaegerszegen - a legtöbb városhoz hasonlóan - ifjúsági szervezet máig nem alakult, az érdeklődő fiatalok inkább az országos közösségi életbe kapcsolódnak be (e tendencia alól talán csak Debrecen és Szeged kivétel).

A működő tagság részéről viszont az elmúlt néhány évben az ifjúságot célközönségnek tekintő új kezdeményezések is születtek:

- Számtalan előadás, kiállítás vált valóra szervezésükben és - bár ezek többsége mindenkihez szólt - jó néhány akadt közöttük, amely elsősorban a fiatalokat szólította meg.
- Erőteljes nyitás történt az oktatási intézmények felé, részben a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Zalaegerszegi Tankerülete útján, másrészt maguk is bejelentkeznek az intézményeknél, tehát felkereső ifjúsági munkával az iskolák, főiskolák felé.
- Céljuk a fiatalok részére olyan egyetemes emberi értékeket közvetíteni, amely - kizárva a megkülönböztetést, a gyűlöletkeltést - egymás megértésén és segítésén alapul.

VIII./15. Az önkormányzati ifjúsági munka

Az elmúlt években a közigazgatás átszervezésével, az oktatási intézményeknél a fenntartóváltással és az alapvető jogszabályok változásával sok vonatkozásban módosult az önkormányzatok szerepköre, ezáltal feladatai is. Fontos azonban, hogy az új önkormányzati törvény immár a **kötelezően ellátandó** feladatok között nevesíti az ifjúsági feladatokat, amely mindenképpen nagy mérföldkő és további felelősséget is ró a helyi önkormányzatokra: feladatok, finanszírozás tekintetében egyaránt (2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól az önkormányzati feladat és hatáskörökről szóló II. fejezete 13.§ (1) bek.).

Az ifjúság életkörülményeire számtalan önkormányzati ágazati intézkedés van hatással. Akár a lakástámogatási rendszerre, az intézmények működtetésére, a szociális, egészségügyi területek tartalmi elemeire, új játszóterekre, kerékpárutakra gondolunk, akár a különböző szervezetek támogatására, vagy a jól, ill. kevésbé ütőképesen működő szakmai és civil kapcsolatrendszerekre, együttműködési formákra.

A **konceptió VII. fejezetének pontjai** foglalkoznak a jogi szabályozás kérdéseivel és érintik a különböző szakterületek kapcsolódását. Jelzik továbbá a negatívumokat is, melyek részben a jogalkotás gyengeségei és az alulfinanszírozottság, másrészt a holisztikus szemlélet hiánya: gyakran ma sem vagyunk képesek az ifjúsági területet egységében, a maga komplexitásában, a részterületeken felülemelkedve átlátni és kezelni.

Az önkormányzat munkaszervezete, a Polgármesteri Hivatal Humánigazgatási Osztálya szervezeti egységén belül **önálló ifjúsági státuszt** működtet a jogszabályban előírt végzettségű, **köztisztviselő jogállású ifjúsági szakreferens** foglalkoztatásával.

Éves költségvetésében a **szakosztályi kereten belül külön soron tervezi és jeleníti meg az ifjúsági feladatok finanszírozásának pénzeszközeit** „ifjúsági rendezvények”, „tanfolyamok, képzések” címkézésekkel. 2012-től a finanszírozás jelentősen bővült, hiszen 1 -1 millió Ft összeggel önálló költségvetési sort kapott a Zalaegerszegi Főiskolások Egyesülete és a Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat is a működési költségeinek fedezésére. Ezen túl külön soron került elkülönítésre 1 millió Ft összeggel a Zalaegerszegi Városi Diáknapiak és a Főiskolák Fesztivál finanszírozása. 2014-től 1 millió Ft erejéig lehetőség nyílik a

Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal működésének, rendezvényeinek támogatására is. Emellett az önkormányzat egyéb ifjúsági nagyrendezvényeket is rendszeresen támogat. Egyúttal plusz forrásként **pályázati önrészt** biztosít abban az esetben, ha az önkormányzat által megpályázható, vagy partnerségben kezelendő pályázati felhívás jelenik meg.

Támogatást kap működésére a Zalaegerszeg Felsőfokú Oktatásáért Közalapítvány.

Az önkormányzat **alanyi jogon** (pl. kulturális egyesületek, alapítványok) valamint **pályázati rendszer formájában támogatja** a civil szervezetek, alapítványok, egyesületek, ÁMK-k - köztük számos ifjúsági területen működő szervezet tevékenységét.

A támogatási formák és pályázati lehetőségek tárháza azonban nem merül ki az Oktatási, Kulturális és Sport Bizottság kompetenciájába tartozó keret felhasználásával, hiszen - éppen a terület komplexitásánál fogva - a Szociális, Egészségügyi és Esélyegyenlőségi Bizottság, de esetenként egyéb bizottságok is diszponálnak olyan pénzeszközök felett, amelyekkel hatékonyan támogatni tudják az ifjúság életkörülményeit jobbitó szándékkal megközelítő, életképes projekteket, egyedi elbírálás alapján az arra rászorulókat, illetve azokat a fiatalokat, akik tehetségükkel és szorgalmukkal tanúbizonyságát adják annak, hogy a beléjük fektetett bizalom a jövő szempontjából értékes befektetés.

Önként vállalt támogatási forma a **„Befektetés a jövőbe” Zalaegerszegi Felsőoktatási ösztöndíj**, amelynek két komponense is - műszaki, egyéb városi - a zalaegerszegi lakos és egyben zalaegerszegi felsőoktatásban tanuló nappali tagozatos hallgatókat támogatja, míg a tanulmányi ösztöndíjra – intézménytől függetlenül - bárki pályázhat, aki nappali tagozatos jogviszonnyal rendelkezik és az önkormányzati rendelet által előírt feltételeknek megfelel. A cél egyértelmű: a helyi felsőoktatás népszerűsítése és erősítése, valamint a kiemelkedő teljesítmények elismerése. Az ösztöndíjakat nagyságrendben 250 fő körüli létszám veszi igénybe. A műszaki ösztöndíj havi 12 000.-Ft/fő, a városi és a tanulmányi összege 5 000.-Ft/hó/fő.

Speciális támogatás a pótfelvételivel bekerült műszaki képzésen résztvevő költségtérítéssel hallgatók (2013-2014-es tanévben 5 fő) első évi költségtérítésének átvállalása.

A **Bursa Hungarica** szociális alapú **ösztöndíj** (120 fő körül), a **pécsi kollégiumi férőhelyek** biztosítása szociális alapon szintén a tehetséges diákok megsegítését célozza. A város 10, a megye 50 pécsi kollégiumi férőhellyel rendelkezik. A **helyi kollégiumi ellátottság** nagyságrendben mind a középfokú, mind a felsőoktatásban elegendőnek bizonyul. Egyes tagintézmények felújítása már megtörtént az elmúlt években.

A **szakképzési ösztöndíjjal** a város önkormányzata a hiányszakmákban tanuló fiatalokat igyekszik támogatni és ezúton a hiányszakmák vonzerejét növelni.

A **művészeti ösztöndíj** a különféle művészeti ágakban jeleskedő zalaegerszegi fiatalok támogatását szolgálja.

A **„Nemzedékek kézfogása”** programot, a **„Fiatal családok otthona”** projektet ugyancsak az ifjúságról való gondoskodás szándéka hívta életre. Az önkormányzat alapfeladatai között jegyzi a **működtetésben maradt oktatási intézményekről való gondoskodást, egészségügyi, szociális és gyermekvédelmi területek teendőit**, az ellátás és a támogatások megfelelő szintű biztosítását.

Az **ifjúsági szakreferens** sokrétű **feladatait** a közigazgatási szerv kiemelt céljai és munkaköri leírása rögzítik. Feladatai közé tartozik a diákönkormányzatok működésének, érdekérvényesítésük hatékonyságának segítése, a HÖK testületekkel, a Zalaegerszegi Főiskolások Egyesületével, ifjúsági irodákkal, szervezetekkel való kapcsolattartás, önkormányzati képviselő a Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal elnökségében, a megelőző

gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység koordinálása a Gyermekjóléti Központ közreműködésével, a feladatellátás során prevenciós és egyéb ifjúsági programok szervezése, koordinálása, esetenként segítő képzések rendezése, ifjúságvédelmi őrzőjárat működtetése a rendőrséggel közösen. Kiemelt feladata az ifjúsági bűnmegelőzés és drogprevenció hatékonyságának emelése, az utóbbival összefüggésben a Zalaegerszegi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum koordinátoraként a KEF egyeztető, koordinációs és adminisztratív teendőinek ellátása. Tevékenységi körébe tartozik az ösztöndíj pályázatok befogadása, feldolgozása és a pécsi kollégiumi férőhelyek igényeinek koordinálása is.

Pályázatok elkészítése és benyújtása útján igyekszik kiegészítő forrásokat szerezni az ifjúsági feladatok finanszírozásának segítésére.

Munkáját a megelőző tevékenység szereplőivel szoros együttműködésben látja el: partnerei az oktatási intézmények ifjúsági és szabadidő felelősei (ahol van) mellett a rendőrségi bűnmegelőzés illetékesei, a Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat, a Zala Megyei Kormányhivatal kapcsolódó szakterületeinek munkatársai (gyámhivatal, áldozatvédelem, népegészségügyi, munkaügyi szervek), a helyi írott és elektronikus média, valamint a kortárs-segítők is.

Napi szinten segíti a diákönkormányzat tevékenységét és együttműködik a felsőoktatásban tanulók szervezeteivel. Kapcsolatot tart az ifjúsági irodákkal, egyesületekkel, civil szervezetekkel, a városban működő művelődési központokkal. Eseti jelleggel pedig számtalan egyéb közreműködővel, akik már említésre kerültek a korábbi fejezetekben. Természetes napi munkakapcsolat fűzi a Polgármesteri Hivatal ifjúságot érintő ügyekben illetékes szervezeti egységeihez és munkatársaihoz. Jelez és közvetít a döntéshozók felé, tájékozódik és képviseli a város ifjúságának érdekeit a helyi, regionális és országos, minisztériális szintű fórumokon, meghívásos alapon részt vesz azok munkájában. Ellátja az Oktatási, Kulturális és Sport Bizottság, az Ifjúsági és Sport Albizottság és a Közgyűlés által meghatározott végrehajtási feladatokat, előkészítő tevékenységével segíti a döntéshozatalt.

A visszacsatolások szerint a felsorolt **szakmai kapcsolatok működése** és fejlődése az utóbbi években kiváló, különösen érvényes ez diákképviselési és a megelőző tevékenységben együttműködő körre. Komoly előrelépés az érintettek meggyőzése és ezt követően komplex programok megvalósítása, amely során sikerült a különböző akciók jelentős részét közös, egységes és széles hatókörű, az érintett korosztályok teljes populációját megszólító rendezvénysorozatokká fűzni, és ezúton hatékonyságukat növelni.

Gyenge pont a civil szervezetek egy része, amelyeket nem mindig sikerül elérni, megszólítani és közös munkára hívni. Vannak példás együttműködések, de itt még rengeteg a tennivaló és kikerülhetetlen a szemléletváltás generálása, mert sokan ma is az egymásrautaltság, a partneri minőség helyett a hatóság képviselőjét látják a hivatal köztisztviselőjében. Valamelyest történt előrelépés az egyházakkal való kapcsolatépítésben – de itt továbbra is újabb kezdeményezések szükségesek.

Van még bőven feladat az **oktatási intézmények** jelentős részében is. A minőségi oktatás, a tanulói versenyképesség növelése hangsúlyozásának tézisei mellett gyakran elsikkad az egészségre, erkölcsiségre, önismeretre, demokráciára, közéletiségre, közösségi létre, alkalmazkodásra és toleranciára nevelés - egyáltalán a nevelés aspektusa. Ezzel összefüggésben a diákság önszerveződésének, érdekérvényesítésének igénye csorbát szenved - egyszerűen eltűnik az egyéb formalitások útvesztőiben. Mindezt ők érzékelik, sérelmezik és negatív tapasztalataik alapján a jövő szempontjából nem szerencsés következtetésekre jutnak. Feladatunk pedig éppen a tudatos és felelős közéletiségük erősítése és nem annak elnyomása, amennyiben demokratikus társadalmi együttélésben gondolkodunk.

Az előbbieket felismerése, pontosabban fogalmazva visszahozása mind a szakmai, mind a hétköznapi köztudatba elkezdődött. Egyre több fórumon találkozunk ismét olyan véleményekkel, amelyek a nevelésnek az oktatással egyenrangú fontosságát hangoztatják.

IX. És ahogy a megkérdezett fiatalok látják...

Zalaegerszeg valamennyi középiskolájából összesen 230 diák töltötte ki azokat a kérdőíveket, amelyek alapján az alábbi összegzés készült. (Megjegyzés: a felmérés mintavétele nem volt reprezentatív, mivel nem állt rendelkezésre forrás egy komplex ifjúságkutatás elvégzéséhez. A 230 fő válaszaiban azonban jó néhány vonatkozásban jelzés értékűek és továbbgondolásra érdemesek.)

Vannak viszonylag objektív tényezők. A lakáskörülmények javításának igénye, az egészséges étkeztetés, a tanulmányok idején anyagi támogatás nyújtása, az oktatás, az egészségügyi ellátás milyensége, hatékonysága, munkahelyek teremtése mind - mind jól körülhatárolható, konkrét, kézzel fogható minőségi komponensek a fiatalok életkilátásai, jövőképe szempontjából. Már itt sem lehet azonban az intézkedéseket meghozni anélkül, hogy ne vennénk figyelembe az őket „felnevelő” intézményeket, kezdve a családtól a bölcsődén, óvodán, iskolákon át a gyermek-egészségügyi és gyermekjóléti, védelmi intézményekig, a befogadó kortárs közösségekig és addig a vízióig, hogy - nem kis részben döntéseink nyomán - milyen sors vár rájuk, ha felnőnek.

Van aztán egy sor olyan kérdés, amelyekre a választ, s egyben az ehhez igazított irányt - észrevételeiket és igényeiket megfogalmazva - csak ők adhatják meg, s amelyeket remélhetőleg sikerül az alábbiakban a lényegi elemeket tekintve összefoglalni. **Az ifjúsági munka egyik legalapvetőbb módszertani sajátossága ugyanis az érintettek, a fiatalok véleményének meghallgatása és bevonásuk az őket érintő döntésekbe és folyamatokba.** Különösen érvényes ez a konkrét teendőkre vonatkozó cselekvési tervek, stratégiákra, amelyek akkor és attól lesznek valóban „ifjúságiak”, hogy azok tervezésében és megvalósításában maguk a fiatalok, közösségeik aktív szerepet vállalnak.

IX./1. Általánosságban az országos, sőt a nemzetközi trendnek megfelelően a **zalaegerszegi fiatalokra** is elmondható, hogy tovább nyílt a biológiai és a társadalmi érettség közötti olló, amely a szülők és a fiatalok számára is megterhelő.

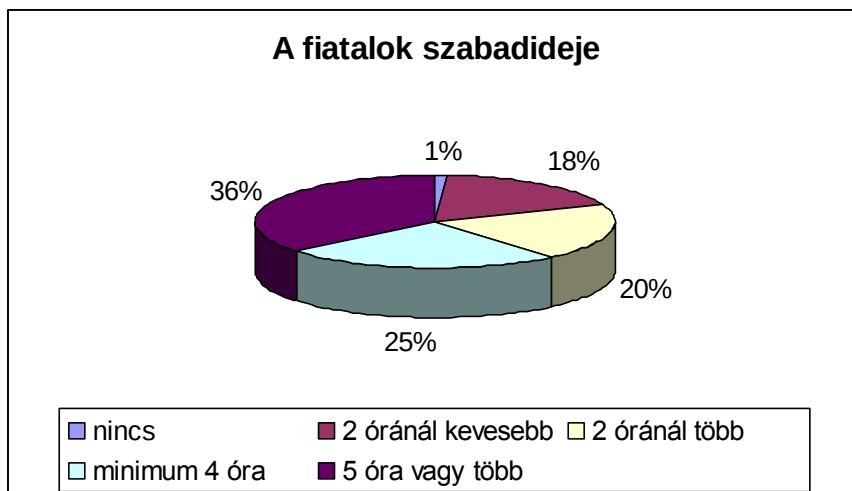
Nehezebb a családok szocializációs, ellenőrző, érzelmi stabilitást nyújtó funkciójának teljesítése, mert a gazdálkodási feladat (munkavégzés, a családi lét anyagi feltételeinek megteremtése a szülők részéről) az optimálisnál jóval több energiát köt le.

IX./2. A háttérben meghúzódó **problémák** egyike a nehéz szociális helyzetű **családi környezet**; anyagi gondok, a munkanélküliség, a kedvezőtlen, feszült családi légkör, a rokoni és baráti kapcsolatok hiánya, illetve azok elhanyagolása, amelyek rendre a gyermek és a fiatal szorongásához és elmagányosodásához vezetnek. A válaszokból kiderül, hogy a megkérdezett fiatalok 54 %-a nem tagja semmiféle közösségnek, sportkörnek, szervezetnek, ellenben legalább harmaduk minimum kipróbált és alkalomszerűen fogyaszt egészségre ártalmas legális, sőt tiltott szereket. Mindössze 10 %-uk látogat rendszeresen kulturális programokat, kevesen jelölnék meg a tanulást, munkavállalást segítő, támogató, értelmes szabadidős tevékenységet, 47 %-uk nem motivált a piacképes tudás elsajátítása érdekében.

IX./3. A fiatalok szabadidős szokásai

A kérdőívek válaszaiban azt tapasztaljuk, hogy egy kisebb, „túlvállalt”, állandóan lekötött hányaduk kivételével a többség jelentős szabadidővel rendelkezik. 20%-uk minden

nap 2 óránál több, 25 % minimum 4 óra, 36 % pedig 5 vagy több óra időtartamot tölt el nem kötelességszerű elfoglaltságokkal.

A legkedveltebb és leglátogatottabb helyek a pláza, a pizzériák és a kávézók, sörözők - borozók, míg közepes látogatottságúak a mozik, koncertek, diszkók. A szabadidő eltöltéssel kapcsolatban a középiskolás korúak kétharmadának már engedélyezik a szülők a rendszeres éjszakai kimaradásokat. A nem otthon töltött szabadidős időszakban igen erősek a kortárs hatások.

A szabadidős programok között magasan vezet a számítógép, az internet, a közösségi hálók használata, amelyet szinte azonnal a zenehallgatás követ. A rangsorban a harmadik a televízió nézése, amelyet a szórakozóhelyek látogatása, majd a sporttevékenység követ. Kevesen és ritkán töltik szabadidejüket kulturális intézmények programjain, sportmérkőzéseken, kirándulással, táncolással, olvasással. 40 %-uk szereti a szabadtéri programokat, amely leggyakoribb formája a séta (gyakran céltalan „lödörgés”) a barátokkal. Ritkábban sportolás, kerékpározás. A házimunka, önkéntes munka sem tartozik a kedvelt tevékenységek közé.

A tevékenységek domináns színtere az otthon. Itt a leggyakoribb elfoglaltság a televízió nézése és a számítógép használata, internetezés, zenehallgatás. A válaszolók 35 %-a 3 óránál több időt tölt a gép előtt. Jellemző a média erős befolyása.

Fontos adat a családok info-kommunikációs eszközellátottsága is. Szórakoztató aspektusai mellett gyorsan változó világunkban rendkívül lényeges tényező az információk áramlása, a „jól-informáltság” a tanulmányi és munkalehetőségek ismerete, a társadalmi, gazdasági élet viszonyai közötti eligazodás, a helyzetértékelés objektivitása, az alkalmazkodás, a rugalmas reagálások biztosítása; röviden az életképesség kérdésében. Az információk ma már az internet, a közösségi hálók (pl. facebook) az okostelefonok segítségével a nap bármely pillanatában elérhetők, ezek használata a fiatalok mindennapi életéhez hozzátartozik. Míg 2007-ben a megkérdezettek 60%-a nyilatkozott otthoni internetről, mára ez az arány 97 %-ra nőtt és mindössze 1,7%-nak nincs saját e-mail címe.

Ezek az informatikai lehetőségek egyrészt rendkívül felgyorsítják a kommunikációt, másrészt hihetetlen és feldolgozhatatlan mennyiségű információ-özzönnel bombázzák a felhasználókat. Sajnálatos, hogy a személyes, fizikai társas kapcsolatok többségét szinte kiszorítják a virtuális terek és kontaktusok. Nagy veszély továbbá, hogy a fiatalok a közösségi hálókön ellenőrizhetetlen ismeretségeket köthetnek, magukról, a környezetükről olyan adatokat osztanak meg, amelyek a későbbiekben káros hatással lehetnek az életükre. A fejlődéssel együtt a hétköznapi életben nem igazán alakult ki és főleg nem tudatosult a használat etikája és a szülői kontroll is esetleges. Részben, mert gyakran követhetetlen ez a fajta tevékenység,

másrészt pedig a szülők ismeretei jóval hiányosabbak e téren, mint a gyermekeiké. Az eszközhasználat a családi közös időtöltésre is rányomja a bélyegét: kevesebb a közös étkezés, beszélgetés, a családtagok egymásra figyelése. A válaszolók fele kevesebb, mint 2 órát tölt családi körben. Ugyanennyi időt 20 % tölt a kortárs barátokkal; 61 % (!) pedig napi több, mint 4 órát szán közösségi hálók használatára.

IX./4. Az Egészségre káros szokások (dohányzás, alkohol- és kábítószer fogyasztás) jellemzői feltárása céljából több vizsgálatot végeztek az elmúlt években a zalaegerszegi fiatalok (többségében középiskolások) körében. A korábbi kutatások összességében azt tudatták, hogy a fiatalok egyharmada veszélyeztetett, mert valamilyen szinten kipróbálta, vagy már dohányzik, fogyaszt alkoholt, drogot.

A most megkérdezett 230 középiskolás fiatal válaszait az egészségre káros szokások témakörben összesítve az alábbi táblázat tartalmazza:

Válaszadó				A korosztályból a válaszadó diák közvetlen környezetében található fogyasztók		
	nem	igen, rendszeresen	ritkán	nem	igen, rendszeresen	ritkán
dohányzás	65%	8 %	27 %	15 %	63 %	22 %
alkohol	37 %	7 %	56 %	20 %	40 %	40 %
kávé	35 %	23 %	42 %	21 %	56 %	23 %
energiaital	51 %	6 %	43 %	26 %	37 %	37 %
fogyasztószer, izomnövelők	85 %	1%	14 %	54 %	15 %	31 %
klasszikus kábítószer	88 %	1 %	11 %	61 %	13 %	26 %
nem orvos által felírt gyógyszerek	70 %	3 %	27 %	54 %	11 %	35 %

IX./5. Ifjúsági szolgáltatások színvonala, az érdekvédelem érvényesülése az iskolában fontos elemek a fiatalok mindennapi élete és közérzete szempontjából. Már az általános iskolások minősítik körülményeiket, nem is beszélve a kritikusabb középiskolás korosztályról.

A kérdőíveken adott válaszok azt jelzik, hogy a fiataloknak csak 57 %-a elégedett az **oktatás - nevelés színvonalával** saját intézményében, 43 % erre a kérdésre nemmel felelt.

A **diákjogok érvényesülését** a megkérdezett diákok fele jónak, 11 % azonban kifejezetten rossznak minősítette. Ez megfelel a 2008-as adatoknak. Az intézményi **diákönkormányzatok** működéséről 2 relációban - a diákok érdekeinek képviselete és programszervezés - feltett kérdésekre a megkérdezett középiskolások 39 %-a, illetve az utóbbi esetében 34 %-a adott pozitív, azaz igen választ. A diákönkormányzat feladatai sorában a fiatalok hangsúlyozták a programszervezést (52 %), a megfelelő diák érdekképviseletet (43 %), 5 % esetében nincs

DÖK az iskolában, illetve nem tudja a válaszadó, hogy mi a szervezet feladata. Az intézményi DÖK tisztségviselők kiválasztásánál 47 %-ban a diákok szavazata, 21 %-ban a rátermettség, 20 %-ban az igazgató és a pedagógusok választása, 5 – 5 %-ban pedig a tanulmányi eredmény vagy egyéb népszerűségi tényező dönt szerintük (2 %-ban nincs DÖK). 64 % látja úgy, hogy az oktatási intézmények diákönkormányzatának tagjai tisztában vannak a feladatukkal és a felelősségükkel is. 61 % látja úgy, hogy ebben nagy szerepe van az önkormányzati szervezésben évek óta zajló városi **diák-önkormányzati képzésnek**. A válaszadók 55 %-a ítéli meg úgy, hogy a fiatalok közéleti aktivitása nem megfelelő.

Fontos ismerv a **felnőtt „segítők”** (ifjúságvédelemmel foglalkozók, szabadidő felelősök, DÖK tanár, pszichológus, stb.) léte és a tanulók általi ismertsége. Egyes tanárok és osztályfőnökök is élvezik a fiatalok bizalmát. Meglepő viszont, hogy a válaszoló középiskolások közül 9 %-nak egyáltalán nincs tudomása a felnőtt segítők működéséről. 40 % az igen válasz és 51 %-nak csak részben van tudomása egyes segítő funkciókról. Az utóbbiak véleménye azt tükrözi, hogy 70 %-uk elégedett a munkájukkal (kevésbé: 24 %, egyáltalán nem elégedett: 6 %). Az **oktatási intézmények számára** ez az információ továbbgondolást és tennivalókat jelez!

A megkérdezett fiatalok 62 %-a gondolja úgy, hogy szükség van **ifjúsági szolgáltató irodára** a városban. Az irodával szemben igényként diákjogi, pályaválasztási, elhelyezkedési lehetőségekkel kapcsolatos tanácsadás, diákmunka, koncertek, programok szervezése, utazási és ifjúsági szálláslehetőségek, testvérvárosi és egyéb külföldi kapcsolatok, cserekapcsolatok, információs szolgáltatás, jegyárusítás, kedvezményes fénymásolás, egyéni tanácsadás, segítők naprakész nyilvántartása, ifjúsági programok nyilvántartása, szervezése és összefogása, nyilvános internetezési lehetőség - mint sokrétű szolgáltatási ellátás - fogalmazódnak meg.

Ma a megkérdezett fiatalok 49 %-a érzékeli az **ifjúsági közösségi terek elégtelen voltát, ifjúsági ház hiányát**. Ez az adat azért érdekes, mert a legutóbbi felmérés (2007) során szinte 100 %-uk szóvá tette ezt. Itt markánsan látszik tehát a virtuális közösségi terek térnyerése. Mindazonáltal megjegyzik (66 %), hogy az ÁMK-k csak töredékében töltik be ezt a funkciót, profiljuk nem ifjúságorientált, még akkor sem, ha repertoárjukon akadnak időnként kimondottan ifjúsági programok is.

IX./6. A fiatalok tervei, jövőképe szempontjából meghatározó jelentőségű a Zalaegerszeghez való viszonyulásuk, az a körülmény, hogy a jelenleg itt élő és tanuló ifjúság számára vonzó, maradásra késztető lehetőségeket kínál-e, milyen viszonyulást alakít ki a város.

Zalaegerszeg az ifjúság számára gazdasági, oktatási, kulturális és egyéb szolgáltatásokat nyújtó központ, ahol nem mellőzhető a szubjektív érzelmi viszonyulás, a város iránti kötődés megléte, vagy éppen hiánya sem.

A válaszolók 84 % mondja azt, hogy a város elhagyására leginkább motiváló tényezők a tanulmányok folytatása és a munkavállalás.

A **város vonzerejeként** említik a fesztiválokat, nagyobb rendezvényeket, színház létét, sportolási lehetőségeket, szórakozóhelyeket, az oktatást, a szép természeti környezetet, a bicikli utak létét, a csendes, nyugodt lakókörnyezetet, a közbiztonságot. Pozitívként kiemelésre került a Termálfürdő és az AquaCity is.

A **negatív listán** magasan a kevés munkalehetőség vezet, majd szóvá teszik, hogy a mindennapokban unalmas a város, nincs igazán élet benne – kevés a vonzó, szórakoztató program. A diákok egy része a vásárlási lehetőségeket is elégtelennek minősíti és a város tisztaságával kapcsolatban is kritikák fogalmazódnak meg.

A **tanulás vonzereje** az utóbbi időben csökkent, illetve egyes területek (és diplomák) devalválódása tapasztalható, amely szervesen összefügg a nem a munkaerő-piaci igényekhez igazított képzésekkel, túlképzésekkel és hiányszakmákkal. Mindazonáltal a válaszolók 53 %-a ítéli meg úgy, hogy a tanulás fontos, 8 % szerint nem a tanulmányi eredménytől függ a későbbi boldogulás, viszont 6% szerint diploma nélkül már emberszámba sem vesznek. 74 % tervezi a felsőfokú tanulmányokat (!), 15% még nem tudja és csak 11 %-uk nyilatkozik úgy, hogy nem kíván továbbtanulni a középiskola befejezése és az érettségi után.

A válaszolók 96 %-a (!) szerint szükség van a fiatalok szakma-orientációját, vagy pályamódosítását segítő tanácsadásra, felkészítésre, a szakmák megismertetésére.

A tanulmányok tekintetében 22 % tervez **külföldi tanulmányokat**, 40 % nem és 38 % nyilatkozott úgy, hogy még nem tudja. Minden esetre a nyelvtanulás, mint motiváció az előkelő első helyet foglalja el a listán. Az életben való eligazodáshoz feltétlenül szükséges korszerű ismeretek között a nyelvtudás után az informatikai és kommunikációs tájékozottság szerepel. A fontossági sorrendben ezt a pénzügyi és banki, majd az ügyintézési, hivatali, aztán az egészségügyi, etikett –protokoll ismeretek követik. A sort a családjogi, végül a mezőgazdasági ismeretek fontosságának kiemelése zárja.

A **munkahely**, a **munkavállalás** nagyon fontos szerepet tölt be a fiatalok jövőbeni terveiben.

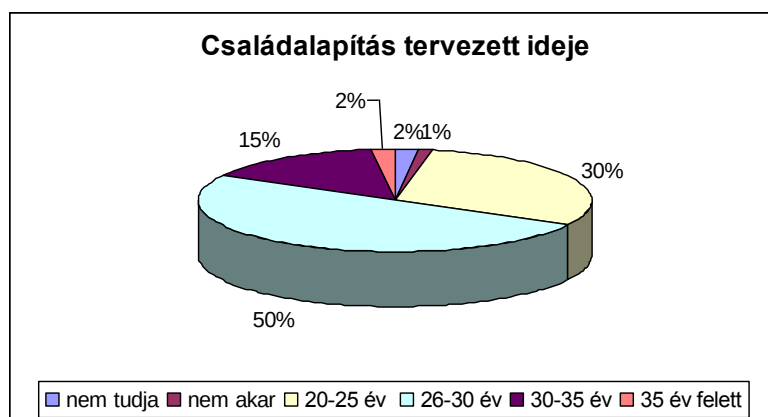
A véleményekben megjelenik a munkanélküliségtől való félelem is.

A megkérdezett diákok válaszaiban a korábbi eredményekhez viszonyítva megnőtt a **külföldi munkavállalás** iránti igény, amely a szabad munkaerő áramlással, a jövedelmi viszonyokkal és a munkanélküliséggel van összefüggésben, de belföldi relációkban is jóval nagyobb mobilitást mutatnak. 61 % belföldön (de nem feltétlenül Zalaegerszegeen), 38 % pedig külföldön képzei el az életét (1 % nem tudja). Átmenetileg külföldi munkát 60 % vállalna, 30 % még nem tudja és csak 10 % az, aki egyáltalán nem.

A diákok szerint a **munkahely kiválasztásánál a fontossági sorrend** a következő: megfelelő fizetés, megbecsülés, jó munkahelyi közösség, érdekes munka. Ezeket követi: szakmai előmenetel lehetősége, az egyéb juttatások, a lakóhelytől való távolság. A válaszadás során csak 3 %-uk írja, hogy mindenképpen magyar tulajdonú cég legyen, 2 % pedig multinacionális cégnél dolgozna szívesen. Megemlítik még a fiatal munkatársakat, illetve, hogy a leendő munkahely országosan elismert cég legyen - ez utóbbi a munkahelyi biztonság igényét is sugallja. Leszűrhető, hogy alapvetően olyan munkát végeznének szívesen, ami szakmai képzettségüknek megfelel, amelyet jól megfizetnek, de kiemelten fontos, hogy olyan munkahelyi közösségbe kerüljenek, ahol megbecsülik, értékelik a teljesítményt és karrierépítésre is lehetőségük van. A választásokban kevésbé hangsúlyos, hogy a lakóhelyéhez közel legyen a munkahelye, nem igazán fontos szempont a cég tulajdonosi köre sem, bár a magyar munkaadókat kis mértékben kedvezőbbnek ítélik meg.

A **családalapítási, szülői szerepkör** tekintetében viszonylag nagy a bizonytalanság. A tanácsstalanság, bizonytalanság csak részben a fiatalok hibája, mert ha nincsenek fogódzók, távlatok, akkor későbbre kénytelenek halasztani a döntéseiket, tovább tart a tájékozódás időszaka, és még inkább késői lesz a tudatos otthon- és családteremtés. Ebben mindenképpen megjelenik a tanulmányok kitolódása, a karrierépítés, a már említett félelem a munkanélküliségtől, az elhelyezkedés nehézségei, a lakáshoz jutás esélyei és sok munkaadó negatív hozzáállása és gyakorlata a kismamák, illetve kisgyermekesek foglalkoztatása terén. Nagy statisztikákból tudjuk, hogy míg a 90-es években az első gyermek születése átlagosan az anya 23 éves korára esett, ez mára már a 30. életévre toldott ki. Ennek aztán következménye az is, hogy egyre kevesebb számú gyermeket vállalnak a párok.

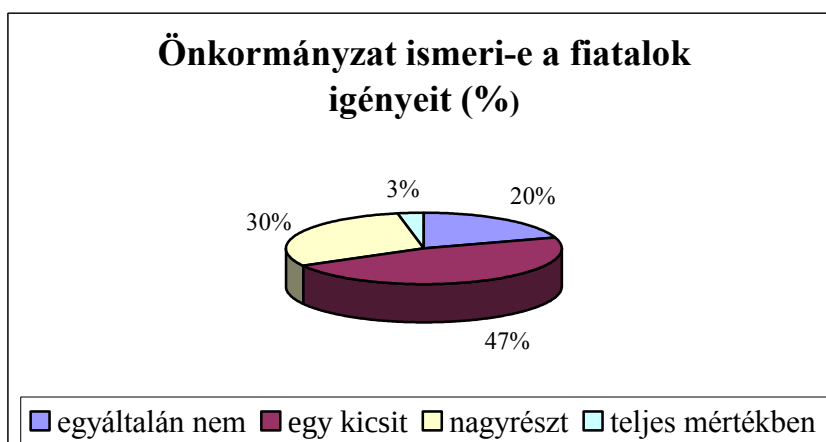
A családalapítás tervezett ideje a válaszadók szerint:

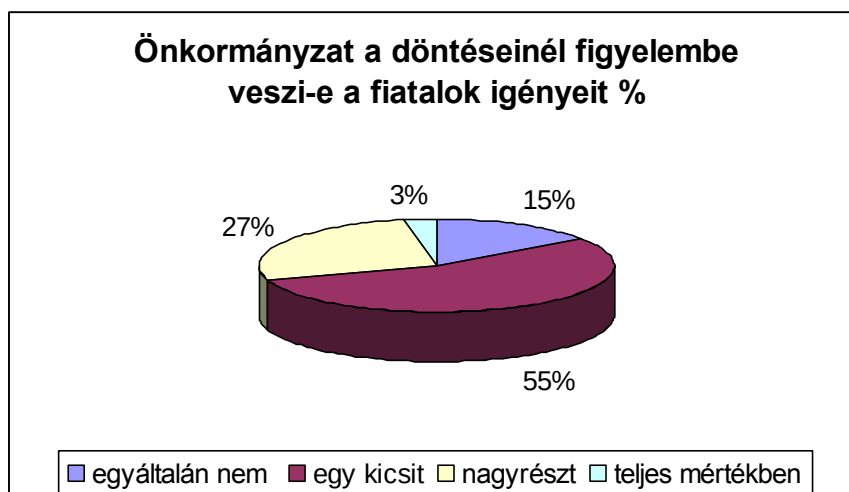

86%-uk házasságban képzei el a családi életet, 13 % az élettársi kapcsolatot jelöli meg, míg 1 % egyedülálló. A megkérdezettek 62 %-a 2 gyermeket szeretne felnevelni, 16 – 16 % pedig 1 illetve 3 gyermeket szeretne. Négy gyermeket 5 % és 0 gyermeket 1 % tüntet fel.

A szülői minta követése annyiban mindenképpen érvényesül, hogy a nagy többség a hagyományos házassági kötelékben képzei el az életét.

IX./7. Az önkormányzat ifjúságpolitikájának ismertsége alapkérdés a város és a fiatalok kapcsolatában. A települési önkormányzat alapvető érdeke, hogy részben a családok életfeltételein, részben a közintézmények rendszerén keresztül jelentős segítséget nyújtson a fiatalok sikeres társadalmi beilleszkedéséhez, saját kedvezőbb társadalmi státuszuk eléréséhez. Ennek megvalósításához folyamatosan figyelemmel kell kísérnie a helyi társadalom különböző rétegeinek szociális helyzetét, közintézményeinek működését, a városlakók számára biztosított szolgáltatások minőségét, végre kell hajtania a szükséges fejlesztéseket. Munkájához a felnőtt lakosság elvárásainak megismerésén túl szükség van a tájékozódásra a fiatalok szükségleteiről, elégedettségéről, mert lehetnek eltérő hangsúlyok a felnőttek, családok érdekei és a fiatal korosztály érdekei között. Minden jelenben meghozott döntésnek hatása van a jövő nemzedékére, minden döntésnek van hatása az ifjúsági korosztályra, és ezek számbavétele, elemzése kikerülhetetlen követelmény.

A 2008. évi eredményekhez képest nőtt azoknak az aránya, akik úgy ítélik meg, hogy az önkormányzat nagyrészt tisztában van a fiatalok szükségleteivel.

Szintén javult az a mutató is, amely szerint az önkormányzati döntések meghozatalakor figyelembe veszik a fiatalok igényeit.

A válaszolók megfogalmazzák a **partnerség** igényét, az őket érintő kérdésekben a véleménynyilvánításuk és az interaktív kommunikáció fontosságát. Képviselőik útján még szorosabb, közvetlenebb és folyamatosan kiegyensúlyozott kapcsolatokat szeretnének ápolni a döntéshozói körrel. Fontosnak tartják az ifjúsági terület megfelelő finanszírozását is.

A feladatok közül kiemelik a városfejlesztés, az oktatás-képzés, iskolai infrastruktúra, munkahelyek teremtése, lakáshoz jutás, a kultúra, a szórakozási lehetőségek, a közlekedés, a kedvezményes szolgáltatások, a köztisztaság és közbiztonság területeit, mint számukra - az alábbi sorrendben - nagy jelentőséggel bíró szakterületeket:

Rangsor	A legfontosabb önkormányzati feladatok
1	munkahelyek teremtése
2	közbiztonság
3	lakáshoz jutás
4	városfejlesztés
5	közlekedés
6	köztisztaság
7	környezetvédelem
8	sport lehetőségek
9	iskolai infrastruktúra
10	szórakozási lehetőség
11	kedvezményes szolgáltatások
12	kultúra

Elgondolkodtató, hogy a kultúra ugyan felkerült a listára, de utolsó helyre sorolódott. Azt mintha az érettebb, idősebb korosztályok igényeként kezelnék.

Szerintük az alábbi **intézmények és szolgáltatások** szükségesek feltétlenül a központi szerepet betöltő városokban:

	A legfontosabb szolgáltatások, intézmények
1	szabadidős sportpálya
2	játszótér, játszóház

3	művelődési ház, VMK
4	teleház, nyilvános Internet szolgáltatás
5	ifjúsági kulturális központ
6	ifjúsági szórakozóhely (disco, klub)
7	kerékpárút
8	uszoda, tó
9	ifjúsági klub
10	nyilvános könyvtár
11	mozi, filmvetítés
12	napközis tábor, egyéb tábor, szünidei program
13	gyermekjóléti szolgálat, családsegítő szolgálat
14	pályaválasztási tanácsadás
15	alapfokú művészeti iskola, művészetoktatás
16	foglalkoztatási információs szolgáltatás
17	ifjúsági információs és tanácsadó iroda

A fiatalok választásai azt mutatják, hogy a városok az ifjúság számára gazdasági, oktatási, kulturális és egyéb szolgáltatásokat nyújtó központok. A közösségi élethez, a művelődéshez és szórakozáshoz, a sportoláshoz, az oktatást kiegészítő és tanácsadó szolgáltatásokhoz itt szeretnének hozzájutni (a város vonzáskörzetében élők is).

A 6 évvel korábbi középiskolás korosztálytól való eltérések a legmarkánsabban az alábbi relációkban nyilvánulnak meg:

Az Y (1980-tól születettek) és a Z (1996-tól születettek) generációk az ún. netgenerációk – már a hihetetlenül felgyorsult informatikai technológiák korszakának gyermekei. Másképp kommunikálnak, életük java része a virtuális közösségekben (portálokon) zajlik, fizikai együttléteik kisebb szubkultúrákhoz kötődnek. Kevésbé igénylik már a nagy közösségi tereket és tömeges rendezvényeket, mint az elődeik. Emelkedő fokú közéleti passzivitás tapasztalható. Családalapítási idejük kitolódik. Az idősebb generációkat kevésbé tisztelik, becsülik, amelynek oka lehet az is, hogy náluk „fordul meg a világ”: korábban mindig a felnőtt nemzedék vezette be a tudás birodalmába a fiatalokat – tudásuk, tapasztaltságuk már önmagában tiszteletet parancsolt. Az informatika robbanásszerű fejlődésével viszont változott a helyzet, hiszen ők már beleszülettek ebbe a mai „net” világba, amellyel bizony a felnőtt társadalom nehezebben tart lépést. Tehát általános jelenséggé vált, hogy a fiatal tanítja az idősebbeket.

A kérdésekre adott válaszok alapján látható, hogy az önkormányzat ifjúságpolitikájának megítélése javult. A lehetőségek megnyílásával és a hazai viszonyok hatására a pár évvel ezelőtti trendekhez képest nagyon megnőtt a külföldön tanulni, dolgozni, sőt élni, véglegesen letelepedni szándékozók aránya.

X. SWOT analízis

Erősségek	Gyengeségek
1. Jól működő oktatási intézmények, kiegyensúlyozott együttműködés a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Zalaegerszegi Tankerületével és a Z. M. Kormányhivatal illetékes szerveivel. 2. Bővülő vonzáskörzet a középiskolák vonatkozásában. 3. A felsőoktatás szakkínálatának szélesedése, a	1. A gyermeklétszám folyamatos csökkenése 2. A felnőtté válás (és a szülői családról történő leválás) késése, melynek előidézője részben a tanulmányok kitolódása, valamint kedvezőtlen társadalmi, gazdasági tényezők, másrészt viszont szemléleti okok is: a fiatalok egy részénél a felelősségvállalásra hajlandóság csökkenése, az önállóságra törekvés, a családalapítási, gyermekvállalási

zalaegerszegi képzések elismert színvonala, a műszaki képzés bevezetése. 4. A jól konvertálható zalaegerszegi diplomák által nyújtott elhelyezkedési lehetőségek. 5. A szakképzés helyi munkáltatók által történő támogatása. 6. Az iskolaváros jelleg fokozatos erősödése. 7. Kialakult és jól működő egészségügyi, valamint szociális szolgáltatások és intézményrendszer (gyermekorvosi hálózat, szűrések, iskolafogászat, iskolaorvosi, védőnői ellátottság, ifjúsági szakrendelések, drogambulancia, bölcsődei ellátottság, Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat, Munkaügyi Kirendeltség, Nevelési Tanácsadó, ösztöndíjak, támogatások széles köre, szociális szolgáltatások, személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti ellátások, stb.) . 8. Az Önkormányzat szemlélete és fiatalokat segítő intézkedései: Fiatal családok otthona, „Nemzedékek kézfogása” program, „Befektetés a jövőbe” Zalaegerszegi Felsőoktatási ösztöndíj, művészeti ösztöndíj, Bursa Hungarica, kollégiumi férőhelyek a Pécssett tanuló zalaegerszegi diákok részére, Egerszeg Kártya, Ifjúsági Órjárat működtetése). 9. Az ifjúsági és tömegsport országos viszonylatban is kiemelt támogatottságot élvez az Önkormányzat részéről. 10. A városi szintű programok, fesztiválok, kulturális és diákrendezvények száma örömdetesen megemelkedett (Egerszeg Fesztivál, Egerszegi Búcsú, stb.) Immár hagyománnyá vált ifjúsági programok a Főiskolás Fesztivál, a Zalaegerszegi Városi Diáknapi programsorozata, a Polgárvató és a Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal PIKNIK rendezvénye is. 11. Az ifjúsági feladatok ellátása a 2011. évi önkormányzati törvény alapján az önkormányzatok kötelező feladatává vált. 12. Az Önkormányzat szervezeti szinten biztosítja az ifjúsági érdekképviseletet a döntés-előkészítés, döntéshozatal és végrehajtás szintjein önálló státuszú ifjúsági szakreferens foglalkoztatásával a Humánigazgatási Osztály szervezeti egységén belül, önálló - fiatal tagokból álló - Ifjúsági és Sport Albizottság és az Oktatási Kulturális és Sport Bizottság működtetésével. 13. Az Önkormányzat az ifjúsági feladatok finanszírozását külön nevesített költségvetési sorokon tervezi és kezeli. A szakterület	attitűd hiánya tapasztalható. 3. Az oktatásirányítás közelműltbeli szervezeti változásai miatt időnkénti bizonytalansági tényezők a szervezés, kommunikáció és a kapcsolattartás területén – finomhangolás szükséges. 4. Korai iskolaelhagyás: a tanulók viszonylag magas számban hagyják el a közoktatást tanulmányaik befejezése, iskolai végzettség, szakképzettség nélkül. 5. A fiatalok jelentős hányada a munkaerő-piaci esélyeket nem vagy alig biztosító képzésekben vesz részt, nagyon sok az un. „zsákutcaképzés” (elhelyezkedni nem tud vele és a továbbtanuláshoz sem nyújt megfelelő alapot). 6. A szakképzésnek a gyorsan változó gazdasági/piaci környezet igényeihez való igazítása nem működik kellő rugalmassággal a jelenlegi szervezeti, irányítási formában, az érintett termelőcégek pedig nem képesek prognosztizálni a jövőbeni várakozásokat és saját körbe vonni az adott terület szakember utánpótlását. 7. Országosan nem épült ki a második esély iskolák és tanodák hálózata. 8. Nem elsősorban helyi probléma, de a felsőoktatás egyes területeire ma a tömegoktatás, a minőség romlása, egyes területeken a túlképzés, a munkaerő-piaci igényekhez nem igazított struktúrák a jellemzőek. A gazdaság jelenlegi állapota mellett ez a fő oka a diplomás munkanélküliségnek. 9. Az ifjúsági terület diszkrecionális finanszírozása, a finanszírozást támogató ma érvényes pályázati rendszer gyengeségei (a kiírások esetlegessége, az ifjúsági projektekhez nem igazodó pályázati időtartamok, a pályázatok benyújtására jogosultak körének szűkítése részben a gyakori utófinanszírozás, másrészt az pályázati technikák bonyolultsága miatt, az időben elhúzóódó és nehézkes bírálati rendszer, és mechanizmus stb.) - lásd még a” veszélyek” elemnél. 10. Az uniós programok és pályázati trendek megfelelő szintű ismertségének hiánya: kevés információ, felkészületlenség, gyakran laikus megközelítés - ez irányú képzéseket még mindig nem megfelelő számban veszik igénybe. 11. Szemléletváltozás kellene a közösen
--	--

finanszírozása nőtt. 14. Zalaegerszeg MJV Önkormányzata általában jó pályázati startállapotot biztosít az önrészek kigazdálkodásával és a nyertes pályázatok megvalósítandó programjainak végrehajtása során nyújtott egyéb támogatással. 15. Eredményes, jónak minősíthető pályázati tevékenység az ifjúsági területről: 2007 és 2013. év között közel 200 millió Ft támogatást sikerült a látókörben működő civileknek, szervezeteknek és az önkormányzatnak ifjúsági célokra elnyerni. 16. A zalaegerszegi fiatalok lakhatás- és életkörülményei jobbak, mint az ország nagy részén élő kortársaik hasonló esélyei. 17. Zalaegerszegen eredményesen működik a Városi Diákönkormányzat a Zalaegerszegi Főiskolások Egyesülete a hallgatói önkormányzatok és a Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal ernyőszervezete, megnyílt az Új Nemzedék Plusz Kontaktpont Iroda is. 18. A fiatalokat segíti munkájával a Karrier Iroda és Diákcentrum, valamint 2 ifjúsági iroda (Diáksziget, ZegZug Ifjúsági Iroda), valamint a Belvárosi Lakótelepi Sport Klub által működtetett iroda, Új Nemzedék Plusz Kontaktpont Iroda – az irodák tanácsadások és ifjúsági szolgáltatások széles skálájával várják az érdeklődőket. 19. Az ifjúsági terület helyi médiatámogatottsága jónak minősül. 20. Fejlődő kistérségi, megyei kapcsolatok 21. A prevenciós tevékenységek és komplex programok évek óta az érintett szakterületek koordinált összefogásával valósulnak meg és a tervezett célcsoportokat lefedik. Szoros kapcsolat és folyamatos együttműködés van a társ szervezetek, intézmények, hatóságok és a helyi önkormányzat között a megelőző munka során. 22. Az Önkormányzat és prevencióban közreműködő társ szervezetek az oktatási intézmények (ahol van!) ifjúságvédelmi felelőseit, az iskolai védőnői hálózatot programjaikba rendre sikerrel bevonják, részükre képzéseket, előadásokat szerveznek. A szakmai közösségépítő és megtartó funkció jól működik, amely a szociális jelzőrendszer hatékonyságát és a prevenciós feladatellátás minőségét is emeli. 23. Folyamatos a kortárs-segítők képzése és bevonásuk a prevenciós és egyéb jellegű az ifjúsági feladatokba. 24. A Zalaegerszegi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum, mint ernyőszervezet tagszervezetei a	pályázható nagyprojektek tervezéséhez és az önrészek biztosításához. 12. Célzottan a fiatalok igényeit kiszolgáló közösségi terek és ifjúsági klubok hiánya - az együttlétek, közösségi programok leggyakoribb szinterei a szórakozóhelyek és a közterületek. 13. Még mindig kevés a fiatalokat megszólító iskolán kívüli értelmes szabadidős programok aránya és alacsony az érintett korosztályok részéről tapasztalható, alulról jövő civil aktivitás, igények megfogalmazása és a közéleti aktivitásuk is. 14. Nem minden oktatási intézményben foglalkoztatnak ifjúságvédelmi felelőst, szabadidő felelőst, a diákönkormányzatok támogatását ellátni hivatott DÖK tanárok működése pedig az iskolák egy részében formális. 15. A családszerkezetek átalakulásával párhuzamosan látható a családi nevelés hatóerejének csökkenése, gyakran hiánya és egyes szülői körökben a neveléshez kapcsolódó felelősség hátrítása is. Nagy hiányosság továbbá az, az oktatási intézmények részéről gyakran tapasztalható szemlélet, amely a nevelés jelentőségét az oktatás és nevelés viszonylatában elbagatellizálja, annak hatékonyságát kétségbe vonja, illetve intézményi felelősségét nem fogadja el. A mentális, egészségügyi és erkölcsi nevelés fontossága - noha a pedagógiai programokban mindenütt szerepel - a gyakorlatban azonban nem mindig jelenik meg. 16. A civil szervezetek nagyobb arányú bevonása szükséges az ifjúsági munka területén. 17. A társadalmi egyenlőtlenségeket kezelni képes, az esélyegyenlőséget biztosító, a fiatalok egyedi problémáinak megoldását segítő intézményi felépítmény és a támogatási rendszer működése nem elég probléma érzékeny, személyes megközelítésekre többnyire nem alkalmas. 18. A fiatalok „kasztyosodása”, elkülönülésük elkerülése fontos. A zalaegerszegi felsőoktatásban résztvevő immár széles hallgató kört jobban és hatékonyabban be kell vonni Zalaegerszeg kulturális, művészeti, sport és szórakoztató programjaiba, a város mindennapi életébe. 19. Zalaegerszegen is fiatalok nem kis körének jelent gondot a pályakezdés: a megfelelő
---	--

prevenációs programokon túl részt vesznek a kínálat és keresletcsökkentés, a kezelés, terápia, rehabilitáció, közösségépítés drogellenes munkákban, érvényes stratégia mentén szervezve a feladatokat. 25. Fiatal vállalkozók fórumának beindítása, vállalkozásbarát új helyi hitelközpont létrehozása, működtetése.	munkahely megtalálása, az elhelyezkedés, pedig az egyéni életút mellett a város jövője szempontjából is nagyon fontos tényező az adott település megtartóereje. 20. Forráshiány miatt nem készülhetett tudományos értékű, reprezentatív ifjúságkutatási felmérés.
--	---

Lehetőségek	Veszélyek
1. A városnak újabb munkahelyek teremtésén kell fáradoznia, hogy a zalaegerszegi fiatalokat megtarthassa, illetve tanulmányaik befejeztével őket a jövő megújító erőforrásaként visszavárhassa. 2. Zalaegerszeg elért felsőoktatási vívmányait meg kell tartani és a szakképzést hatékonyra kell tenni a jól konvertálható, piacképes képzések biztosítására, ezúton is csökkentve a fiatalok munkanélküliség veszélyét. 3. Az ifjúsági érdekképviselőt erősítése érdekében újabb fontos lépés az Ifjúsági Kerekasztal egyesületének létrehozása, amely alkalmas lesz arra, hogy önállóan pályázzon, ezáltal újabb forrásokat teremtsen ifjúsági feladatok finanszírozására. 4. Az Ifjúsági Kerekasztal szervezetén belül önálló, ifjúsági pályázatokra szakosodott és az adott terület profizmusával felvértezett önkéntes pályázatfigyelő és pályázatíró csoport létrehozása annak érdekében, hogy egyrészt segítsék az ifjúsági munka területén tevékenykedő szerveződések forrásteremtő mechanizmusait, másrészt közösen, az erőket koncentrálna nagyobb projektekre is pályázhassanak a helyi ifjúság érdekében. Nem utolsó sorban pedig koordinációs és informatív munkájuk során elérhetik, hogy az ifjúsági szervezetek ne „egymás ellen” dolgozzanak, ne oltás ki egymás pályázati esélyeit. 5. A jelenleg érvényes hazai és uniós pályázati rendszerek forrásbiztosító, forráspótló lehetőségeinek maximális kihasználása - a pályázatok eredményessége hatékonyságának növelése érdekében célzott pályázatíró képzések szervezése a potenciális pályázók körében. 6. A többszegmensű komplex megelőző tevékenység szakmai szervezetei munkájának	<i>A helyi várospolitikai habitusából adódóan a veszélyek többnyire nem térség-specifikusak, hanem a mai társadalom (és környezete) aktuális problémáit tükrözik, amelyek - az alábbiakban nevesítve - sajnos Zalaegerszegen is éreztetik hatásukat:</i> 1. Ifjúsági törvény hiánya - az ifjúsági munka oktatásügyi, egészségügyi és szociális szegmenseken túlmutató kihívásai, feladatai; a mai napig nincsenek törvényi erővel szabályozva (márpedig az ifjúságpolitika nem egyenlő az oktatásügy plusz szociálpolitikával). 2. Az ifjúsági feladatok ellátása a 2011. évi önkormányzati törvény alapján az önkormányzatok kötelező feladatává vált. Azonban továbbra sincsenek nevesítve a konkrét feladatok, azok tervezése, végrehajtása és ellenőrzése sem. Ennek következtében hiányzik az egységes elvárás, feltételrendszer és tevékenységi struktúra, anyagi források és a kötelezően ellátandó feladatok kijelölése is. A jogszabályi hiányosságok és az inkohérensia nyomán az egyes önkormányzatok között nagy eltérések vannak a finanszírozás, a bevállalt feladatok, a munkavégzés kompetenciaköre és eredményessége tekintetében annak függvényében, hogy az adott helyi döntéshozói kör mennyire preferálja a szakterületet és nem kevésbé, hogy helyzetétől függően mennyi sajátforrás tőkét tud mozgósítani a terület finanszírozására, pályázati önrészekre, előfinanszírozásra, stb. 3. A meglévő állami támogatások gyakran rossz hatásokkal kerülnek felhasználásra, amelynek részben oka a finanszírozás jelege, a pályázati rendszer számos hibája, rugalmatlansága. 4. Az új szabályozás szerint az iskolai ifjúságvédelmi feladatok ellátása (is) jogi keretek nélkül történik.

és együttműködésének folyamatos koordinációját tovább kell erősíteni és ezzel párhuzamosan gondoskodni kell az intézményi ifjúságvédelmi feladatokat ellátók képzéséről, szakmai és mentális háttértámogatásukról, valamint a kialakult közösség megőrzéséről és a csapatépítés folytatásáról is. 7. Fontos feladat a civil szféra és az egyházak bevonása, a civil kapcsolatok erősítése, beleértve a kisebbségek szerveződéseit is - együttműködés, új típusú, partneri munkamegosztás létrehozása az ifjúsági munkában, mivel a még kiaknázatlan, illetve egymástól elszigetelten működő szervezetek összefogással és megfelelő koordinációval az ifjúsági munkaterület hatalmas erőtartalmát testesíthetik meg. 8. Lehetőség a kortárs ifjúsági tevékenység szélesebb bázisra helyezése, az érdekérvényesítő és képviselői formák erősítése az érintett korosztályok körében - szükségleteik, igényeik markánsabb megjelenítése céljából. 9. Az ismeretek, az információ birtoklása erő és előny azok számára, akik ezekkel rendelkeznek, ezért fontos a fiatalokat érintő tervek és intézkedések feléjük történő folyamatos eljuttatása - eszközként a médiakapcsolatok és a médiahasználat erősítése. 10. A fiatalok megszólítása leginkább az általuk használt közösségi portálokon lehetséges – ezt ki kell használni a feléjük történő kommunikáció csatornáinak kiválasztásánál. 11. A már szép számmal működő ifjúsági szolgáltatásokat végző irodák és információs pontok tevékenységének koordinációjával teljesebbé lehet tenni a szolgáltatási palettát, a programok tervezését és szervezését, valamint ki lehet (és kell is) küszöbölni a párhuzamosságokat. 12. Lényeges momentum az ifjúsági ügyekben érdekelt döntéshozó testületek, személyek figyelmének és tevékenységének hatékonyabb orientálása a gyermekeket, fiatalokat érintő kérdésekben: közvetlenebb kapcsolatok, nagyobb érzékenység, informáltság és esetenként szemléletváltás is szükséges részükről ahhoz, hogy a meglévő jó szándék helyes, a fiatalok számára hasznos és értékes döntésekben teljesebbé váljon. 13. A kistérségi, megyei és országos kapcsolatok	5. A képzett, az állam által és a szülők nem kevés anyagi áldozathozatala árán „kitanított” fiatal munkaerő megtartása helyett az elvándorlást ösztönző gazdasági és társadalompolitikai környezet jellemző napjainkban. 6. A részben a nyugdíjkorhatár kitolódásával és a magyar gazdaság jelen állapotával is indokolható elhelyezkedési és ebből adódó egzisztenciális nehézségek fokozódása várható, amennyiben nem sikerül új, a tanult, képzett munkaerőt (is) foglalkoztató munkahelyeket teremteni. A település megtartóereje csökken. 7. Alacsony gyermekvállalási hajlandóság, fogyó népesség - „elgyermektelenedő” társadalom. 8. Mindenképpen figyelemfelhívó a helyi társadalom számára a lakótelepi szubkultúrák megjelenése és erősödése, a céltalan időtöltések, a drogok (alkohol, cigaretta, kábítószer) emelkedő tendenciájú fogyasztása és a kriminalitás körébe tartozó, gyermekeket és fiatalokat érintő események számának növekedése. 9. Az ifjúság közélet, közügyek iránti affinitásának, valamint közösségi érdekérvényesítésének gyengeségei (gyakran tapasztalható teljes közömbösség). Régen ezt a hagyományok, tekintélyelv alapján családban és „alma materekben” sajátította el a felnövekvő nemzedék. Ma nem alakult ki igazán sem az intézményrendszere, sem a kultúrája a magyar társadalomban annak, hogy a fiatalok hol, s miként tanulhatják meg és gyakorolhatják ezeket a szerepeket és leendő feladataikat. 10. Társadalmi szinten veszélyt jelent az a napjainkban az egész világon tapasztalható jelenség, mely szerint a fiatalok nagy része egy virtuális világban, különböző közösségi oldalakon szervezi társas kapcsolatait (annak minden veszélyével), a valós, „hús-vér” fizikai kommunikáció háttérbe szorul. 11. A fejlesztési és intézkedési döntések körében előfordul, hogy felülkerekedik az a szemlélet, mely szerint a népszerűséget biztosító, politikai szavazóbázist garantáló rövid távú tevékenységi körök prioritást (egyben forrást) élveznek - a „jelen elhomályosítja a jövőt és az iránta meglévő felelősségünket”. 12. Az ifjúsági szakemberképzés anomáliái – a mai napig nincs diplomát adó képzés. 13. Veszélyt jelent az ifjúsági munka alacsony presztízse, alulértékeltisége, a képzések anomáliái - a szakterület megtartóereje
---	---

további erősítése, együttműködési alternatívák kidolgozása. 14. A nemzetközi kapcsolatrendszer, - pl. a testvérvárosok felé - és a „hármashatár” közelségének tudatosabb kiaknázása. 15. Az ifjúsági munka korrekt törvényi és a végrehajtást szolgáló jogszabályi háttérének megteremtése egységesíthetné a területet, eligazítást, iránymutatást tudna adni a konkrét feladatokban és kiszámíthatóbbá tenné a szakterület finanszírozását is.	csekély. Az ifjúsági szakemberek, ifjúságsegítők részéről gyakran elhangzik, hogy nem kapnak kellő szakmai és anyagi segítséget, munkájukhoz támogatást, megbecsülést. Magukra maradva időről időre szembesülnek a „burn out”, a kiégés, az „elfásulás” tüneteivel, ezért nagy a fluktuáció, sokan elhagyják a pályát. Nem véletlen, hogy a politikai élet és a magyar felső vezetés köreiben jó néhány olyan személyt találunk, akik munkájukat, közéleti tevékenységüket az ifjúsági munka területén kezdték, a látványosabb, sikerekkel, pénzzel és karrierrel kecsegtető vonzóbb területek után elcsábították őket. E tény is valamiféle megítélésbeli degradációt sugall, amennyiben azt tükrözi, hogy a tehetséges, a valamire hivatott „továblép” e területről. „Janus arcú” a megközelítés: miközben a jövő nemzedék sorsának, lehetőségeinek mindenek feletti fontosságát hangzatosan deklaráljuk, a tények azt mutatják, hogy az értük és velük végzett munka mégsem igazán fontos és értékes. Komoly szemléletváltás szükséges tehát a megítélésben.
--	--

XI. Az önkormányzat saját szerepének meghatározása, a felelősség kérdése

Települési ifjúsági munka elképzelhetetlen az önkormányzat aktív közreműködése, koordináló és támogató részvétele nélkül, hiszen az adott településre vonatkozó meghatározó döntések az önkormányzatoknál születnek. Ahogy deklaráljuk, hogy nem célszerű az ifjúságról megkérdezésük, szükségleteik, véleményük ismerete nélkül dönteni, mivel kellő információk hiányában ritkán születnek jó döntések, ugyanúgy fordítva is igaz: a kompetens döntéshozók és szakemberek bevonása nélkül nem lehet sikeres ifjúsági munkát végezni.

A 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól jogforrás önkormányzati feladat és hatáskörökről szóló II. fejezete 13.§ (1) bekezdése a **kötelezően ellátandó** feladatok között nevesíti az ifjúsági feladatokat, amely mindenképpen nagy mérföldkő és további felelősséget is ró a helyi önkormányzatokra az ellátandó feladatok, és a finanszírozás tekintetében egyaránt.

Az ifjúsági szakfeladatok és szolgáltatások egyéb ágazatba nem besorolható legfontosabb elemei:

- ifjúsági információs és tanácsadó iroda
- ifjúsági információs központ
- ifjúsági közösségi terek
- felkereső ifjúsági munka (közterületi ifjúsági szolgáltatás)
- gyermek és ifjúsági tábor
- ifjúsági rendezvények, programok
- diák-önkormányzati, képviselői tevékenység, közösségfejlesztés, vezetés

- gyermeki, tanulói, állampolgári jogok, uniós ismeretek és kapcsolatok
- képzési rendszer, szakmai, módszertani koordináció, ifjúságsegítők
- nemzetközi ifjúsági kapcsolatok
- önkormányzati források, pályázatok, projektmenedzselés

(vö.: Bodor Tamás: *Önkormányzati ifjúsági feladatok*, 2008. SZMM.)

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata, mint a helyi településpolitika legitim letéteményese tudatában van felelősségének a felnövekvő ifjúság életkörülményeit, esélyeit, jövőképét illetően. Feladatának tekinti az ifjúság helyzetének javítását, társadalmi integrációjuk elősegítését, a város népességmegtartó erejének növelését. A fiatalokat érintő döntései és intézkedései kihatnak az oktatás/képzés, egészségügy, mentálhigiéné, szociális szükségletek, közbiztonság, közlekedésbiztonság, a pályaválasztás, munkavállalás, a kulturális élet, a sport és szabadidős lehetőségek, valamint az érdekérvényesítés, érdekképviselés, közösségi lét és nemzetközi kapcsolatok területére egyaránt.

Nincs is talán olyan vetülete tevékenységi körének, amely közvetlenül vagy közvetve ne érintené a városban élő /tanuló/dolgozó gyermekeket, fiatalokat. Az összetett, különféle ágazati szegmenseket érintő döntéseiben korrekt és ifjúságbarát településpolitikát folytat, amennyiben a törvények és egyéb jogszabályok mentén, azok betartásával és betartatásával működik, s ezen túl számos - a koncepcióban már korábban ismertetett - olyan rendeletet és intézkedést hozott eddig is, amelyek az alapellátási szinten túl nyújtanak plusz támogatásokat, szolgáltatásokat, forrásokat és kedvezményeket az érintett korosztályok, illetve családjaik számára.

Az önkormányzat felelősségvállalásában prioritást élveznek a jogszabályok erejével biztosított, kötelezően ellátandó önkormányzati feladatok, amelyek közül eddig is számos érintette a fiatal populáció körülményeit, s amelyek közé az önkormányzati törvény erejénél fogva mára maguk az ifjúsági feladatok is felkerültek. Ezek teljesítését, ellátását egyéb vállalatok nem veszélyeztethetik. Az önkormányzat szerepe, azon túl, hogy működteti mindazokat az intézményeket, amelyekkel a gyermekek és fiatalok életük, tanulmányaik során kapcsolatba kerülnek, elsősorban igazgatási, koordinációs, finanszírozó, támogató és kapcsolati rendszer/párbeszéd jellegű az ifjúsági munkaterületen.

A fentebb számba vett ifjúsági szolgáltatások és feladatok közül vannak olyanok, amelyek közvetlenül kapcsolódnak az önkormányzat ifjúsági feladatellátásához, azaz, amelyeket az önkormányzat elsősorban forráslehetőségei függvényében - teljes egészében, vagy részben felvállal.

Ilyen volt például régebben az Ifjúsági Szolgáltató Iroda forrástámogatása a korábbi pályázati önrészek formájában, illetve a Zalai Civil Életért Közhasznú Egyesület részére nyújtott támogatás útján - áttételesen - az annak keretein belül működő ZegZug Ifjúsági Iroda vonatkozásában. De ilyen jellegű intézkedésnek minősült a Diáksziget Ifjúsági Iroda két pályázat közötti zavartalan működésének biztosítása is.

Szakmai és eseti anyagi támogatásban részesülnek az ifjúsági és a fiatalok számára (is) szervezett rendezvények, képzések és programok az ágazati keret terhére elsősorban az Oktatási, Kulturális és Sport Bizottság döntései, de más, a konkrét programokban érintett szakterületek kompetenciájába utalt keretektől, egyéb bizottságok határozatai alapján is. Rendre önkormányzati (anyagi és szakmai) támogatással valósulnak meg a városban zajló komplex prevenciós programsorozatok, ifjúsági sportrendezvények, a főiskolás és diáknapi

programjai. A fiatalok már nevesített szervezetei (ZVDÖK, ZFE, ZIK) támogatást kapnak külön költségvetési sorokon.

Az évente megújuló Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat működését, a képviselet és érdekérvényesítés erősítését figyelem és támogatás kíséri - a kapcsolattartást és információáramoltatást a döntéshozók, valamint a diákönkormányzat felé (és között) az önkormányzat részéről elsősorban az ifjúsági szakreferens végzi. A települési önkormányzat kiemelt feladatként kezeli az ifjúsági korosztály települési szintű közügyekben való részvételének szorgalmazását, a közeleti aktivitás fokozását, a civil bázis szélesítését és „helyzetbehozásukat” - különösen a fiatalokat érintő kérdésekben. Fontos továbbá a bejelentkező, az együttműködést igénylő és felvállaló ifjúsági szerveződések, a diákönkormányzat, az ifjúsági kerekasztal, a főiskolások egyesülete számára a legitimitás, az önkormányzat támogatása és működésük feltételeinek biztosítása. A módszertani koordináció megvalósítására és ehhez kapcsolódóan az önkormányzat érdekegyeztetési rendszerének fejlesztésére szintén az ifjúsági szakreferens hivatott, tevékenysége során együtt kell működnie az Ifjúsági és Sport Albizottság tagjaival és az Oktatási, Kulturális és Sport Bizottsággal.

Zalaegerszeg MJV Önkormányzata kiterjedt kapcsolati tőkével rendelkezik belföldön és nemzetközi desztinációkban is, amelyeket működtetni tud ifjúsága érdekében, legyen szó diákcsere kapcsolatokról, képzésről, tapasztalatcseréről, információk beszerzéséről, közös pályázatokról.

A Polgármesteri Hivatal munkaszervezetén belül számos területen kötelező feladat a pályázatok figyelése, azok benyújtása által plusz források biztosítása. Az ifjúsági szakterület is ezek közé tartozik.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata a város gyermek- és fiatal népessége érdekében hozott eddigi döntéseit, ifjúságtámogató vívmányait megtartja.

A jelen koncepció alábbi fejezeteiben áttekinti azokat a célokat (beleértve a meglévő hiányosságokat is), valamint az általuk generált jövőbeni feladatokat, amelyek megvalósításában és megoldásában felelősséggel részt tud vállalni, számítva egyúttal a helyi társadalom, a civil szféra markánsabb részvételére és a szubszidiaritás elve alapján a fiatalok aktív, tudatos közreműködésére.

XII. Az önkormányzati ifjúságpolitika alapelveinek és - ezekkel összefüggésben - általános céljainak meghatározása

XII./1. Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata ifjúságpolitikai alapelvei

Az önkormányzat alapelve, hogy valamennyi, az ifjúságot érintő döntése tükrözze azt a szándékot, amely a Zalaegerszegen élő gyermekek, itt tanuló, dolgozó fiatalok élet- és munkakörülményeinek javítására, társadalmi beilleszkedésük és önállóvá válásuk elősegítésére irányul. Tükrözze továbbá azt a koncepciót, mely szerint közülük minél többen találják meg boldogulásukat, s ezzel végleges életterületet városunkban.

Alapelve, hogy a célkitűzések közé csak olyan programelemek kerüljenek, amelyek nem sértik a fiatalok érdekeit, demokratikus jogaik gyakorlásának lehetőségeit és amelyek - a mai és a prognosztizálható gazdasági és társadalmi **realitások** talaján maradván - az elkövetkező években meg is valósíthatók.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata ifjúságpolitikájában **a demokratikus közéletiség, a participáció, a szubszidiaritás, a partneri viszonyok, a párbeszéd és**

együttműködés, nyitottság, valamint a nyilvánosság, az integráció és az esélyegyenlőség elvei szerint kíván eljárni.

Ennek szellemében szükségesnek tartja a fiatalok véleményének megismerését és részvételük biztosítását az őket érintő döntések előtt, azok meghozatalánál és általában a helyi közéletben. Az önkormányzat a területi ifjúságpolitika számos aspektusát csak a fiatalokkal közösen együttműködve képes hatékonyan megvalósítani. Ezért igényt tart az ifjúság aktív, tevékeny közreműködésére ifjúsági koncepciója végrehajtási feladatainál, valamint mindazon döntéseket követően, ahol a - fiatalok által igényelt és preferált - keretek biztosítása mellett az adott szervezeti formák és programok tartalommal megtöltése nélkülük, az érdekelték szerepvállalása nélkül pusztán formalitásokat eredményezhet.

Az önkormányzat szemléletében és intézkedéseiben fokozottan ügyel az **esélyegyenlőség elvének** érvényesítésére: a diszkrimináció-mentes bánásmód, valamint az egyenlő feltételek biztosítására a támogatások, szolgáltatások elérhetősége terén és az érintettek, valamint közösségeik bevonásával. Feladatának tartja a társadalmi egyenlőtlenségek és az előítéletek csökkentését. Mindezek a város **esélyegyenlőségi koncepciójában** is rögzítve vannak.

A felnövekvő nemzedék sorsa nem csupán az adott önkormányzat felelőssége, hanem társadalmi közügy. Az önkormányzat minél szélesebb nyilvánosságot kíván tehát biztosítani a korosztályos igények megjelenítésének és a feladatok konkretizálásában majd megoldásában is partneri együttműködésre számít a helyi társadalom szereplőivel: a fiatalokkal, azok szervezeteivel, az ifjúsági munkát végző szakmai szervezetekkel, intézményekkel, civilekkel, egyházakkal. Nyitott a folyamatos párbeszéd megvalósítására; ennek egyik erre hivatott állandó, felelős, legitim fórumaként, a **Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztalt** jelöli meg.

XII./2. Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata ifjúságpolitikai céljai

- **Az önkormányzat speciális eszközeivel és erőforrásaival biztosítani szeretné mindazokat a feltételeket és körülményeket, mechanizmusokat, szervezeti és működési formákat, amelyek eredményeképpen a város vonzerőként - a szülőföld iránti érzelmi kötődésen túl - olyan lehetőségeket, perspektívákat mutat fel, melyek következtében minél több fiatal tudja tudatosan felépíteni személyes jövőképét és választja élettereként Zalaegerszeget.**
- **Cél továbbá, hogy a fiatalok olyan támogatásokban részesüljenek, amelyek őket és befogadó közösségeiket segítik abban, hogy egyéni és közösségi szinten egyaránt boldoguljanak és egyúttal képesek legyenek az aktuális társadalmi és gazdasági kihívások megválaszolására is.**

A helyi ifjúságpolitika általános célkitűzései

1. A gyermekek és a fiatalok testi és mentális egészségének, zavartalan fejlődésének biztosítása
2. A megfelelő, biztonságos élettér, mikrokörnyezet, az otthon kialakításának elősegítése
3. A gyermek- és ifjúságvédelmi szolgáltatások és intézkedések, valamint a gyermeki jogok érvényesülésének biztosítása
4. A korosztályt kiszolgáló intézmények megtartása és lehetőség szerinti fejlesztése

5. A korszerű tudás, a konvertálható szakmai végzettség megszerzésének segítése, az esélyegyenlőség biztosítása, az érvényesülési lehetőségeket erősítő képességek, kompetenciák kialakítása
6. Munkahelyek teremtése, a foglalkoztatás, a munkaerő-piaci integráció elősegítése
7. A kulturált szabadidő eltöltés feltételeinek javítása
8. Egészséges életmód preferálása, egészségfejlesztés
9. A környezettudatos magatartás kialakítása
10. A város ifjúságmegtartó erejének fokozása
11. Az ifjúság gyermekvállalási, családalapítási hajlandóságát növelő, azt segítő intézkedések fenntartása és továbbfejlesztése
12. A fiatalok aktív közéleti szerepvállalása és érdekérvényesítésük erősítése; a fiatalok képviselte számára megfelelő tér biztosítása a város közéletében, kölcsönös partneri viszony kialakítása a felnőtt társadalom és az ifjúság között
13. A haza iránti kötődés és a magyarságtudat erősítése, ezzel párhuzamosan az európai polgárrá válás segítése
14. Hozzájárulás a fiatalok társadalmi problémáinak megoldásához

A fentiek szerint az általános ifjúságpolitikai célkitűzések érintik az egészségügy, a szociálpolitika, az oktatás/képzés, a kulturális irányítás, a sport, az igazgatás, a jog, a gyermekjóléti intézkedések, a gyámügyi igazgatási hatósági tevékenység, a foglalkoztatáspolitikai szakterületeit. Mindezek **kötelező önkormányzati és részben állami feladatai** a hatályos törvényekben, rendeletekben és helyi jogszabályokban rögzítve vannak, s végrehajtásukról, az ellenőrzés rendszeréről és módszereiről ugyancsak jogi garanciák rendelkeznek.

Az egyes szakterületeket az ifjúsági koncepció elemei részleteiben nem taglalják. A konkrét ágazati szabályozások és feladat kijelölések mellett, azt nem felülírva, hanem részben az ágazati célkitűzéseket egyéb pontokkal kiegészítve és teljesebbé téve, ajánlásokat megfogalmazva, másrészt a felsorolt szakterületek által nem érintett, de az egyén és a társadalom élete szempontjából mind perszónálisan, mind közösségi síkon egyaránt fontos relációk megjelenítésével szolgálja a települési ifjúsági munka eredményességét, hatékonyabbá tételét. A koncepciónak persze üzenete van a szakterületek felé, amennyiben tud olyan alternatívákat és lehetőségeket felmutatni, amelyek - a szakterület kompetenciáján és a jogszabályok által behatárolt mozgástéren belül - a konkrét ágazati célkitűzésekre és döntésekre az ifjúság érdekeit preferáló, pozitív befolyással bírnak.

XIII. A célokhoz kapcsolódó feladatok célcsoportok szerinti lebontása

XIII./1. Egészségügy - szociálpolitika - prevenciós tevékenység

- A gyermek- és ifjúság-egészségügyi hálózat prevenciós munkájához, szűrővizsgálatokhoz a személyi, tárgyi, technikai feltételek és a finanszírozás biztosítása beleértve az iskola foglalkoztatást és az intézményi mentálhigiénés ellátás fejlesztését is
- Megfelelő számú és színvonalú bölcsődei férőhely biztosítása
- Gyermek- és ifjúsági mentálhigiénés ellátórendszer működtetése

- Az oktatási intézményekben folyó egészségfejlesztő tevékenység támogatása és szorgalmazása - már az óvodától kezdve. Az egészséges, szenvedélyek és veszélyek nélküli életvitel igényének és gyakorlatának kialakítása gyermekkortól.
- **Ajánlás:** valamennyi gyermek- és oktatási intézményben javasolni kell a gyermek - és ifjúságvédelmi felelősök jelenlétét (ma középiskolák jelentős részében hivatalosan nincs!), az egészségmegőrzést és a prevenciót szolgáló tevékenység személyi, tárgyi, pénzügyi feltételeinek biztosítását. Fontos az ifjúságvédelmi felelősök munkaközösségének ismételt létrehozása, folyamatos képzésük és a konzultációs lehetőségek megoldása.
- Egy-egy korosztály életkori sajátosságainak megfelelően egészségmegőrző, egészséges életmódra nevelő sportos programok szervezésének ösztönzése és támogatása tanítási időben és szabadidős programok keretében is. **Ajánlás:** szabadidő-felelősök jelenléte az intézményeknél
- Következetes drogellenes politika megvalósítása Zalaegerszeg Drogellenes Stratégiája szellemében, az alkohol- és kábítószer-fogyasztás, valamint a dohányzás visszaszorítása, a prevenció mellett a kínálatcsökkentés szorgalmazása, a szakellátás fejlesztésének ösztönzése, együttműködés a Zalaegerszegi Kábítószerügyi Egyeztető Fórummal
- Lelki-segély szolgálat és drogsegély telefonos szolgálat működtetése a problémákkal küzdő gyermekek és fiatalok részére (beleértve a családon belüli problémákkal szembesülők számára biztosítandó tanácsadást is)
- Az egészségi okokból keletkező, vagy szociális alapú egészségügyi esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölése, ill. negatív hatásaik csökkentése, kiemelt egészségvédelem biztosítása a hátrányok leküzdésére
- A média közreműködése az egészséges életmód népszerűsítésében
- **Ajánlás:** Az iskolai szociális munka intézményen belüli erősítése
- **Ajánlás:** valamennyi oktatási intézmény felkérése tanévenként (előzetesen, konszenzus alapján kidolgozott) egységes szociális térkép készítésére, amely rávilágítana arra, hogy az iskolák között milyen szociális különbségek mutatkoznak, tehát mely intézményekben kell hatékonyabb szociális munkát végezni (értékelés – ajánlások megfogalmazása)
- **Ajánlás:** szorosabb együttműködés a szülői körrel - információs szülői értekezletek, képzések, szülői felkészítés
- A gyermekvédelmi jelzőrendszer erősítése: diákönkormányzat, kortárs-segítők bevonása a rendszerbe
- A család segítése, támogatása gyermeknevelési funkciójának ellátásában
- A gyermekjóléti ellátások fejlesztése, a családtámogatás biztosítása
- A segélyezési rendszer koncepcionális újragondolása
- Az átmeneti gondozás lehetőségeinek bővítése
- A szociális intézmények közötti kommunikáció hatékonyságának emelése
- A szociális területen dolgozók anyagi és erkölcsi elismerésének növelése

- Képzési, továbbképzési, szupervíziós lehetőségek fejlesztése; a szociális munkát végző szakemberek részére a „kiégési (burn out)” szindrómát megelőző, a feldolgozást segítő tréningek szervezése, ez irányú önvédelmi, valamint empátiás kompetenciájuk fejlesztése
- A preventív jellegű szolgáltatások és programok további korosztályos (már az óvodától történő) bővítése - komplex prevenciós programok (rendőrség, drogambulancia, a Zala Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve Zalaegerszegi, Lenti, Pacsai Kistérségi Népegészségügyi Intézete, Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat, Zalaegerszegi Járási Hivatal Munkaügyi Kirendeltsége, az áldozatvédelmi szakterület, ZMKH Gyámhivatal, kortárs-segítők, diákönkormányzat közreműködésével, önkormányzati koordinációval)
- Közlekedésbiztonsági védelem
- Kiemelt bűnmegelőzés korosztályhoz igazított adaptációkban felépített prevenciós programok formájában - már óvodáskortól; fókuszálás a „leszakadókra”, azokra a fiatalokra, akik felnőtté válásuk rögzös útján kétségeikben és választásaikban egyedül maradnak és helyzetük az elszigetelődés, az ifjúsági szubkultúrák, az önpusztító életmód és a kriminalitás felé sodorja őket
- Küzdelem a negatív társadalmi mintákat, devianciákat hordozó ifjúsági szubkultúrák ellen értelmes szabadidős alternatívák megteremtésével, kortárs-segítők feladatra felkészítésével és bevonásával, az illetékesek összehangolt közterületi jelenlétének fokozásával
- A fiatalok családalapításának segítése, az otthonteremtés és a gyermekvállalás/nevelés további támogatásának lehetőség szerinti bővítése

XIII./2. Feladatok és ajánlások az oktatás - képzés – nevelés területére

- Feladat az óvodák működtetése és fenntartása, az általános iskolák, gimnáziumok, kollégium működtetése, kapcsolattartás a fenntartásra és működtetésre átadott, továbbá a nem állami fenntartású intézményekkel, a felsőoktatási intézményekkel
- Feladat a folyamatos kapcsolattartás a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Zalaegerszegi Tankerületével
- A tanulmányokhoz és az egészséges, kiegyensúlyozott személyiségfejlődéshez szükséges nyugodt, biztonságos légkör megteremtése és fenntartása az oktatási intézményekben
- A színvonalas oktatás igénye mellett a nevelési aspektus erősítése: a felelősségtudatos magatartás, erkölcsös életvitel, toleranciára nevelés, a másság elfogadása, egymás hitének, meggyőződésének tiszteletben tartása, az egyéni érdekérvényesítés és a közösségi lét egyensúlyának kialakítása, a kulturált problémamegoldás és konfliktuskezelés, az önismeret és az önfegyelem fejlesztése, az agresszív megnyilvánulások háttérbe szorítása
- A versenyképes tudás elsajátítása lehetőségének biztosítása, a személyes és közösségi kulcskompetenciák fejlesztése, hiányosságok pótlása, az esélyegyenlőség

megteremtése, minél fiatalabb kortól, lehetőleg még a „startvonalra állás” előtt - a tanulás legyen a hátrányok leküzdésének egyik leghatásosabb eszköze

- A kiemelkedően tehetséges, valamint a tanulási nehézségekkel küzdő tanulók számára a többletfoglalkoztatáshoz szükséges órakeretek, a velük való foglalkozás személyi, szakmai, pénzügyi feltételeinek további biztosítása (fejlesztőpedagógusok, logopédusok, iskolai pszichológusok alkalmazása legalább több intézmény által közösen, pedagógiai szakszolgálatok és speciális intézmények szerepe)
- A szakképzés területén a munkaerő-piaci igényekhez igazított szakmák, szakok, képzési struktúrák indítása a később, a kimeneti oldalon jelentkező elhelyezkedési feszültségek csökkentése érdekében
- Hiányszakmákban a szakképzési ösztöndíj biztosítása
- A zalaegerszegi felsőoktatás elért vívmányainak és színvonalának megtartása, fejlesztése; piacképes végzettségek biztosítása (újabb szakok, képzések indításának tervezésekor előzetes vizsgálatok szükségesek annak felmérésére, hogy az adott képzés illeszkedik-e a prognosztizálható munkaerő-kereslet kvalifikációs irányába és volumenébe)
- Alternatív képzések és oktatási szintek megjelenítése a tankötelezettség megszegésének csökkentése érdekében
- Az informális és non-formális tanulás feltételeinek javítása
- A tanulóérdekek, valamint a jogok és kötelezettségek határozottabb megjelenítése az oktatási rendszerben
- A már meglévő felsőoktatási ösztöndíj támogatási rendszerek („Befektetés a jövőbe” Zalaegerszegi Felsőoktatási Ösztöndíj, művészeti ösztöndíj, Bursa Hungarica) megtartása, feltételeik rendszeres felülvizsgálata és a felsőoktatás változó körülményeihez történő igazítása annak érdekében, hogy a lehetőségek minden, a feltételeknek megfelelő hallgató számára korrekt és méltányos módon, egyenlő eséllyel megpályázhatók legyenek
- Zalaegerszeg iskolaváros jellegének erősítése
- A környezettudatos magatartás kialakítása már kisgyermekkortól - a felelősségteljes, természetes és épített környezetünket tisztelő és óvó gondolkodásra nevelés az oktatási intézményekben, a fiatalok közösségeiben és a családban
- Erdei iskola program szervezése
- A gyermekvállalásról szóló ismeretek (párkapcsolat, családtervezés, egészségügyi, szociális, egyéb önkormányzati juttatások, gyermeknevelés, konfliktuskezelés, stb.) beillesztése a középiskolai tematikákba
- Életre-nevelés: állampolgári, diákjogi, fogyasztóvédelmi, pályaorientációs, életvezetési, közbiztonsági, vagyonvédelmi, baleset-megelőzési ismeretek megjelenítése az iskolarendszerű képzések keretén belül
- A pedagógustársadalom presztízsének emelése, munkájukhoz a nyugodt, kiegyensúlyozott feltételek megteremtése, szakmai kontroll és védelmük biztosítása

XIII./3. Foglalkoztatás, munkaerő-piaci integráció segítése

- ZMJV Önkormányzata a 356/2004. sz. határozatával hagyta jóvá a pályakezdő munkanélküliek problémáit tárgyaló foglalkoztatás-fejlesztési koncepciót, amelynek több pontját azóta hatályon kívül helyezték. Hatályban maradt viszont a 4. pont, amely szerint a városi portálon megjelenési lehetőséget biztosítanak a munkaerő-piaci információknak és az 5. pont, amely az Első Magyar – Dán Termelőiskola támogatását rögzíti.
- Az önkormányzat ifjúságpolitikai célrendszerében a foglalkoztatáspolitikai két markáns szegmense jelenik meg. Az egyik a **város „eltartó képessége”**, amennyiben arra fókuszálunk, hogy milyen arányok állíthatók fel településünkön a munkajövedelemmel rendelkezők és a segélyre szoruló, illetve a jelen hatályos szabályok által megengedetten ez utóbbi, passzív jövedelemforrást választók között. A helyi társadalom érdeke és így a cél is az, hogy a lakosság minél kisebb hányada kényszerüljön segélyekből élni és a nagytöbbség számára biztos megélhetést nyújtó munkahelyek álljanak rendelkezésre.
- A másik szegmens a **város megtartó ereje**: mennyiben tudja a város a különböző szintű és más - más képzettséggel rendelkező fiatal számára biztosítani a megfelelő, vagy legalább elfogadható álláslehetőségeket, segítve ezáltal önálló egzisztenciájuk megteremtését és elérve azt, hogy Zalaegerszegen éljenek. Cél, hogy minél többen találják meg itthon számításaikat, jöjjenek vissza más településekről tanulmányaik végeztével és cél az is, hogy az itt diákoskodó, majd végzett fiatalok tudásukkal a helyi munkáltatókat, szakembergárdát, végső soron Zalaegerszeget gazdagítsák. Ehhez megfelelő képzések biztosítása és munkahelyek szükségesek.
- A munkaerőpiac-képes, jól konvertálható képzések helyes kiválasztása és beindítása érdekében a cégek még fokozottabb bevonása a képzési irányok meghatározásába mind az iskolai, mind az iskola melletti szakképzések vonatkozásában
- A városban található közép- és felsőfokú oktatási intézmények, önkormányzat, munkaügyi szervezetek, a munkaerőpiac és a gazdasági élet szereplői igényeinek közép- és hosszú távú összehangolása
- A tudatosabb pályaorientáció érdekében pályaválasztási tanácsadó rendszer működésének hatékonyabbá tétele – Kontaktpont Iroda bevonása a feladatellátásba
- A településen élő hátrányos helyzetű, munkanélküli, alacsony képzettségű, vagy képzetlen fiatalok, pályakezdők, romák, megváltozott munkaképességűek számára a már meglévő néhány lehetőség mellett (pl. közmunka) a napjainkban kelendőbb, a munkáltatók számára vonzóbb képzések, felnőttoktatási és foglalkoztatási lehetőségek kialakítása, illetve feltérképezése - a hátrányos helyzetű emberek integrációjának segítése a társadalmi élet különböző színterein
- Új munkahelyek teremtése; ipari parkok „benépesítése”, befektetők idevonzása, pályázatok
- Az Első Egerszegi Hitel Pénzügyi Szolgáltató Zrt. működtetése (2013. év november végétől)
A jövőre vonatkozó tervekhez a direkt megkeresések folytatása, a piaci igények közvetlen felmérése, a 2014-2020 időszakban megnyíló források közvetítésébe való bekapcsolódás, különös tekintettel a vissza nem térítendő támogatásokra
- Alternatív (pl. részmunkaidős) munkahelyek, otthoni távmunka lehetőségek szorgalmazása a fiatal, kisgyermekes anyák elhelyezkedésének elősegítésére; a

humánus megoldások keresése a családi/szülői és a munkavállalói szerepek összeegyeztethetőségének támogatására

- Alternatív napközbeni ellátási formák életre hívásával a szülők munkavállalásának elősegítése
- Az önkéntes munka népszerűsítése. Az önkéntesség által a fiatalok olyan szocializációs folyamatban vesznek részt, amely kiegészíti az iskolai elméletközpontú oktatást és korai gyakorlási, betanulási lehetőséget kínál a különböző önkéntes tevékenységeken keresztül. A pályakezdekők szempontjából előnyös, ha első munkahelyi gyakorlatukat olyan segítő környezetben végzik, ahol a felelősséget még mások viselik helyettük – ennek a formának szerepe lehet a fiatalok munkanélküliségének áthidalásában is.
- A diákmunka lehetőségének kiszélesítése

XIII./4. Szabadidő - kultúra - sport

- A fiatalok kulturális igényszínvonalának emelése (lásd: VIII./10. és IX. fejezetek)
- A minőségi szórakoztatás (színház, igényes zenei programok) térhódításának elősegítése
- Kulturális seregszemlék (pl. a 2013-ban már 4. alkalommal megrendezett ZEGASZTÁR) hagyományteremtő nagyrendezvénné emelése
- A városi programok koordinálása, különös tekintettel a nagyrendezvényekre, többgenerációs családi (közös) programok szervezése
- A programok széleskörű nyilvánosságra hozása: információk áramoltatása, megfelelő reklám - honlap, írott és elektronikus média igénybevételével
- Egységes tájékoztatás a rendezvényekről (Egerszegi programajánló, rendezvénytár, honlap, diákújság)
- A városban működő általános művelődési központok programtervezetének, ajánlatainak a jelenleginél nagyobb mértékű igazodása a fiatalok igényeihez
- A városi ifjúsági rendezvényeknél (ötletek, kezdeményezés, szervezés, bonyolítás) továbbra is a városi diákönkormányzat és a hallgatói önkormányzatok aktív részvételének szorgalmazása
- Oktatási intézményen kívüli szabadidős programok, rendezvények számának növelése
- A programok, rendezvények helyszíneinek megválasztása: több programot kivinni a fiatalok által kedvelt és látogatott helyekre, pl. pláza - program (prevenciós céllal is – felkereső ifjúsági munka)
- Elérni, hogy a fiatalok szabadidejük, közösségi életük legalább egy részét ne a virtuális portálokon éljék
- A költségvetés ifjúsági célú sorainak megtartása, a fiatalok programjainak lehetőség szerinti támogatása, finanszírozása
- A meglévő közösségi terek, sportbázisok jobb kihasználása
- A peremkerületi ifjúsági közösségi terek (pl. Mindszenty Ifjúsági Ház - Hűvöskastély, Botfa) állagmegóvása, fejlesztése, valamint programjaik támogatása;

középtávon egy belvárosi ifjúsági közösségi tér, benne ifjúsági iroda kialakítása és működése feltételeinek megteremtése

- Az iskolai szabadidős terek tanórán kívüli nyitva tartásának (felügyelet, stb.) megszervezése - a hozzáférhetőség, a nyitottság biztosítása (Az iskolák céltámogatást kaphatnak tornatermek megnyitásához)
- **Ajánlás:** szabadidő-szervezők alkalmazásának szorgalmazása, munkájuk elismerése és támogatása
- A szabadtéri kirándulóhelyek, pl. Parkerdő, Alsóerdő, Gébárti - tó környéke rendben tartása, fejlesztése és biztonságossá tétele
- A Zalaegerszeg környékén található túraútvonalak karbantartása, és a fiatalok körében (is) történő propagálása
- A természeti adottságok jobb kihasználásán alapuló sportolási lehetőségek bővítését kell kezdeményezni: pl. természetes vizeken kialakított vízi telepek és sportolásra alkalmas strandok, létező turista és kerékpár útvonalak jobb kiépítése (pl. jelzésrendszer javítása, tanösvények kialakítása, pihenő- és táborozó helyek kiépítése)
- A kerékpárutak rehabilitációja és további fejlesztése
- Az uszoda, a strand fejlesztése, a gébárti termálkomplexum területén az úszómedence megépítésének szorgalmazása
- Az ifjúsági, diák- és szabadidősport feltételeinek és ezáltal közösségkovácsoló potenciáljának fejlesztése
- A meglévő sportlétesítmények kihasználtságának javítása, új létesítmények létrejöttének szorgalmazása, a városi sportcentrumok nyitottá tétele
- Korosztályokra, célcsoportokra lebontott sportstratégia és keretprogramok kidolgozása szükséges a hatékonyság érdekében. Kiemelt figyelmet igénylő célcsoportok: óvodások, iskolások, iskolából kikerülők, családok, szociálisan hátrányos helyzetűek
- A sportfunkcióval felruházott civil szervezeteket erősíteni kell, ösztönözni, illetve a köztudatban azt tudatosítani, hogy a sport civil szervezetei is szerves részét képezik a civil társadalomnak
- A szponzorokat ösztönözni a szabadidő sportban rejlő potenciál kihasználására. A magántőkére épülő sportszolgáltatások elterjedését segíteni kell
- Újabb korszerű játszóterek (mint pl. kertvárosi Bóbita integrált játszótér gördeszkapálya), sportpályák létrehozása, az extrém-sport tevékenységek biztosításával - ingyenes hozzáférés a fiatalok részére
- Kamasz(felnőtt)játszótér megépítése
- A veszélymentes szórakozás elősegítése megfelelő közlekedési lehetőségekkel, a fiatalok által látogatott szórakozóhelyeken nagyobb rendőri és önkéntes-kortárs segítői jelenléttel, az ifjúsági őrző-járőr hálózati kiterjesztésével (alkohol-, drogprobléma, közbiztonság)

- A szórakozóhelyek kötelezése pihenőhely, vízellátás biztosítására, meglétük következetes ellenőrzése (és legyen egészségügyi elsősegélynyújtáshoz értő személy a helyszínen, valamint legyen mentési tervük probléma esetére)
- Az általános iskolás tanulók szórakozási igényeinek kielégítésére tini disco-k szervezése a kora esti órákban

XIII./5. A fiatalok szerepvállalásának erősítése – érdekképviselő, érdekegyeztetés, érdekérvényesítés - az ifjúságsegítő/támogató kör erősítése

- Az ifjúság közéleti aktivitásának erősítése érdekében az ifjúsági önszerveződések támogatása - eszmei támogatás, információk nyújtása, a szervezetek egymással történő megismertetése, segítség a kapcsolódási pontok megtalálásában, felkarolandó kezdeményezéseik és konkrét programok, rendezvények támogatása
- Civil szervezetek (egyesületek, alapítványok) feltérképezése és bevonása a feladatkijelölések, a döntés-előkészítés és a végrehajtás folyamatába - folyamatos párbeszéd, partneri együttműködés
- A települési ifjúságpolitika széles társadalmi konszenzusra helyezése
- A települési ifjúságpolitika nyitottságának és nyilvánosságának biztosítása
- Korrekt és folyamatosan aktualizált adatbázis, nyilvántartás létrehozása az ifjúsági szakterület szereplőiről, beleértve a civil szervezeteket és az intézményi felelősöket is – Civil Információs Centrum
- Az önkormányzati döntés-előkészítő és döntéshozó szférában is erőteljesebben tudatosítani kell az ifjúsági szakterülethez kapcsolódó feladatok fontosságát - a ma hozott döntések a jövőt alapozzák meg, vagy éppen elbizonytalanítják, ellehetetlenítik azt
- A fentiek szellemében a 2009-ben megalakult Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal (a diákönkormányzat, hallgatói önkormányzatok, a fiatalok szervezeteinek képviselői, ifjúsági szakemberek, szakmai szervezetek, intézmények, alapítványok, hatóságok delegáltjai, oktatási intézmények DÖK tanári és ifjúságvédelmi képviselője, ifjúsági irodák, a média és az önkormányzat részvételével), mint a széles társadalmi párbeszéd első számú fóruma megerősítése, a legitimitás biztosítása és tudatosítása
- A fentieken túl a felnőtt képviselőtestület és a városi diákönkormányzat, valamint a Zalaegerszegi Főiskolások Egyesülete együttműködési kereteinek kidolgozása - elsősorban a döntéseket megelőző információcseré és az ifjúsági érdekérvényesítés céljából azért, hogy a fiatalok maguk képviselhessék érdekeiket
- Deklarálni kell azt a tételt, mely szerint a részvétel lehetősége minden fiatal és közössége számára biztosítandó etnikai, faji, szociális és kulturális, vallási különbségtétel nélkül; a hátrányos helyzetű, kisebbségben lévő, mozgáskorlátozott fiatalok közéletbe való bekapcsolódásának segítése - a részvételüket lehetővé tévő körülmények, technikai megoldások megteremtése az esélyegyenlőség érdekében
- A meglévő, az elmúlt években örömteli módon bővülő számú közösségi terek (Diáksziget Ifjúsági Iroda, ZegZug Ifjúsági Iroda, Hűvös kastély, Karrieriroda és Diákcentrum, Új Nemzedék Plusz Kontaktpont Iroda (utóbbi egyben megyei is), LISZI – Lakóközösségi Információs Szolgáltató Iroda) fennmaradásának segítése, támogatása, középtávon legalább egy, a város központjában található, jól

megközelíthető többfunkciós és nagyobb létszám befogadására is alkalmas ifjúsági közösségi tér kialakítása, amely egyben komplex ifjúsági szolgáltatásokat nyújt, akár a már a jelenben is működő és szolgáltató ifjúsági irodák közreműködésével

- A zalaegerszegi ifjúsági szolgáltató irodák együttműködésének támogatása és feladataik megosztásának szorgalmazása az átfedések elkerülése és a minél teljesebb ifjúsági szolgáltatói paletta kialakítása érdekében. Közös pályázatok benyújtása, a városrészekben, peremkerületeken ifjúsági információs pontok működtetése
- A városi diákparlament működtetése, a megválasztott diákönkormányzat munkájának segítése - a jövőben célszerű lenne **javasolni**, kezdeményezni felőlük, hogy - az alsóbb osztályos, fiatalabb korosztály bevonásával, felőlük bizalom szavazásával - hosszabb távra, legalább két vagy három évre építsék fel a diákönkormányzat szervezetét (a jelenben gond, hogy évente van váltás, vezetőik (diákpolgármester, alpolgármesterek, munkacsoportok irányítói) többsége a közel végzősök közül kerül ki, így kevés idő áll rendelkezésre a csapatépítésre, a munkarutin elsajátítására, az érdekvérvényesítés még hatékonyabb módozatainak megtalálására, kidolgozására
- Szorgalmazni kell, hogy minden intézményi DÖK mellett legyen a diákönkormányzatot támogató, munkáját segítő pedagógus. A DÖK tanárok tevékenységét el kell mozdítani a formalitásoktól az érdemi munka irányába; el kell érni azt, hogy feladataiknak súlya és megbecsültsége legyen, mind a felnőtt munkaközösség, mind a tanulói közösség körében - ez garanciát jelenthet az iskolai diákönkormányzatok érdekvérvényesítő erejének növelésére, és arra, hogy (mintegy sajátos tanulási folyamatban) az intézmények terepei lehessenek a demokratikus közéletiség formái, technikái elsajátításának, begyakorlásának
- El kell érni, azt a szemléleti módosulást, hogy a gyermek- és oktatási intézményekben az ifjúságügy ne egyfajta „leadminisztrálandó” feladat, hanem kiemelten fontos terület legyen
- A fiatalok jogainak védelme érdekében gyermekjogi képviselő, vagy gyermekvédelmi szakember bevonása az iskolai fegyelmi ügyek tárgyalása során
- A média világa táruljon fel a fiatalok előtt - pozitívumait legyenek képesek használni közösségépítésre, információk széleskörű nyújtására és munkájuk egyéb vetületeiben is
- A civil szervezeteknek minél több fiatalot kellene bevonniuk munkájukba már az általános iskola felső-tagozatos korosztályától, hogy megismertessék velük működésüket, céljaikat, feladataikat - ezáltal felkeltsék az érdeklődést a közélet kérdései iránt
- Szorgalmazni kell az egyházakkal történő szorosabb együttműködést; meg kell találni a konkrét kapcsolódási pontokat; további együttműködés az egyházi fenntartású oktatási intézményekkel a közös programokba történő bevonásuk
- Az ifjúságsegítők szakmai összefogása, munkájuk segítése, képzések szorgalmazása
- A rendszeres képzések és továbbképzések folytatása diák-önkormányzati relációkban is - az informáltság, a tudás az érdekvérvényesítés nélkülözhetetlen alapeleme
- Ifjúságkutatás elkészítése legalább az ifjúsági koncepció aktualizálását megelőzően, a helyzetelemzés alapjául és a koncepció tartalmi oldala, a feladatok és a cselekvési terv valós szükségletekhez, aktuális trendekhez igazítása érdekében

- Folyamatos együttműködés a megyei, a régiós és országos szakmai szervezetekkel, a zalaegerszegi fiatalok érdekeinek feléjük történő közvetítése és képviselése

XIII./6. Európaiság és nemzettudat - mobilitás - nemzetközi kapcsolatok

- Gyermekkortól tudatosan törekedni kell a szülőföld, a haza iránti pozitív érzelmi kötődés kialakítására értékeink felmutatásával, hagyományaink ápolásával, történelmünk, múltunk, kultúránk, társadalmi gyökereink őrzésével és közkinccsá tételével. A családtól az oktatási intézményeken át a szűkebb és tágabb egyéb közösségekig az egész társadalom feladata az egészséges magyarságtudat, a hovatartozás nemes érzéseinek kialakítása a felnövekvő nemzedékben. Mindemellett fiataljainknak jövőbe mutató módon, pozitív viszonyulással el kell tudniuk helyezni önmagukat az Európai Unió polgáraként, vállalva az ezzel járó felelősséget és terheket, ugyanakkor élve a státusz mentén kinyíló, rendelkezésre álló számtalan, új lehetőséggel. E kettős minőségre történő felkészítésben: az interkulturális együttműködéshez szükséges kompetenciák kialakításában az őket felnevelő közösségeknek és a helyi társadalom szereplőinek oroszlánrész jut.
- Támogatni kell a fiatalokat abban, hogy tanulmányaik, munkájuk terén, tapasztalatszerzés céljából élni tudjanak az európai polgár státusz előnyeivel, kipróbálhassák magukat, nyelveket tanuljanak, újabb és újabb tudásra tehessenek szert, más kultúrákat ismerhessenek meg - mindent el kell követni azonban annak érdekében, hogy ne a végleges elvándorlásra, hanem megfelelő életkörülmények és munkalehetőségek: „az élhető város” megteremtésével a visszatérésre és letelepedésre ösztönözzük őket.
- Az európai szintű ifjúságpolitika a prioritások közt jegyzi az ifjúság közéleti aktivitásának erősítését, s ebben kiemelkedő szerepet szán a helyi önkormányzatoknak
- Az Európai Unió ifjúságpolitikájának, programjainak és pályázati lehetőségeinek (beleértve a pályázati technikákat is) széleskörű megismertetése
- Az európai uniós ismeretek oktatása kiemelt feladat a fiatalok közéleti és munkaerőpiaci felkészítése szempontjából egyaránt
- A zalaegerszegi nemzetközi ifjúsági kapcsolatokat meghatározó három tényező: a város földrajzi fekvése (Szlovénia, Horvátország, Ausztria közelsége), a kiterjedt testvérvárosi kapcsolatok, és az elsősorban a közös magyarságtudaton és kulturális pilléreken nyugvó, a határon túli magyarsághoz fűződő erdélyi, délvidéki, kárpátaljai kötődések. Feladat a diákcsera programok bővítése, táboroztatások, szakmai segítségnyújtás, a kezdeményezések támogatása, mindebben az önkormányzat kapcsolati tőkéjének felhasználása és ezeken a lehetőségeken túl közös együttműködések megvalósítása; egy-egy konkrét projektre irányuló nemzetközi társulás, amelyekre uniós pályázati források is megszerezhetők.
- A diákcsera kapcsolatok nyelvtanulás / gyakorlás szegmense mellett törekedni kell a különböző profilú és tevékenységű ifjúsági szervezetek közötti kapcsolatfelvétel elősegítésére, éppen a tapasztalatszere és egy esetleges későbbi közös projektre irányuló munka ösztönzése céljából
- Segíteni kell a fiatalokat az interkulturális együttműködések mechanizmusaira történő felkészülésben, egyrészt, mivel ezek útján napjainkban nagyobb támogatások igényelhetők, s ez a település számára sem elhanyagolható tényező, másrészt a

közeljövőben nekik már e projektstruktúrákban kell majd gondolkodniuk és az aktuális kihívásoknak megfelelniük

- Rendkívül fontos hangsúlyozni számukra az együttműködési aspektus prioritását, a közös projektek által elérhető előnyöket, a kulturális gazdagodást, a kultúrák ütköztetése, vetélkedése helyett, mivel nem lehet cél egy kulturális és egyéb síkokon bekövetkező rivalizálás elindítása, amelyre a Kárpát-medencében már jó néhány példa volt a közeli és távoli múltban - azt kell hangsúlyozni, ami összeköt és nem azt, ami szétválaszt.

XIV. Ajánlások

XIV./1. Az országos ifjúságpolitika aspektusában

XIV./1.1. Ifjúsági törvény megalkotása, az önkormányzatoknál 2011. év óta kötelezően ellátandó ifjúsági feladatok konkretizálása

- **A jogszabályi keretknél elodázhatatlan a kompetenciák, az egyes feladatkörök lehatárolása, első lépésként az önkormányzati ifjúsági munka konkrét megfogalmazása és egységes szabályozása.** Ma ugyanis vannak települések, ahol ez a tevékenység programszervezésben merül ki, másutt a gyermek- és ifjúságvédelmi aspektus irányába tolódik el, egy adott harmadiknál a diákönkormányzat melletti felnőtt segítői szerep, valamint táborok, ifjúsági cserekapcsolatok szervezése rajzolódik ki, egy negyediknél pedig egyszerűen az általános civil referensi feladatok közé olvad be a munkakör és így tovább. Mindez annak ismeretében érthető, hogy napjainkban még mindig nem ugyanazt érti mindenki (maga a szakma sem!) az önkormányzati ifjúsági munka alatt, hanem minden önkormányzat saját belátása szerint körvonalazza az általa fontosnak vélt teendőket. Ennek következményeként - éppen az egységes szabályozás hiánya miatt - ritkán találkozhatunk a feladatkör példaértékű, komplex, az érdekelt „felek” közös megelégedésére történő minőségi ellátásával.
- A korosztály-specifikus adatgyűjtést - a lehető legtöbb aspektusban - igyekezni kell teljessé tenni és egyúttal a **mikéntjét, standardjait egységes alapokra helyezni. A korrekt információk lételemei a döntés-előkészítésnek**, és nonszensz az a mai gyakorlat, hogy ahány forrás, annyiféle, egymástól különböző (és ezáltal gyakran tévútra vezető) adat jelenik meg. Természetesen nem korlátozható bármely intézmény (stb.) önnön munkája segítése céljából, törvényes keretek között végzett adatgyűjtése, de valahol nevesíteni, az érintettek számára egyértelművé és ismertté kellene tenni egy - egy terület hiteles forrását és az egységes gyakorlatot a helyzetelemzések realitása, valóságtartalma és ennek megfelelően az ifjúsági feladatok reális meghatározása érdekében.
- Fontos lenne az egészséges életmódra és családi életre nevelés mellett a **közéletiségre nevelés**, a tudatos közéleti magatartás és érdekképviselés, érdekvédelem megjelenése az iskolarendszerű képzések tematikájában. E **szerepeket**, mint bármi mást **tanulni kell**, s gyakran nincs „terep”, ahol erre az ifjúságnak módja lenne. A felnőttek pedig csodálkoznak, hogy a fiatalok jelentős része képtelen élni a lehetőségekkel. A szubszidiaritás elvének érvényesülése fontos, de kellenek hozzá azok a fiatalok, akik képesek tudatosan, tartalommal megtölteni a felkínált kereteket.

- **Közösségi tér és szabadidő** (értelmes eltöltése) **összefüggése szoros**. Ma nincs sem áttételes, sem direktív ösztönzés arra, hogy - akár nagyvárosi szinten - a fiatalok e jogos elvárása a közösségi terek megteremtésére és működtetésére megvalósuljon. Minimum kritérium alapján, legalább települési nagyságrendtől függően a helyi ifjúsági munka alapfeltételei közé be kell sorolni közösségi tér és ifjúsági szolgáltató iroda meglétét. A témában kiírt pályázatok, mint **esetleges** finanszírozási források - hagynak kívánnivalót maguk után, nem ösztönzik a probléma megoldását, csak átmeneti alternatívákat nyújtanak és az elodázást segítik elő.

XIV./1.2. Civil társadalom

A civil szféra feladatellátásba történő bevonása valószínűleg az egyik legbonyolultabb, ugyanakkor számtalan új lehetőséggel kecsegtető feladat.

Mi az, aminek meg kellene jelennie az országos stratégiában?

Az ifjúsági feladatellátásnak számtalan olyan területe van, amely nem kapcsolható konkrét intézményekhez, hatósághoz, stb., illetve nem célszerű, mert eredményesebben látható el más szervezeti formákban, más módokon. Az érintett ifjúsági munka szegmensek leghatékonyabb működési formája egyfajta, a társadalmat átszövő non-formális civil háló lehet. De ezt maguknak úgymond a „civileknek” kell belátniuk és akarniuk, a szerepet felülről hosszútávon eredményesen senki és semmi rájuk nem oktrophálhatja.

- Fontos tehát az alulról szerveződés, a már szerepét felismert és azt bevállaló, tevékeny civil szervezetek összefogása és helyzetbehozása - ez utóbbi konkrét szakmai feladat. A még bizonytalan civil kör, „társaik” megszólítására igazán hitelesen ugyanis ők maguk képesek.
- **A „helyzetbehozás” pozitív töltetű társadalmi közegét, légkörét, valamint jogi és rendszeres finanszírozási feltételeit is meg kell teremteni.** A feladatokat egyértelműen szortírozni kell az önkormányzatok által kötelezően ellátandó és „átadható” kategóriákban. Fontos megerősíteni és láthatóvá tenni azokat a közfeladatokat, amelyek ellátásában a civil szféra hathatós együttműködésére számít a társadalom. **A feladathoz mindig forrásnak kell kapcsolódnia és ennek megteremtése mindkét „kategóriában” állami feladat.**
- Lényeges lenne megjeleníteni a párbeszéd, a folyamatos interakciók lehetséges konkrét formáit.
- Szükséges a szervezetek és tevékenységük nyilvántartása, az adatok folyamatos aktualizálása és mindezen információk hozzáférhető, nyilvános kontakt (pl. egy civil ház) útján történő állandó elérhetőségének biztosítása - egyfajta koordináció a civil szervezetek között.
- Lényeges elem az elérhető és korszerűsítendő (!) képzések megszervezése, biztosítása legyen hivatásos ifjúságsegítő, kortárs - segítő, illetve közfeladatot ellátó civil kör, amely ezt igényli.
- A feladatellátás során folyamatos kísérés, után követés, támogatás, a szervezetek fejlesztése, csapatépítés szükséges.

XIV./1.3. Erőforrások és feltételek

Társadalmi interakció/információ/képviselő - képzések korszerűsítése és egységesítése - az ifjúsági munka presztízsének emelése - hálózati működés preferálása – közösségi terek létrehozása és fejlesztése - minden feladat mögött forrás.

Az ifjúsági terület non-profit tevékenység, önfenntartásra nem tud berendezkedni. A kiszámítható, kiegyensúlyozott és eredményes munka alapfeltétele a feladatoknál biztosan megjelenő forrás-háttér. A finanszírozás nem lehet esetleges, csak pályázattól, netán a döntéshozó(k) személyes beállítódásától függő tényező. **Biztosítani kell az átlátható és tervezhető forráselosztást, az ifjúsági munka (legalább alapelemeinek) jogszabályban garantált finanszírozását. Gondoskodni kell arról, hogy a különböző szinteken feladat csak a hozzárendelt forrással együtt jelenhessen meg. Ez az alapvető feltétele annak, hogy a helyi koncepciók majd stratégiák elemei a döntések mentén meg is valósulhassanak.**

XIV./2. Ajánlások a helyi ifjúságpolitika irányában

A XIV./1. pont alatt ismertetett, az országos ifjúságpolitika felé megfogalmazott ajánlások a helyi ifjúságpolitikai trendeket is érintik, miután a települési ifjúsági munka nem független az országos tendenciáktól. Mindazonáltal a fiatalok véleményének tükrében, valamint a koncepcióban rögzített célok és az alájuk rendelt számtalan feladat és javaslatok megfogalmazása után, azok ismeretében kiemelhetünk néhány fő ajánlást a helyi ifjúságpolitika szereplői felé - az előttük álló közös munka eredményesebbé tétele érdekében.

XIV./2.1. Szemléleti kérdések a települési ifjúsági munka valamennyi résztvevője vonatkozásában

- A mottóban már megfogalmazott gondolat: az ifjúságpolitika ne a problémakezelés szintjén manifesztálódjon. A problémakezelés persze létezik, de az a tevékenységnek egyfajta szükséges, mindig konkrétumok mentén zajló, kisebb vetülete. A feladatellátást annak jegyében kell átgondolni és végrehajtani, hogy minden döntés, azok előkészítése, az alternatívák számbavétele a jövő nemzedék és általuk végső soron a jövő társadalmára felé pozitív, vagy negatív módon kihat - köztes állapot nem létezik. A fiatalokat fel kell készíteni a kihívások önálló és felelősségteljes megválaszolására, hiszen nemsokára ezt nekik kell majd megtenniük. Hogy mit tanulnak, jól, rosszul csinálják....ebben van a felnőtt társadalom felelőssége. Ők a **jövő „befektetése”**, problémátömeg helyett tehát a jövő **erőforrásaként** kell rájuk tekintenünk.
- **Holisztikus megközelítés:** az ifjúsági munka szerteágazó tevékenység, amely számos szakterületet, sőt az élet szinte minden aspektusát többé - kevésbé érinti. Fontos, hogy ezek, a gyermekek, fiatalok sorsával foglalkozó területek (intézmények, hatóságok, szakemberek, segítők, civilek) ne külön - külön, egymás mellett elbeszélve ragadják ki a feladatok bizonyos részeit, hanem az ifjúság életterét és szükségleteit együttműködve, holisztikus módon, a maguk komplexitásában jelenítsék meg. A **párbeszéd** és a **kooperáció** legyen valamennyi ténykedés alapja. Csak ezúton lehet biztosítani, hogy a fiatalok az igényeiknek megfelelő ellátásban és szolgáltatásban részesülhessenek és ne vesszenek el (mint sok baba közt a gyermek) az átláthatatlan intézmények és szolgáltatások sűrűjében.
- Fontos az ifjúsági terület hálózati működése, és mindazon elvek érvényesülése, amelyek a XII. fejezet 1. pontjában már rögzítésre kerültek.

XIV./2.2. Ajánlások az önkormányzati ifjúsági munka gyakorlathoz

- Az ifjúsági érdekképviselő fokozottabb bevonása a döntéseket megelőző feladatokba szükségleteik és igényeik markánsabb megjelenítése céljából.
- Az információcsere, a kommunikáció a fiatalok irányába erősödjön.
- A forráselosztásnál a nehézségek ellenére ne a „maradékelv” érvényesüljön. A civil szervezetek támogatásakor a nyitottság, a hozzáférhetőség, az átláthatóság elvei működjenek.
- A városfejlesztési stratégiáknál kerüljenek előtérbe a gyermek-és ifjúsági érdekek és növekedjen (oktatási infrastruktúra fejlesztése, munkahelyek teremtésének útján) városunk népességmegtartó ereje.
- Az önkormányzat feladat-ellátási hierarchiájában az ifjúsági munka fontosságának értékelése és elismerése - minden szinten – történjen meg. A vezetés és a szakterület között az információk áramlása, a tájékoztatás a tevékenységről - a szolgálati út betartásával - rendszeresen, korrekt módon kerüljön magvalósításra.

XIV/2.3. Az oktatási intézmények felé kiemелendő ajánlások

- Az iskolai diákönkormányzatok váljanak az intézményi érdekérvényesítés és a közéletiség, a demokrácia gyakorlásának valódi terepeivé (szerepük ne merüljön ki a házirenddel kapcsolatos jogaikkal).
- Az oktatási intézmények gondoskodjanak arról, hogy a diákönkormányzatot segítő (DÖK tanár), gyermek- és ifjúságvédelmi munkát végző és (lehetőség szerint) szabadidő-felelős kollégák is működjenek az intézményekben. Munkájuk során - kollégáik, a tantestület által is megbecsült - érdemi feladatellátást végezzenek és ehhez a szükséges támogatást megkapják. Gondoskodni kell tevékenységük ellenőrzéséről is. Továbbá az intézményvezetők biztosítsák az ifjúsági területen feladatokat vállaló kollégák közismertségét és elérhetőségét, mert számos intézményben a tanulók és szülők jelentős hányada nem is tud létezésükről, mint ahogy sokan arról sem, hogy az adott intézményben kihez milyen problémával, kéréssel fordulhatnak.
- Biztosítani szükséges a fenti feladatköröket ellátó pedagógusok részvételét az ifjúsági terület munkaközösségeiben és a konzultációkon, képzéseken anélkül, hogy ezen elfoglaltságuk miatt őket anyagi, vagy bármely egyéb jellegű hátrány érne.
- Szükséges kitágítani a problémakört, amelyekkel a diákok pedagógusaikat felkereshetik.
- Ügyelni kell a diákjogok maradéktalan érvényesülésére, egyben a kötelezettségek betartatására.
- Az iskolák a droghasználatot intézményi közügyükként és ne magánügyként, vagy egészségügyi problémaként kezeljék.
- Szorosabb kapcsolattartás szükséges a gyermek- és ifjúságvédelmi jelzőrendszer hatékonyabb működtetéséhez.

- Vissza kell adni a nevelés rangját az oktatási intézmények gyakorlatában, s megtalálni azokat az alternatív formákat, amelyek garanciát jelentenek a pedagógus védelmében, de az esetleges túlkapások ellen is.
- Nehéz, sok tapintatot igénylő, de fontos feladatként szükséges felvállalni a „szülőnevelést” is a gyermekek érdekében.
- Fontos gondoskodni mindazon - a feladatok fejezetben jelzett - életre felkészítő ismeretek átadásának iskolarendszerű beépítéséről, amelyek a felnővekvő ifjúság egészsége, társadalmi szerepkészsége, életvitele, boldogulása, esélyegyenlőtlenségük csökkentése, közéleti aktivitásuk érdekében, mint létfontosságú kompetenciák jelennek meg.
- Az intézmények közösségi tereit a tanításon kívüli időszakokban is nyilvánossá és hozzáférhetővé kell tenni az értelmes és kevésbé veszélyes szabadidő eltöltés céljából.

XIV./2.4. Az ifjúsági szakterület szakmai képviselői részére fontos ajánlás az oktatási és egyéb gyermekintézmények folyamatos szakmai támogatása, segítése, tanácsadás, információk nyújtása, a szükséges jelenlét biztosítása.

XIV./2.5. A fiatalok, az ifjúsági szerveződések részére

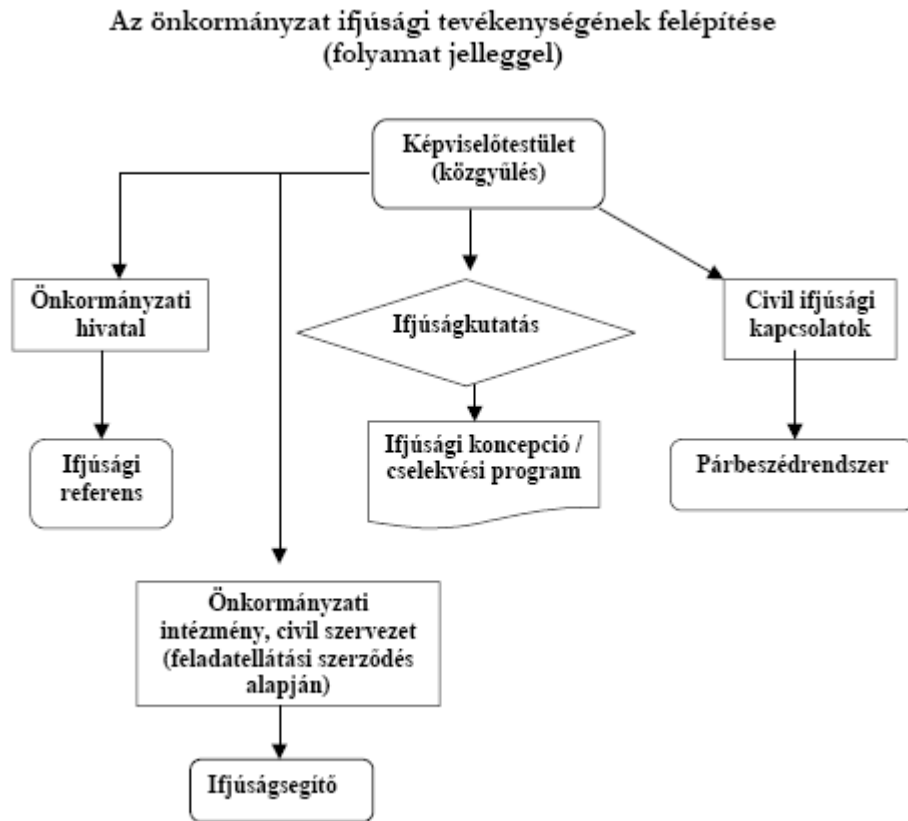
- Aktivitásuk fokozása a helyi közéletben - a demokratikus közéletiség alapjainak elsajátítása
- Saját szervezeteik létrehozása
- Tudatosabb szerepvállalás, nagyobb önállóság
- Érdekérvényesítésük erősítése, az eredményes kommunikáció fortélyainak megismerése, ezzel párhuzamosan a kötelességtudat kialakítása
- Konfliktustűrés, helyes konfliktuskezelési technikák ismeret
- A felkínált keretek szükségleteik és igényeik szerinti tartalommal való megtöltése

XV. Intézményrendszer - együttműködések

Az önkormányzati ifjúsági munka három szinten testesül meg. Ezek: a képviselőtestület (közgyűlés) és az illetékes bizottságok, a polgármesteri hivatal, mint munkaszervezet és a civil ifjúsági háttér, az önkormányzat civil kapcsolatrendszere.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata az ifjúsági ügyek ellátását az Oktatási, Kulturális és Sport Bizottság közreműködésével biztosítja, a bizottság munkáját pedig az Ifjúsági és Sport Albizottság fiatal szakembergárdája segíti. A diák és tömegsport körében felmerülő feladatok is a bizottság kompetenciájába tartoznak. A terület komplexitásánál fogva az „önkormányzati ifjúsági munka” fejezetben felsorolt bizottságok szintén részesei az ifjúsági feladatellátásnak. Munkájukat a vonatkozó ágazati törvények és egyéb jogszabályok, valamint a helyi rendeletek, határozatok és az ügyrend alapján végzik. Egyúttal Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Humánigazgatási Osztálya szervezeti egységén belül önálló, kinevezett köztisztviselői státuszon ifjúsági szakreferenst foglalkoztat, aki felnőtt segítőként támogatja a diákönkormányzat munkáját, *„ellátja az ifjúsági ügyek kapcsán adódó közigazgatási feladatokat, az önkormányzat illetékességi területén nyújtott ifjúsági*

szolgáltatások kialakításával és fejlesztésével kapcsolatos intézkedések koordinálását és az önkormányzat ifjúsági érdekegyeztetési rendszerének kialakítását, ill. fejlesztését végzi. Munkája során közvetlen kapcsolatot tart az illetékes bizottságokkal, az ifjúságsegítő feladatokat ellátó szakemberekkel, az ifjúsági korosztályi és szakmai közösségekkel, szervezetekkel” (Bodor Tamás: Önkormányzati ifjúsági feladatok, 2008. SZMM.).

(Bodor Tamás: Önkormányzati ifjúsági feladatok, 2008. SZMM.)

A városban működő civil szerveződések elérhetőségét a személyes munkakapcsolatokon túl - mint már arról szó volt - a **Zalai Civil Életért Közhasznú Egyesület** kebelén belül a **Civil Információs Centrum** adatbázisa és kapcsolatrendszere is igyekszik biztosítani. Az egyesület törekszik a civil kapcsolatok feltérképezésére és működtetésére, az önkormányzat és a civil szervezetek közötti kontaktus és párbeszéd elősegítésére, ezen belül vállalkozik ifjúsági szolgáltatásokra is, melyeket a **ZegZug Ifjúsági Iroda** lát el (vö. koncepció VIII./14. pont).

A Zalai Civil Életért Közhasznú Egyesület alapszabályában rögzített célok között szerepel - idézve - „a Zalai Civil Ház és az ifjúsági iroda működtetésének elősegítése, a civil, valamint az ifjúsági szervezetek működésének támogatása, együttműködés a települési és a területi önkormányzatokkal, tréningprogramok, kapcsolatteremtő fórumok szervezése, ingyenes tanácsadói fórum szervezése a civil szervezetek számára”. Adatbázis létrehozása, kezelése az egyesület további tevékenységei között került nevesítésre.

A ZegZug Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda elsődleges célcsoportja a 12-29 éves korosztály.

Az iroda **szolgáltatásai**:

- Információs szolgáltatás az alábbi témákban:
(kulturális programok, pályázatok, ösztöndíjak, továbbtanulás, tanfolyamok, képzések, nyelvtanulás, nyelvvizsgák, diákmunka, álláskeresés, táborozás, nyári fesztiválok,

diákszállások, turistaszállások, albérletek, diákhitel, külföldi munka, külföldi ösztöndíj programok, nyelvtanulás külföldön, korrepetálók, klubok, szakkörök, térképek, menetrendek, utazás, hivatalok ügyfélfogadása)

- Tanácsadások: (részben folyamatban) mentálhigiénés, jogi, pályaválasztási témákban. A tanácsadások ügyfélfogadási időben, időpont egyeztetéssel működnek, illetve a weboldalon működő on-line anonim tanácsadással.
- Irodai szolgáltatások: fénymásolás, nyomtatás, fax, telefon, internetezés, számítógép használat

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata évente külön költségvetési soron rögzített támogatást biztosít a Zalai Civil Életért Közhasznú Egyesület működési kiadásai támogatására.

A Karrier Infó Pont ifjúsági információs pont a már ismertetett Zalaegerszegi Karrier Irodában (részletesen lásd: VIII./3.6. Felsőoktatás pont alatt).

Folyamatos **együttműködés** biztosított (mint ahogy a „Civil kapcsolatok” fejezetben korábban jeleztük) **a Diáksziget Ifjúsági Irodával**, amely a ZegZug Ifjúsági Irodánál már ismertetett ifjúsági szolgáltatástípusok nyújtásán túl ifjúságsegítő tevékenységet is ellát a Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat mellett.

A Zalaegerszegi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum tagintézményei folyamatosan végzik a város ifjúsága érdekében vállalt tevékenységüket.

A Zalai Bűnmegelőzési Kortárssegítő Klub kiemelkedő szerepet vállal az egészségfejlesztés és a drogrevenio területén - előbbiben a védőnők bevonásával, az utóbbiban a **Kiút Drogellenes Alapítvány és a Zalaegerszegi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum** partnereként. Kortárs-segítő képzéseik rendszeresek, tanácsadásokat, iskolai tanórákat, szülői felkészítést, tartanak, működtetik a Bűnmegelőzési Centrumot.

A rendőrség bűnmegelőzési tevékenységét Zalaegerszegen aktívan segítik a **Zalai Ifjúsági Bűnmegelőzési Egyesület** kortárssegítői.

Együttműködő partner a **Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás** is. Zalaegerszeg számos oktatási intézménye fogad diákokat a kistérségből, akik tanulmányaikat városunkban végzik, itt szórakoznak, sportolnak, a helyi szolgáltatásokat veszik igénybe. A város vonzáskörzetéből sok fiatal munkahelye is Zalaegerszegen található. Kézenfekvő tehát, hogy a Zalaegerszegi Kistérség ifjúsági szükségleteinek kiszolgálásában számtalan kapcsolódási pont van a város és körülötte lévő kisebb települések között.

A fent (a teljesség igénye nélkül) kiemelt szervezetek törekvései az összefogás és a koordináció irányába mutatnak, amely mindenképpen pozitívum és továbbgondolásra érdemes tendencia, olyan alap, amelyen el lehet kezdeni a párbeszédet és az építkezést.

Bár úgy az önkormányzat és a civil szféra, mint a civil szervezetek egymás közötti kommunikációjára és összefogására is számtalan jó példa volt már az elmúlt évek folyamán, a kapcsolatépítés további fejlesztésre szorul.

Már utalás történt rá az „országos ajánlások” részben, de itt is meg kell jegyezni, hogy ez nem csak az ifjúsági terület és nem csupán a zalaegerszegi viszonyok specifikuma, hanem áthatja, terheli az egész mai magyar települési önkormányzati és civil kontaktus viszonylatokat. Oka valószínűleg a korábbi (negatív) tapasztalatokból eredő, az együttműködés vertikális - alá/fölérendeltségi - szemléleti megközelítésében keresendő. A civil szervezetek nem érzékelik, hogy az önkormányzat e szerepében nem szabályozó, hatósági jogkörében, hanem az alulról jövő lakossági kezdeményezések támogatójaként, elképzeléseik koordinátoraként és érdekérvényesítésük erősítésére kíván jelen lenni. Itt tehát az önkormányzat részéről

kezdeményező szerep, meggyőzés, az ifjúsági szervezetek felé (is) hatékonyabb kommunikáció és bizonyítás szükséges, a civil szféra irányából pedig a különállás, a „rejtőzködés” feladása, a nyilvánosság és a közös munka felelősségteljes vállalása - hosszabb távlatokra tervezés és annak belátása, hogy összefogva, közösen sokkal nagyobb léptékű fejlesztésekben és eredményekben gondolkodhatunk, mint a nélkül.

Az önkormányzat e csapatépítő, közösségfejlesztő, a helyi civil társadalmat mozgósító munkában - a „többiek” megszólításában - kiemelten számít mindazon civil ifjúsági, illetve ifjúsági területen is érintett szerveződések határozott támogatására, amelyekkel együttműködve már sikerült e korlátokat lebontani.

A **Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal** létrehozásával is az volt az elsődleges cél, hogy az érintettek üljenek le közösen és konszenzus útján dolgozzák ki azokat a formális, szervezeti kereteket és tartalmi összetevőket, amelyek a gyermekekért, és a fiatalokért végzett együttes erőfeszítések alapját képezik.

XVI. Zárszó

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város ifjúsági koncepciója rögzíti mindazokat az elveket, döntési irányvonalakat, célokat, feladatokat és együttműködési alternatívákat, amelyek a városvezetés, a képviselőtestület ifjúságpolitikáját meghatározzák. A települési ifjúságpolitika pedig leképezi azt a gondolkodásmódot, amelyet a döntéshozók követnek munkájuk során.

Városunkban az integráció elve mentén a fiatalokkal, mint komplex egységes egésszel történő foglalkozás, a feladatoknál - a szakmaiság megtartása mellett - lehetőség szerint a holisztikus megközelítés, továbbá az a szemlélet érvényesül, mely szerint az ifjúságot (az eddigieknél még jobban) be kell vonni a helyi döntésekbe és azok végrehajtásába. A jelen koncepció megalkotása ezt a célt is szolgálja.

A fiatalok legfőbb problémái településünkön is igazodnak az országos trendekhez, legfeljebb az arányokban, hangsúlyokban mutatkoznak (a korábban már bemutatott) különbségek. Ezek: munkanélküliség, lakáshoz jutás, otthonteremtés problémái, esélyegyenlőtlenségek növekedése, fiatalok közösségi passzivitása, közösségi terek hiánya, fiatalok értékrendje, diákjogok érvényesítésének nehézségei, romló pszichés állapot, veszélyes életvitel.

Korunk ellentmondásosságára továbbra is jellemzőek az alábbi megállapítások:

A társadalomkutatások (*Domokos Tamás tanulmánya - Békéscsaba, 2005.*) különböző, széles sprektumú szempontok alapján próbálták definiálni azt az életkort, amikor a mai társadalmi és gazdasági viszonyok között egy ifjú ember a felnőttkorba lép.

Az (igencsak eltérő) eredmények alapján nem könnyű meghúzni a határvonalat. A hatályos jog szerint 18 évesen, az európai intézmények véleményezése alapján 24/25 éves korban, a hazai társadalomkutatók elemzése szerint 30 évesen és - nem utolsó sorban - a gazdasági elemzők kimutatásai - mindent egybevetve - a 35. életévben állapították meg a felnőtt kor kritériumait (és akkor még nem beszéltünk a szülők véleményéről!).

A kutatások foglalkoztak azzal a kérdéssel is, hogy a különböző intézményeknek, közösségi formációknak mekkora szerepe van az ifjúsági problémák kezelésében.

A sorrend az alábbi:

1. szülők
2. iskola
3. barátok, kortárs csoportok
4. kormány
5. média

6. önkormányzat
7. civil szervezetek
8. egyházak

Látható, hogy a települési önkormányzat korántsem az első helyeken szerepel a közvetlen ráhatást és a konkrét problémakezelést illetően. Amiért mégis rendkívüli módon felértékelődik a szerepe, az a helyi hatalom gyakorlásának, a döntési helyzetnek, a finanszírozási és elosztási rendszernek, érdekérvényesítő erejének és annak a lehetőségnek köszönhető, amely az önkormányzatok „kezeben” mint kifelé megnyilvánuló tekintély, koordinációs eszköz és kapcsolatrendszer manifesztálódik. Mindezek alapján az önkormányzat talán az egyedüli letéteményes a település területén működő szerveződések összefogására. A törvényi szabályozás mellett innen a „felhatalmazás” és egyben az elvárás és a felelősség is az ifjúsági feladatok ellátására.

Egy önkormányzat sokat tehet ifjú lakosságáért, életkörülményeik, közérzetük javítása érdekében. Azonban itt is hangsúlyozni kell, hogy a feladat sokkal összetettebb annál, mintsem csupán önkormányzati kompetenciáról és felelősségről beszélhessünk.

Pontosan látszik ugyanis az is, hogy a jelen körülmények között az önkormányzat önmagában nem képes átfogni a komplex területet: a kötelező alapfeladatok ellátása mellett elsősorban koordinációs, kapcsolattartó és támogató szerepet vállalhat fel, s minden igyekezete ellenére csak „féloldalasan” teljesíthet, ha nem sorakozik fel köré a helyi társadalom, az ifjúsággal foglalkozó szakmák, a civilek és maguk a fiatalok szervezetei is.

Az önkormányzat az ifjúsági szakterületen úgy kíván megjelenni, mint a civil társadalom partnere. Nyitott, szolgáltató típusú önkormányzati igazgatás, többszintű finanszírozás, folyamatos monitoring, jól strukturált, egymás közt is egyeztető helyi ifjúsági szféra - együttműködés és partnerség kell tehát a kihívások sikeres megválaszolása érdekében. Az érdekeltek, a helyi társadalom aktív, tevékeny, hol kezdeményező, máskor konszenzusos részvétele és közreműködése nélkül nincs hatékony települési ifjúságpolitika.

Ezért, bár az **ifjúsági koncepció** a helyi önkormányzat elfogadott dokumentuma, célját tekintve azonban - az érintettek ajánlásait és véleményét előzetesen kikérve és beépítve - az **ifjúsági munka valamennyi szereplőjéről és szereplőjéhez szól.**

**Zalaegerszeg Megyei Jogú Város
Önkormányzata
Ifjúsági cselekvési terve
2014 -2020.**

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata Ifjúsági cselekvési terve 2014 -2020.

Célcsoportok szerinti feladatok	Eszközök	Módszerek	Határidő	Megvalósításért felelős és/vagy együttműködésre ajánlott partnerek
Egészségügy, szociálpolitika, prevenció				
<i>Az ifjúsági korosztály életkörülményeinek javítására hozott korábbi önkormányzati döntések, intézkedések további biztosítása</i>	A szociális alapú Bursa Hungarica ösztöndíj, kollégiumi férőhelyek biztosítása Pécssett és Zalaegerszegen, „Nemzedékek kézfogása” program, a „Fiatal családok otthona” projekt	- A fiatalok ambicionálása tanulmányaik minél jobb eredménnyel történő folytatására - A nehezebb sorsú, tehetséges diákok felkarolása, az otthonteremtés támogatása - A visszatérés, a letelepedés ösztönzése, a város vonzerejének növelése a fiatalok körében - A fiatalok otthonteremtésének és családalapításának támogatása	Folyamatos	Zalaegerszeg MJV Önkormányzata, Zala Megyei Önkormányzat
<i>Az egészségfejlesztő tevékenység kiterjesztése valamennyi oktatási intézményben</i>	- A műveltségi területekbe ágyazott tantárgyi kereteken túl egészségtan oktatása - Egészségtanárok, iskolai védőnők foglalkoztatása - Küzdelem a drogfogyasztás ellen	- Egy-egy korosztály életkori sajátosságainak megfelelő egészséges életmódra nevelő, sportos programok konkrét kidolgozása - Pozitív és negatív alternatívák bemutatásával az egészséges és szenvedélyek nélküli életvitel	Folyamatos	Zala Megyei Kormányhivatal Zalaegerszegi, Lenti, Pacsai Kistérségi Népegészségügyi Intézete, Z.M. Kórház Drogambulancia, oktatási intézmények

	- A média egészséges életmódot ajánló, reklámozó hatása - Táplálkozás-egészségügyi vizsgálatok végzése - ajánlások megfogalmazása az oktatási intézmények közétkeztetésére vonatkozóan - Fogászati prevenció javítása, a szűréseken és helyreállító beavatkozásokon való részvétel ösztönzése, államilag támogatott fogszabályozás biztosítása	igényének és mindennapivá válásának kiépítése már óvodáskortól - Sport és szabadidős programok kínálatának szélesítése - A kábítószer kereslet és kínálat, alkoholfogyasztás, dohányzás csökkentése, komplex prevenciós programok, széleskörű együttműködés - Felvilágosítás, szülők bevonása	Folyamatos	vezetői, ZMJV Önkormányzata, rendőrség, KEF, Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat, média, Zalaegerszeg MJV Önkormányzata Egészségügyi Alapellátási Intézménye iskola fogászat munkatársai, oktatási intézmények
<i>Szociális és egészségügyi alapú esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölése</i>	- Ifjúságvédelmi felelősök hálózatának újraépítése és működtetése, felkészítésük a szociális jellegű kihívásokra - Esélyegyenlőségi referens működése az Ifjúsági Kerekasztal szervezetében - Az egyházak és a civil szervezetek nagyobb mértékű bevonása az ifjúságvédelmi és nevelői tevékenységi körbe - Tanévenként - egységes szempontok szerint felépülő - szociális térkép készítése a gyermek- és oktatási intézményekben	- Az ifjúságvédelmi felelősök részére szervezett képzéseken és konzultációkon az esélyegyenlőség biztosítása, mint feladat, azaz az egyenlőtlenségek elleni küzdelem hangsúlyozása - A hátrányos helyzetű és a szegénységben élő tanulók felkutatása, részükre segítségnyújtás - Együttműködés a kisebbségek szervezeteivel - A szociális munka szociális térkép alapján történő megtervezése az intézményeknél, iskolai szociális munka - Az átmeneti gondozás formáinak bővítése, a helyettes szülői hálózat bővítése, hajléktalanszálló körülményeinek javítása	Folyamatos - jogszabályi feltételek alapján A tanév elején Folyamatos	Zalaegerszeg MJV Önkormányzata, Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal, oktatási intézmények vezetői, ifjúságvédelmi felelősök, Gyermekjóléti Központ oktatási intézmények, Gyermekjóléti Központ ZMKH illetékes gyámügyi szervei, Zalaegerszeg MJV Önkormányzata
<i>A gyermek- és ifjúságvédelmi</i>	Ifjúságvédelmi felelősök	Ifjúságvédelmi felelősök klubjának újraindítása és működtetése	Folyamatos - jogszabályi	Zalaegerszeg MJV Önkormányzata,

<i>jelzőrendszer erősítése</i>	foglalkoztatása minden oktatási intézményben, adatbázis rendszeres frissítése, kapcsolattartás Az intézmények és az egészségügyi - szociális háttérrendszer együttműködése, a köztük lévő kommunikáció erősítése	- A diákönkormányzat és a kortárs-segítők bevonása a rendszerbe, a célt szolgáló képzésük erősítése - A szociális munka iskolán belüli biztosítása - Utcai, lakótelepi szolgálat – felkereső ifjúsági munka - Ifjúságvédelmi őrzőjárat	feltételek megjelenésével	Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat
<i>Mentálhigiénés lelki-segély és drogsegély szolgálat biztosítása: telefon-segélyvonal, mentálhigiénés szakellátás</i>	- A fiatalok romló pszichés állapota és növekvő tendenciájú személyes problémáik speciális ellátási formák működtetését teszik szükségessé; szakrendelések, gondozóhálózat, iskolai pszichológus, gyermekpszichiátria hiánya - A segélytelefon-vonalak működtetése - A működés pénzügyi fedezetének biztosítása	- Szakellátások hozzáférhetősége, pszichés, jogi, konfliktuskezelési tanácsadás A telefonvonalak ismertségének és elérhetőségének garanciái - Az anonimitás biztosítása - Működési fedezet évente külön soron a költségvetésben	Folyamatos Minden évben a költségvetés tervezésekor	Zalaegerszeg MJV Önkormányzata, Zala Megyei Kormányhivatal, Zala Megyei Kórház, ifjúsági irodák
<i>Komplex prevenciók tevékenység az egészségmegőrzés/fejlesztés, a drogok használatának visszaszorítása, a baleset- és a bűnmegelőzés, valamint az áldozattá válás területén</i>	- A védelem területén működő intézmények, szervezetek koordinált összefogása - Az intézményekben gyermek- és ifjúságvédelemmel foglalkozók bevonása a közös munkába - Kortárs-segítők számának növelése, képzésük egységesítése, közösségfejlesztő programok részükre - Programszervezés	- Komplex prevenciók programok megvalósítása a középiskolások körében tanévenkénti ütemezéssel - A már működő programok kiterjesztése az általános iskolák tanulóira és az óvodás korosztályra is - Zalaegerszeg Drogstratégiája mentén együttműködés a Zalaegerszegi Kábítószerügyi Egyeztető Fórummal - A drogmegelőzés területén a prevenciók módszerek mellett küzdeni kell a kínálatcsökkentésre irányuló eszközökkel is	Folyamatos 2015. szept. hótól folyamatosan Folyamatos	Koordináció: Zalaegerszeg MJV Önkormányzata, Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal Megvalósítók: rendőrség, Drogambulancia, Zala Megyei Kormányhivatal Zalaegerszegi, Lenti, Pacsai Kistérségi Népegészségügyi Intézete,

	- A hatékonyabb bűnmegelőzés érdekében a rendőrség, a helyi önkormányzat és a polgárőr szervezetek koordinált összefogásával a közterületi jelenlét fokozása, határozottabb fellépés és ellenőrzés a rendzavarás és a rongálások megelőzésére. A gyermek- és fiatalkorúak által látogatott szórakozóhelyek, bevásárlóközpontok ellenőrzése - A média bevonása „Iskolarendőrök” jelenléte segítő és oktatói minőségben az oktatási intézményeknél - KEF és ifjúsági pályázatok - Finanszírozás önálló költségvetési sorokon	- Értelmes, „terepre kihelyezett” sport és egyéb szabadidős programajánlatok biztosítása eredményes lehet a devianciákat hordozó ifjúsági szubkultúrák terjedésének megakadályozására - A megelőző tevékenység eredményessége érdekében a pedagógusok mellett a szülői kör felvilágosítása, információkkal történő ellátása és a feladatba bevonásuk szükséges - A helyi média és a rendőrség összefogása mind a megelőzés során, mind a gyermekeket, fiatalokat ért atrocitások felderítésében komoly eredményekhez vezethet	Folyamatos Minden évben kiírás szerint, költségvetés tervezésekor	Zalaegerszegi KEF, ZMKH Áldozatvédelmi Szolgálat, Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat Gyámhivatal, kortárs-segítők, esetenként civil szervezetek, egyházak, helyi média ZTV, rendőrség bűnmegelőzési munkatársai Feladatok felosztása: téma szerint
<i>Ifjúságvédelmi őrzőjárat működtetése</i>	A résztvevők köre: Zalaegerszegi Városi Rendőrkapitányság, Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat, ifjúságvédelemmel foglalkozó pedagógusok, önkormányzat	- Az iskolakerülések, csellengések kiszűrése az évek óta működő és jól bevált őrzőjáratot - a rendőrség koordinációja mentén - folytatni kell - Az akció hatékonyságáról minden évben értékelő beszámoló készül	Tanévenként októbertől - június hóig	Zalaegerszegi Városi Rendőrkapitányság, Zalaegerszeg MJV Önkormányzata, Gyermekjóléti Központ
<i>Ifjúságvédelmi kiadványok megújítása, készítése, a fiatalok által leginkább látogatott portálok, közösségi oldalak tartalmának fejlesztése, egészségvédő fórumok szervezése</i>	Célcsoport: - diákok, - szülők, - gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök – részére - finanszírozás önálló költségvetési	Szóróanyag jellegű tájékoztató füzet készítése, amely más - más szempontok (a célcsoportok igényei) alapján tartalmazza mindazokat az információkat, amelyek a segítő szervezetek, intézmények működését, elérhetőségüket, a lehetséges segítségnyújtás formáit rögzítik	Megjelentetés: 3 évenként	Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata, Közreműködők az ifjúságvédelemben érintett intézmények és szervezetek

	sonon tervezve, valamint pályázatok útján	• A kiadványok eljuttatása az oktatási intézményekben tanuló gyermekekhez és fiatalokhoz, a szülőkhöz és az ifjúságvédelemmel foglalkozó pedagógusokhoz, szakemberekhez • A tartalmak elektronikus úton történő megjelentetése • A kiadványok finanszírozására az ifjúsági ágazat pénzügyi keretéből történő részesedéssel túl pályázati forrás is szükséges	Pályázati kiírás szerint, költségvetés tervezésekor	
Felmérés a fiatalok egészségi állapotáról, az egészséges életmódot befolyásoló szokásaikról	Minimum célcsoport: általános és középiskolás korosztály	• A program végrehajtói által meghatározott technikák mentén • A fiatalok kérdőíves lekérdezése • Intézményi statisztikák, ezt megelőzően az egységes standardok meghatározása • Egyéb módszerek, összehasonlító elemzések	Legkevesebb 2020-ig 1 alkalommal - a finanszírozási lehetőségek függvényében	Koordináció: Zalaegerszeg MJV Önkormányzata, KLIK Végrehajtás: egészségügyi alapellátás intézményei, Zala Megyei Kormányhivatal Zalaegerszegi, Lenti, Pacsai Kistérségi Népegészségügyi Intézete, Z.M. Kórház, Pszichiátria, Drogambulancia
Oktatás - képzés - nevelés				
Fenntartás /működtetés	• A köznevelés közfeladatainak leosztásáról, a feladatellátásra kötelezettek nevesítéséről, a központi és a területi feladatok megosztásáról a 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről gondoskodik. • Részletesen taglalja az ellátási kötelezettségeket és annak	Óvodák: 1 kivétellel önkormányzati fenntartás, működtetés Általános iskolák, gimnáziumok kollégiumok (1 egyházi kivétellel): állami fenntartás, önkormányzati működtetés Szakközép-, szakképző iskolák: fenntartásra és működésre egyaránt átadott intézmények	Folyamatos	Ágazati irányítás: kormány, parlament, oktatásért felelős miniszter, Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Zalaegerszegi Tankerülete, Zalaegerszeg MJV

	finanszírozási hátterét, amelyet az éves költségvetésben tervezni kell - állami költségvetés, fenntartó, működtető hozzájárulása			Önkormányzata
<i>Lehetőség biztosítása a versenyképes (továbbá piacképes) tudás megszerzésére</i>	• Képességfejlesztő, kompetencia alapú képzés már kisiskolás kortól • Kimenet vizsgálatok és utókövetés a felsőoktatás területén • Szakképzés fejlesztése, alternatív képzések megjelenítése	• A személyes és közösségi kulcskompetenciák tudatos kialakítása és fejlesztése, egyéni figyelem és bánásmód előtérbe helyezése • A munkaerő-piaci igények változásához rugalmasan alkalmazkodó képzési szakok működtetése a fiatalok elhelyezkedési esélyeinek növelése érdekében, a munkáltatók bevonása az indítandó képzések meghatározásánál • A tankötelezettség teljesítése és a fiatalok konvertálható (minél több területen használható) kimeneti ismereteinek biztosítására alternatív képzések kialakítása - a kapcsolódó képzőhelyek támogatása, a kínálat növelése - a lehetőségek vizsgálata • A kötelező közösségi szolgálat működtetése • Pályaválasztást segítő szolgáltatások	Folyamatos	Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Zalaegerszegi Tankerülete, más, fenntartó (pl. egyházi) oktatási intézmények vezetői, Zalaegerszeg MJV Önkormányzata, Felsőfokú Oktatásáért Közalapítvány, Karrier Iroda és Diákcentrum, Regionális Tudásközpont, Új Nemzedék Plusz Kontaktpont Iroda
<i>Esélyegyenlőség biztosítása az oktatás területén</i>	• A hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyerekek speciális szükségleteinek kielégítése, az egyéni bánásmód preferálása • Korai szűrés gyakorlata • A tehetséges gyerekek, fiatalok felkarolása, támogatása • A középiskolák esetében annak	• Egyéni kompetenciák, készségek fejlesztése, képességek kibontakoztatása, a tanulók szükségleteihez igazodó feltételek (finanszírozás, órakeret, speciális szakember: logopédus, pszichológus, fejlesztőpedagógus biztosítása • A tehetséggondozás erősítése, új	Folyamatos	Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Zalaegerszegi Tankerülete, más fenntartó, Zalaegerszeg Megyei Jogú Város közigazgatási területén működő közoktatási intézmények,

	figyelembevétele, hogy diákjaik közel 60 %-a vidéki tanuló, amely tényező szintén hordoz magában speciális igényeket • Szociális juttatások • Ösztöndíjak és kollégiumi férőhelyek	programok kidolgozása és a már meglévő és bevált projektek (pl. Arany János program) továbbvitele		pedagógiai szakszolgálatok, Zalaegerszeg MJV Önkormányzata
<i>A tanulás ösztönzése</i> <i>Zalaegerszeg „diákváros” szellemiségének erősítése, a helyi felsőoktatás eredményeinek megtartása és további fejlesztések</i>	• „Befektetés a jövőbe” Zalaegerszegi Felsőoktatási ösztöndíj • A karok és az anyaintézmények közötti folyamatos, élő kapcsolatrendszer • A Zalaegerszeg Felsőfokú Oktatásáért Közalapítvány összefogó, koordináló és érdekképviselői szerepe a felsőoktatás intézményei és Zalaegerszeg MJV Önkormányzata között • Regionális Tudásközpont működtetése a helyi felsőoktatás összefogására és a fennmaradás garanciájaként • A Karrier Iroda és Diákcentrum hallgatói szolgáltatásai • Kapcsolat a helyi munkáltatókkal	• A fiatalok ambicionálása tanulmányaik minél jobb eredménnyel történő folytatására • Szakmai, oktatásirányítási és kari (tanszéki) direkt információáramlás biztosítása az azonos gyakorlat, oktatási színvonal és az egyenlő esélyű hallgatói kimenet garanciái érdekében • A Zalaegerszeg Felsőfokú Oktatásáért Közalapítvány kiterjedt kapcsolatrendszerének működtetése a felsőoktatás országos döntéshozói köre, a helyi önkormányzat, az intézmények és a felsőoktatás szerveződései között, folyamatos kapcsolattartás a támogató munkáltatói szféra képviselőivel, források felkutatása, pályázatok benyújtása és végrehajtása a fejlesztések elősegítésére • A Regionális Tudásközpont, mint a hazai felsőoktatási gyakorlat egyedülálló konstrukciója - bár nem önálló intézmény - a helyi főiskolák összefogását biztosítani hivatott speciális együttműködési forma. Tevékenységével a zalaegerszegi felsőoktatás létének „bebetonozását”, fennmaradását és	Folyamatos (félévente) Folyamatos Pályázatok: kiírás szerint	Zalaegerszeg MJV Önkormányzata Zalaegerszeg MJV területén működő felsőoktatási intézmények, Zalaegerszeg MJV Önkormányzata, Zalaegerszeg Felsőfokú Oktatásáért Közalapítvány, Karrier Iroda és Diákcentrum, Regionális Tudásközpont

		versenyképességének megőrzését, illetve erősítését célozza meg. A Karrier Iroda széleskörű hallgatói szolgáltatásaival, gyakorlati helyek szervezésével, végzősök utánkövetésével segíti a diákok életét, valamint a felsőoktatási intézmények prognosztikus jellegű képzés - tervezési fázisait		
<i>A nevelés aspektusának hangsúlyozása és a mindennapi pedagógiai gyakorlatban való érvényesítése</i>	- Az oktatási intézmények pedagógiai programjai - Szakmai rendezvények, értekezletek intézményvezetők és gyakorló pedagógusok számára - Intézményvezetők vezetési koncepciói - szemlélet - elvárások	- Mind a tanórarendszerű, mind az egyéb szabadidős tevékenységek során minden alkalmat meg kell ragadni arra, hogy a személyiségfejlesztés folyamata révén az önismeretre, önfegyelemre, erkölcsösségre, toleranciára nevelés megvalósuljon, a konfliktuskezelés és problémamegoldás agressziómentes módjai általánossá váljanak, azaz, a fiatalok elsajátíthassák azokat a szociális kompetenciákat, amelyek a közösségi viszonylatokban létező egyén boldogulásához szükségesek - A társadalmi integráció alapja a nevelés –önmagában nem elégséges tehát a korszerű tudás tényanyag átadása - Nevelési hatások ellenőrzése a gyermek- és ifjúságvédelmi jelzőrendszer adatai, információi segítségével - Indirekt módszerek használata pl. a diákönkormányzat, kortárs-segítők bevonásával	Tanévenként: szeptember hó tervezés (input oldal) időszaka június kimeneti adatok (out-put oldal), majd ezek összehasonlító vizsgálata	KLIK, oktatási intézmények pedagógiai közössége, oktatási intézmények vezetői, osztályfőnökök, DÖK tanárok, ifjúságvédelmi jelzőrendszer tagjai

<i>A gyermekek és fiatalok környezettudatos életfelfogásának és magatartásának kialakítása a fenntartható fejlődés biztosítása, az „élhető jövő” érdekében</i>	Az iskolarendszerű oktatásban a tananyag átadása és a nevelési programok megvalósítása során, azok minden elemében meg kell jeleníteni a természeti és épített értékeink kiemelt védelmét, az erőforrásainkkal való átgondolt gazdálkodás fontosságát	Tanórák, tanulmányi kirándulások, környezetvédelmi projektmunkák, erdei iskola típusú ismeretátadás, szabadidős programok direkt és indirekt módon egyaránt környezetvédelmi céllal (Alsóerdő, Hűvös kastély, Gébárt létesítményei, stb.)	Folyamatos	oktatási intézmények, szabadidő-szervezők, ÁMK intézmények, diákönkormányzatok, kortárssegítő szervezetek, civil szervezetek, környezetvédelmi cégek
<i>Életre - nevelés A kor kihívásaira történő megfelelés képességének kialakítása</i>	Családi élet, gyermekvállalás, állampolgári, munkavállalói jogok, juttatások, szociális és egészségügyi ellátási formák, gyermeknevelés, konfliktuskezelés témakörei, diákjogi, életvezetési, pályaorientációs, közéleti, civil szerveződések, vagyonvédelmi, közbiztonsági, fogyasztóvédelmi, baleset-megelőzési, gazdálkodási, vállalkozási, banktechnikai és az általános állampolgári ügyintézési ismereteknek a jelenleginél sokkal hangsúlyosabb beépítése az iskolai tematikákba. (Mindez azért rendkívül fontos, mert ma egy állandóan változó, az egyént átláthatatlan információ özönével elárasztó, kevés eligazodási pontot nyújtó, felgyorsult világban élünk, s az állandó bizonytalanság fiatalok sokaságát viheti el negatív tendenciák irányába. Lényeges tehát, hogy az alapvető ismeretek birtokában léphessenek ki a felnőtt életbe)	- Részen a műveltségi területek témaköreibe ágyazva, másrészt az osztályfőnöki órák és speciális tárgyak keretén belül, (illetve tanórán kívüli szervezett programokon) az adott területet jól ismerő külső szakemberek rendszeres meghívásával az oktatási intézmények saját hatáskörükben dolgozzák ki azokat a módszertani megoldásokat, adott esetben nem formális oktatási formákat, amelyek biztosítják a fiatalok - elsősorban a középiskolás korosztály - számára az információk, a mindennapi élet gyakorlati kihívásaira adandó válaszok és megoldások megismerésének lehetőségét - A fenntartó kezdeményezésében célszerű lenne egy kiindulási alapot nyújtó tárgykör és szempontrendszer - mint ajánlás - szakértők által történő kidolgoztatása	Ajánlások kidolgozása: 2015. dec. 31. Finanszírozás: pályázati források (Beépítés: várhatóan a 2016. szeptemberben induló tanévtől)	kezdeményezésre és koordinációra javasolt: KLIK és egyéb fenntartó(k) Zalaegerszeg MJV Önkormányzata végrehajtás: Ifjúsági Kerekasztal, szakértői bizottság

Foglalkoztatás, munkaerő-piaci integráció				
<i>A fiatalok munkaerő-piaci aktivitásának növelése</i>	• A munkaerő piacra való belépéshez szükséges kompetenciák elsajátításának elősegítése • Az infokommunikációs tér változásaihoz történő alkalmazkodás • A lehetséges állásajánlatok széleskörű terjesztése	• A környékbeli munkáltatók által hiányolt kompetenciák felmérése • A munkáltatók, az iskolák, a Munkaügyi Kirendeltség és az ifjúsági szolgáltatók együttműködésének kialakítása • Pályaválasztási tanácsadás, mint ifjúsági szolgáltatás és az ehhez kapcsolódó rendezvények erősítése • Munkáltatók által szervezett nyílt napok bevezetése, illetve rendszeressé tétele • További önkéntes programok indítása	Folyamatos	Zalaegerszeg MJV Önkormányzata, a Zalaegerszegi Járási Hivatal Munkaügyi Kirendeltsége, ifjúsági irodák, Új Nemzedék Plusz Kontaktpont Iroda, Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal – Fiatal vállalkozók fóruma és cégek bevonásával
<i>A végzettségek, szakismeret és a munkahelyek által felállított követelmények, alkalmazási feltételek kongruenciája felé törekvés</i>	• A képzési irányok összehangolása a prognosztizálható munkáltatói elvárásokkal, az adott település munkahely-kínálatával • Az elhelyezkedési feszültségek csökkentése érdekében a képzések és a munkaerő-szükséglet közötti inkongruencia mérséklésére törekvés • Az egyéni tanulás/ végzettség elképzelések közelítése a társadalmi - gazdasági környezet elvárásaihoz , önismeret segítése • Munkahelyek teremtése • A fiatalok vállalkozás indításának támogatása • Felkészítés a pályakorrekciókra, váltásra • Az élethosszig tartó tanulás szükségességének felismerése és	• A városban található közép- és felsőfokú oktatási intézmények, önkormányzat, munkaügyi szervezetek bevonása, a munkaerőpiac és a gazdasági élet szereplői igényeinek feltárása, közös képzési szakirányok közép- és hosszú távú tervezése • A településen élő hátrányos helyzetű, munkanélküli, alacsony képzettségű, vagy képzetlen fiatalok, pályakezdők, romák, megváltozott munkaképességűek számára a már meglévő néhány lehetőség mellett a napjainkban kelendőbb, a munkáltatók számára vonzóbb képzések, felnőttoktatás és foglalkoztatási lehetőségek kialakítása, illetve feltérképezése - a hátrányos helyzetű emberek	Folyamatos	Zalaegerszeg MJV Önkormányzata, a Zalaegerszegi Járási Hivatal Munkaügyi Kirendeltsége, ifjúsági irodák, Új Nemzedék Plusz Kontaktpont Iroda, Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal, Zalaegerszeg Felsőfokú Oktatásáért Közalapítvány, Karrier Iroda és Diákcentrum, Regionális Tudásközpont, szakmai kamarák, oktatási intézmények, zalaegerszegi munkáltatók

	elfogadása (a szüntelen fejlődés és az esetleges későbbi váltás lehetőségei érdekében) - Felkészítés a mobilitásra - A hazai munkavállalás ösztönzése, az elvándorlás csökkentése érdekében történő erőfeszítések	elhelyezkedésének, integrációjának segítése - Vállalkozásbarát helyi politika; kedvezményes hitelek, vállalkozási ismeretek oktatása, diákvállalkozások támogatása, - Fiatal vállalkozók fórumának működtetése	Igény szerint, de min. félévente	ZMJV Önkormányzata, Z. Ifjúsági Kerekasztal, Első Egerszegi Hírel Pénzügyi Szolgáltató Zrt.
<i>Új munkahelyek teremtése</i>	- Ipari parkok benépesítése - Idegenforgalom fejlesztése - Befektetők idevonzása - Pályázatok benyújtása - Kedvező hitelkonstrukciók további kidolgozása a kezdő vállalkozások, a kis- és középvállalkozások segítésére	- Adottságaink által generált befektetések, fejlesztések - Kedvező feltételek (adóztatás, infrastruktúra, stb.) biztosítása a városban megtelepedni szándékozó munkahelyteremtő cégeknek, vállalkozásoknak - Folyamatos lobbytevékenység a befektetők megnyerésére - A „hármast-határ” közelségének kihasználása, határon átnyúló projektek - Komplett fejlesztési elképzelések, programok megléte, amelyekkel tárgyalni illetve - kedvező kiírás esetén - gyors, rugalmas úton pályázni lehet - Következetes harc az M9-es autópályáért, a közlekedési infrastruktúra (mint befektetői alapfeltétel) fejlesztéséért - A zalaegerszegi fiatalok elhelyezkedési esélyei, pályakezdő munkanélküliek - monitoring, elemzések - vizsgálatok	Folyamatos	Zala Megyei Önkormányzat, városunk országgyűlési képviselői, Zalaegerszeg MJV Önkormányzata, az általa létrehozott Első Egerszegi Hírel Pénzügyi Szolgáltató Zrt.
<i>Alternatív munkalehetőségek</i>	Részmunkaidős foglalkoztatás lehetőségének szorgalmazása	Gyermekek napközbeni alternatív ellátása	Folyamatos	Zalaegerszegi Járási Hivatal Munkaügyi

	• Kisgyermekes szülők munkába állásának segítése • Önkéntes munka • Diákmunka • Kötelező közösségi szolgálat	• Pályakezdők, munkanélküliek és fogadóhelyek közötti közvetítés • Diákmunka lehetőségek bővítése • Érettségi előtti szolgálat teljesítése		Kirendeltsége, ifjúsági irodák, Új Nemzedék Plusz Kontaktpont Iroda, Zalai Falvakért Egyesület, diákmunkát közvetítő városi irodák, oktatási intézmények és fogadó szervezetek
Szabadidő - kultúra - sport				
<i>A fiatalok kulturális igényszínvonalának emelése, a programok iránti érdeklődésük és részvételi aktivitásuk fokozása</i>	• Minőségi kínálat: színházi, bábszínházi előadások, igényes komoly- és könnyűzenei programok, tárlatok • A műsorajánlat többcsatornás, széleskörű nyilvánosságra hozása - egységes tájékoztatási rendszer • Az ÁMK-k programtervezetének a jelenleginél nagyobb igazodása az ifjúság igényeihez • Kulturális seregszemlék, fesztiválok a fiatalok részére • A programok összeállításánál és szervezésénél a Hallgatói Önkormányzatok és a ZVDÖK aktívabb részvétele • A főiskolás rendezvények nagyobb mértékű ismertségének biztosítása a városban • A meglévő ifjúsági terek ifjúsági rendezvényekre történő jobb kihasználása	• A műsorok megjelentetése a város honlapján, közösségi portálokon diákújságban, helyi médiákban, iskolarádiókban, ifjúsági kiadványokban, programajánlóban • A fiatalok véleményének kikérése az általános művelődési központok évad-előkészítő munkafázisában - előzetes igényfelmérés • Az intézmények közösségi terei nyitottságának biztosítása ifjúsági rendezvények céljára - terembérlet kikötése nélkül • A peremkerületi közösségi házak programjai kapjanak nagyobb nyilvánosságot • Ifjúsági kulturális seregszemlék hagyományainak továbbvitele városunkban pl. ZEGASZTÁR • A „Város Napja” körüli Egerszeg Fesztivál rendezvényei között mindig jelenjenek meg a korosztályos igényeket kielégítő programok is • A fiatalok szerveződései (HÖK, ZFE, ZVDÖK, civil ifjúsági szervezetek) által meghirdetett rendezvények ösztönzése, az önálló	Folyamatos a portálokon, Programajánló: negyedévente Minden évben a következő évad előkészítése Folyamatos Folyamatos Kétévente Évente Folyamatos	Zalaegerszegi Karrier Iroda és Diákcentrum, Városi Diákönkormányzat Kulturális intézmények, ÁMK-k, ZVDÖK, Zalaegerszegi Főiskolások Egyesülete Kulturális és oktatási intézmények, ÁMK-k, közösségi házak (koordináció: ifjúsági irodák, ifjúsági szakreferens) Zalaegerszeg MJV Polgármesteri Hivatal Humánigazgatási Osztály Zalaegerszeg MJV Önkormányzata (OKSB, Ifjúsági és Sport Albiz.), Zalaegerszegi Ifjúsági

		ifjúsági kezdeményezések felkarolása és támogatása • Koordinációval segíteni kell a programok célközönségének minél teljesebb elérését; közös városi ifjúsági rendezvény rangjára emelésüket • Önálló költségvetési sorokon, pályázati források megszerzésével és szponzorok bevonásával is támogatni kell a programok finanszírozását • A hátrányos helyzetű fiatalok megszólításáról és aktivizálásáról ugyancsak gondoskodni kell	Költségvetés előkészítése, Pályázati kiírás szerint Folyamatos Folyamatos	Kerekasztal (ZIK) Zalaegerszeg MJV Önkormányzata, ifjúsági irodák, média Zalaegerszeg MJV Önkormányzata, ZIK, ifjúsági irodák Ifjúsági Kerekasztal
<i>A szabadidő hasznos és veszélyektől mentes eltöltésének biztosítása</i>	• A szabadidő eltöltésére alkalmas közösségi terek biztosítása • Megfelelő számú és minőségű szórakozóhelyek megléte • Közlekedési lehetőségek, rendőri és kortárs-segítő jelenlét biztosítása • Az iskolai szabadidős programok tervezéséhez, kialakításához szabadidő-szervezők alkalmazása • Az ÁMK intézményekben ifjúsági programokra fogékony szemlélet kialakítása	• A meglévő közösségi terek állagmegóvása, fejlesztésük és programjaik támogatása, az általános művelődési központok nagyobb mértékű ifjúsági célokra történő hasznosítása, az oktatási intézmények közösségi tereinek és sportpályáinak, valamint a sportlétesítményeknek a megnyitása a fiatalok előtt • Az ifjúság által látogatott szórakozóhelyek következetes ellenőrzése alkohol-, drogprobléma, közbiztonság, közegészségügyi szempontok alapján a veszélymentes szórakozás biztosítása céljából, az ifjúságvédelmi őrző kiterjesztése • A szórakozóhelyek támogatása abban, hogy nívós koncertek, programok közvetítésével elégséges	Folyamatos (belvárosi közösségi tér - pályázati forrás szükséges) Folyamatos Folyamatos	Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata, fenntartók, üzemeltetők Zalaegerszegi Városi Rendőrkapitányság, Zala Megyei Kormányhivatal Zalaegerszegi, Lenti, Pacsai Kistérségi Népegészségügyi Intézete, Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat,

	- A szabadidő - mozgásorientált - programok (kirándulás, túrázás, kerékpározás, játék, sport) szorgalmazása - Újabb korszerű játszóterek létesítése felnőttek részére is	ki a fiatalok szórakozási igényét - a program-előzetesek kapjanak nyilvánosságot a város honlapján is - Az iskolai rendezvények, szabadidős programok számának emelése, szabadidő-felelősök által készített éves programtervek, amelyek segítségével az intézmények rendezvényei - részben - összehangolhatók, illetve átjárhatók lesznek - A város környezete, természeti és épített értékeiről való gondoskodás: Parkerdő, Alsóerdő, Gébárti -tó környéke rendbetétele, a közbiztonság megteremtése, a kerékpárutak további fejlesztése, túraútvonalak karbantartása és közismertté tétele útján a fiatalok szabadidős programlehetőségeinek bővítése (a céltalan csellengések helyett)	2014/2015-ös tanévtől Folyamatos - ütemezve a műszaki szakterület által	ifjúságvédelmi felelősök közössége oktatási intézmények vezetői, intézményi DÖK és városi DÖK koordináció: Z. Ifjúsági Kerekasztal, ifjúsági szakreferens Zalaegerszeg MJV Önkormányzata
	Prevenációs célzatú „exportált” rendezvények az ifjúságvédelmi szempontból „forrópontoknak” minősített helyszínekre	- Lakótelepi közösségi helyszínek és programok biztosításával küzdelem a felnőtt kontroll nélküli, a devianciák veszélyeit rejtő szubkultúrák terjedése ellen - Prevenációs célú „kihelyezett” értelmes szabadidős programok szervezése a fiatalok kedvelt tartózkodási helyeire (pl. Pláza) - Szünidős programajánlatok biztosítása - játékos, de egyben nevelő hatású közös időtöltés	Folyamatos Folyamatos Folyamatosan a nyári szünidő alatt	Gyámhivatal, ZMJV Önkormányzata, rendőrség bűnmegelőzéssel foglalkozó szakemberei, Drogambulancia, Zalaegerszegi KEF, Áldozatvédelmi Szolg., Gyermekejóléti Központ és Családsegítő Szolgálat, kortárs-segítők, civil szervezetek

		A legkisebbek számára újabb korszerű játéztóterek biztosítása: a játéztóeszközök uniós szabványok szerinti átalakítása, festés, egyéb felújítások		Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata
<i>Diákisport, szabadidősport fejlesztése</i>	- A rendszeresen sportolók arányának és a sporttal töltött idő mennyiségének növelése az ifjúság egészségének megőrzése és az egészségfejlesztés érdekében - Létesítmények biztosítása - Iskolák támogatása sportpályáik, tornatermek nyitottá tételéért - Korosztályokra lebontott komplex programok kidolgozása - A sportfunkciókat ellátó civil szervezetek erősítése és ösztönzése - Az egyesületek, városrészi LSC-k szerepének fokozása a szabadidősport, a rekreációs sporttevékenységek területén - Szponzorok, támogatók és befektetők bevonása a szabadidősport fejlesztésébe - A természeti adottságok jobb kihasználása a sporttevékenység kínálat palettáján - Az iskolai testnevelési órák számának megnövekedésével a fiatalok fizikai állapotának és állóképességének javítása - A diákisport, az utánpótlás-nevelés támogatása - A sport, mint a prevenció eszköze, extrém-sport terület további	- Szemléleti módosulás generálása - pozitív kommunikáció folytatása valamennyi érintett korosztály irányába - A sport pozitívumainak hangsúlyozása: egészségesebb élet, jó közérzet, nagyobb teherbíró képesség, élmény és szórakozás, közösségépítő hatás - A meglévő sportlétesítmények hatékonyabb kihasználása, új sportcentrumok létrejöttének szorgalmazása (pl. az alsóerdei részen), iskolai sportlétesítmények nyitottá tétele az ifjúsági szabadidősport számára - A fiatalok számára szervezett sportprogramok és vetélkedők célcsoportok (óvodás, kisiskolás, közös családi, középiskolás, hátrányos helyzetű) szerinti lebontása, a programok rendszeressé tétele - Az LSC-k szabadidősport bázissá válásának szorgalmazása - A magán- és civil kezdeményezések felkarolása, az általuk nyújtott tömegsport szegmensek támogatása, közös programokba történő bevonásuk	Folyamatos	Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata Oktatási, Kulturális és Sport Bizottság, sportlétesítmények és oktatási intézmények vezetői, KLIK, sportklubok, egyesületek, befektetők

	- fejlesztése a gördeszka pálya - A finanszírozás vonatkozásában pályázati lehetőségek kihasználása	- A sportbefektetések kiemelt támogatása - Vízi sporttelepek kialakítása, kerékpárutak, turistaútvonalak bővítése, tanösvények, pihenőhelyek kialakítása, strand és uszoda korszerűsítése, Gébárt: úszómedence kialakítása, kamaszjátsszótér	Extrém-sport terület: 2014 – pályázati forrás bevonásával	
Közéletiség - érdekképviselő				
<i>A Városi Diákönkormányzat szerepének erősítése</i>	- Diákszékház összehívása - Diák-önkormányzati választások lebonyolítása - Az új ZVDÖK programja és a tisztségviselők bemutatkozási lehetőségének biztosítása, a ZDÖK ismertségének fokozása	- A választásokat megelőző felkészítő tréningek tartása - Javaslat a két évente történő választásokra - Javaslat a ZVDÖK SZMSZ dokumentumának felülvizsgálatára és módosítására - A ZVDÖK és a felnőtt önkormányzat kapcsolatának további erősítése - A bemutatkozás fórumai: polgármester, szakterületért felelős alpolgármester, Ifjúsági és Sport Albizottság, OKSB, önálló nyilvános bemutatkozási lehetőség biztosítása a Városi Televízióban és Zalaegerszeg honlapján, a ZVDÖK honlapjának aktualizálása, az oktatási intézmények DÖK segítő tanárainak, valamint az iskolai DÖK szervezetek vezetőinek személyes felkeresése a ZVDÖK által	Minden tanév szeptemberében Folyamatos	Ifjúsági szakreferens, ZMJV Önkormányzata, a jelenleg működő és majd az újonnan felálló ZVDÖK, ifjúsági irodák
<i>A ZVDÖK érdekérvényesítő erejének és közéleti aktivitásának fokozása</i>	- Képzések biztosítása a tagok részére - Rendszeres konzultáció a	Az új diákönkormányzat felkészítése feladatai ellátására előadások, interaktív konzultációk és szituációs	Folyamatos	Zalaegerszeg MJV Önkormányzata, ifjúsági szakreferens,

	fiatalokkal a korosztályos szükségletek megismerése céljából • A városi honlap és a ZVDÖK hivatalos honlapjának, a ZVDÖK által használt közösségi oldalaknak a fiatalokat érintő információkkal való rendszeres feltöltése - általuk	gyakorlatok módszerével • Tudatosítása annak, hogy - a legitim választás nyomán - ők képviselik és közvetítik kortársaik igényeit a döntéshozók felé. Felelősségük tehát a kapcsolattartás az intézményi diákönkormányzatokkal, ifjúsági szervezetekkel és a döntéshozó, valamint döntéseket előkészítő önkormányzati körrel is • Munkájukhoz az ifjúsági szakreferens elérhetőségének biztosítása és heti konzultációk a kölcsönös információcsere céljából • Kísérő és felnőtt ifjúságsegítő tevékenység folyamatos biztosítása a ZVDÖK mellett, ZIK mentori szerepvállalása • Zalaegerszeg portálja és a ZVDÖK honlapja, valamint a közösségi oldalakon (pl. Facebook) található saját csoport felületek felhasználása a kommunikációra és tájékoztatásra	Hetente Folyamatos, aktualitások szerint	ifjúsági irodák, Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat, Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal
<i>Kapcsolattartás a helyi társadalom ifjúsági szereplőivel</i>	Kapcsolattartás: • Önkormányzattal • A ZIK szervezetével, • A főiskolások egyesületével, • Hallgatói önkormányzatokkal, • A Diákcentrum és Karrier Irodával, • Ifjúsági irodákkal, • Új Nemzedék Plusz Kontaktpont Irodával, • Ifjúsági Albizottsággal, • ZFOK	• Információcsere, • Döntés-előkészítési és végrehajtási folyamatokban történő részvétel biztosítása • Közös programok szervezése	Folyamatos	Zalaegerszeg MJV Önkormányzata, ifjúsági szakreferens, ZIK és a kapcsolattartás pont alatt felsorolt partnerek

	Érdekegyeztető Fórum újraaktiválása (általános iskolák, középiskolák, felsőoktatás, fiatal munkavállalók)	szűkebb testület az ifjúsági érdekek markánsabb megjelenítésén dolgozik, amennyiben részt vesz a fiatalokat érintő helyi döntések előkészítésében. Feladata a döntéseket megelőző információcsere biztosítása, a valós szükségletek közvetítése és megfogalmazása. Minden olyan döntés előtt össze kell hívni, amely a fiatalok szempontjából jelentős helyi szabályozás körébe esik. Tagjai: a Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal elnöksége, a ZVDÖK, a ZFE, az ifjúsági irodák delegáltjai, az ifjúsági szakreferens, ifjúságsegítők és az önkormányzati döntéshozói kör. Résztevő még a szabályozás vonatkozásában aktuálisan érintett szakterület képviselője, szakértő / tanácsadói minőségben. • A döntés-előkészítési munka konkrét együttműködési kereteinek kidolgozása szükséges a tagok részéről.		Sport Bizottság, Ifjúsági Albizottság, ifjúsági szakreferens, Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal tagsága, ifjúsági irodák
<i>Az ifjúsági önszerveződések támogatása, a civil szervezetek bevonása</i>	• Nyilvántartás aktualizálása a működő szervezetekről • Tájékoztatás nyújtása az együttműködések lehetőségeiről és az elérhető, pályázható támogatási formákról • Szakmai segítség biztosítása • Forrásteremtés segítése	• Adatgyűjtés, adatbázis folyamatos frissítése • Tanácsadás, tájékoztatás • Közvetítőszerep felvállalása a szerveződések egymás közötti kapcsolatfelvételénél és az önkormányzat „elérhetősége” érdekében • Bevonásuk közös programokba • Arra érdemes, jó kezdeményezéseik felkarolása és a megvalósítás támogatása	Folyamatos	Zalai Civil Életért Közhasznú Egyesület, - Civil Információs Centrum, ifjúsági szakreferens, Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal

		- Döntés-előkészítési folyamatoknál igényfelmérés, véleményeztetés beépítése - Pályázati tanácsadás		
A zalaegerszegi ifjúsági irodák működésének harmonizációja (ZegZug, Ifjúsági Iroda, Diáksziget, Új Nemzedék Plusz Kontaktpont Iroda, LISZI)	- A minél teljesebb ifjúsági szolgáltatási skála biztosítása, az átfedések kiiktatása az optimális munkamegosztás megvalósítása - Ifjúsági érdekképviselő - Forrás-monitoring biztosítása, együttműködés külső források megszerzésében	- Az irodák közötti folyamatos kommunikáció biztosítása - Konszenzusos alapon kialakított munkamegosztás végrehajtása - Közös programok és projektek megvalósítása - A Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal munkájában való részvétel - Folyamatos egyeztetés és tájékoztatás az illetékes bizottságok és az ifjúsági szakreferens felé - A működési - tevékenységi körükben felmerült ifjúsági igények és szükségletek megjelenítése az önkormányzat irányába - közvetítő és koordinációs szerep - A zalaegerszegi fiatalok érdekeinek képviselése, kapcsolattartás, együttműködés a megyei, régiós és országos szakmai szervezetekkel - Közreműködés az ifjúsági szakterület forrásigényének kielégítésében (pl. pályázatok) - Minél teljesebb ifjúság-segítői tevékenység (széles spektrumú szolgáltatások) produkálása az érintett korosztályok felé	Folyamatos	ifjúsági szolgáltató irodák, Zalai Civil Életért Közhasznú Egyesület, Zalaegerszeg MJV Önkormányzata, ifjúsági szakreferens, ZIK
Ifjúsági szolgáltatások jegyzéke	Az elérhető ifjúsági szolgáltatásokról tájékoztató megjelentetése a honlapokon, illetve leporelló kiadvány	A korábban már két alkalommal kiadásra került kiadvány aktualizálása, új információkkal történő bővítése, példányszám	2015.	Zalaegerszeg MJV Önkormányzata, ifjúsági irodák, ifjúsági szakreferens

	készíttetése	tervezése, terjesztés megszervezése, valamint a városi és az ifjúsági portálokon történő megjelentetése Forrás biztosítása: ifjúsági szakterület költségvetési kerete és pályázat		
Vertikális és horizontális együttműködések	Együttműködés a megyei és országos szakmai szervezetekkel, valamint a helyi szakterületi intézményekkel, továbbá a civil (elsősorban) ifjúsági szervezetekkel	- A különböző fórumokon a helyi ifjúság igényeinek megismertetése, érdekeik képviselete - Pozitív előjelű lobbytevékenység az ifjúsági érdekek érvényesítésére - Szakmai szerveződések munkájában történő aktív részvétel - A szakminisztérium (EEMI) által meghirdetett rendezvények, képzések igénybevétele - Döntés-előkészítési trendek megismerése, a folyamatban történő részvétel szorgalmazása	Folyamatos	ZMJV Önkormányzata, ifjúsági szakreferens, Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal, ifjúsági irodák
Az ifjúság közösségi életének helyszínei, közösségi terek biztosítása	- A meglévő városi és peremkerületi közösségi terek és általános művelődési központok fenntartása, megóvása és fejlesztése - Új, központi fekvésű ifjúsági közösségi tér kialakítása, benne teljes körű, komplex szolgáltatást nyújtó ifjúsági irodával	- A közösségi terek állapotának megőrzésére és fejlesztésére forrás biztosítása; önkormányzati finanszírozás és a kiírásra kerülő pályázatok által biztosított lehetőségek megragadása - A technikai fejlesztések érdekében szponzorok, támogatók bevonása - A vegyes profilú közösségi terek (ÁMK-k) támogatandó ifjúsági célokra történő térítésmentes biztosítása Belvárosi ifjúsági közösségi tér megvalósítása - Folyamatosan aktualizált adatbázis,	Folyamatos Forrás függvényében (önerő + pályázat)	Zalaegerszeg MJV Önkormányzata Zalaegerszeg MJV Önkormányzata

	Ifjúsági információs pontok hálózatának további bővítése	hozzáférhetőség, fénymásolás, internetezés, diákmunka nyilvántartás, közvetítés, kulturális és egyéb ifjúsági programok tablózása, belépők árusítása, kiadványok, készítése, diákjogi, pszichológiai, életvezetési, munkajogi, pályaorientációs tanácsadások személyes, internetes és hot-line anonim formákban, egyéni és közösségi kompetenciákat fejlesztő programok szervezése, interkulturális kompetenciák kialakítása, szállás és menetjegy információk, önkéntes munka tájékoztatás, közvetítés, felnőttképzés és munkahely keresési tanácsadás - mint komplett szolgáltatási skála biztosítása egy városközponti ifjúsági szolgáltató irodában. Legoptimálisabb esetben az ifjúsági szolgáltató iroda egy leendő közösségi tér fizikai egységén belül jelenik meg. A tevékenység non-profit jellegű, az ifjúságsegítő (min. 2 fő) munkatárs bérköltsége, annak járulékai, az iroda fenntartási kiadásai, a tanácsadásokat vezető szakemberek költségei hosszú távon csak vegyes (helyi önkormányzati és mellette rendszeres központi költségvetési vagy pályázati) finanszírozással vállalhatók fel. Ifjúságsegítők alkalmazásával szolgáltatás közvetítés a fiatalok és az ifjúsági iroda között, a meglévő ifjúsági információs pontok	Forrás függvényében (önerő + pályázat)	ZIK, ifjúsági irodák, Karrier Iroda és Diákcentrum
--	--	---	---	---

		számának növelése - működésük biztosítása valamennyi városrészben. A pontok az ifjúsági szolgáltatások elérhetősége érdekében az ifjúsági szolgáltató iroda és a kliensek közötti közvetítő szerepet töltik be, s e szerepükben számítanak önkéntesek közreműködésére az ifjúságsegítő munkában. Feladatuk még helyben személyiségfejlesztő programok működtetése: pl. egyéni és közösségi, társas, munkaerő-piaci, kommunikációs és multikulturális kompetenciafejlesztés - szakmai közreműködők bevonásával. Ifjúsági rendezvények szervezésében is közreműködnek. A teljes hálózatépítés, valamint a kortárs közösségi és szakmai háttér megteremtése csak a komplex ifjúsági szolgáltatások kiépítésével párhuzamosan lehet sikeres. Feltétel: központi/ pályázati finanszírozás a feladatokra.		
<i>Az iskolán belüli közéletiség, érdekképviselés, jogvédelem megvalósítása és a gyakorlat egységesítése</i>	• Intézményi diákönkormányzatok működésének megerősítése, ezúton az érdemi iskolai közélet terepének biztosítása • A városi diák-önkormányzati képzésekre tanulók delegálása, a képzésen kapott információk továbbadása az oktatási intézmény tanulói közössége felé • Minden oktatási intézményben DÖK tanár alkalmazása és a diákönkormányzatok tevékenységét segítő pedagógusok	• Az intézményi DÖK munkáját nem csupán a törvényi előírások, hanem a helyben jelentkező tényleges korosztályos igények alapján kell szervezni • Biztosítani kell a fiatalok közszereplésének gyakorlását; a programszervezések mellett az egyéb iskolai közfeladatokba is be kell vonni a diákönkormányzatot • A tanulóknak tudatosítani kell, hogy vezetőik megválasztása	Folyamatos	Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Zalaegerszegi Tankerülete, intézményvezetők, a diákönkormányzatok munkáját segítő pedagógusok, Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat, Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal, mint mentor

	munkájának következetes szervezése, segítése és megbecsülése A diákjogok határozottabb érvényesítése az iskolák gyakorlatában	felelősségteljes feladat, hiszen érdekeik képviselését ruházzák a bizalmukkal megtisztelt társaikra - Fontos tényező az intézményi DÖK kommunikációja és kapcsolattartása a városi diákönkormányzattal (és vissza) a jelzés értékű információcsere programok és szükségletek közvetítése, érdekeik érvényesítése céljából - A DÖK tanárok részére biztosítani kell a munkájukhoz szükséges feltételeket, a fiatalok szerveződéseit, a városi DÖK, az ifjúságsegítő intézmények, döntéshozók megismerésének lehetőségét, a kapcsolatépítést és a napi tevékenységükben segítséget nyújtó képzést is - Az előforduló fegyelmi ügyek tárgyalásakor gyermekjogi képviselő, vagy ifjúságvédelmi szakember jelenlétének biztosítása szükséges - Az osztályközösségeket, diákközösségeket érintő problémák megoldásába a szülői munkaközösség képviselőjét is célszerű bevonni		
VI. Mobilitás - nemzetközi kapcsolatok				
<i>Az Európai Unió intézményrendszerének, működési elveinek bemutatása és az európai polgár minőséggel járó kötelezettségek és lehetőségek</i>	- Oktatási intézmények képzési tematikája - Ifjúsági szolgáltató irodák információs szolgáltatásai - A hallgatói és diákönkormányzatok közvetítő	- Az európai uniós ismeretek megjelenítése az iskolarendszerű képzésben - Az ifjúsági irodák információs rendszere, kiadványok megjelentetése, ifjúsági portálok	Folyamatos	oktatási intézmények, ifjúsági szolgáltató irodák, HÖK-ök, ZVDÖK, a helyi média képviselői

<i>megismertetése</i>	- szerepe - A média lehetőségei az információk terjesztésében	tartalmi feltöltése, tanácsadás, előadások, képzések - mint az információ átadás forrásai - A diákönkormányzatok tevékenysége, diákújság, iskolarádió, honlap felhasználása az ismeretek továbbítására - A média széles eszköztárának felhasználása a fiatalok tudásának korszerű, európai polgár szintre emelése érdekében		
<i>A nemzetközi ifjúsági kapcsolatok erősítése, közös projektek, interkulturális együttműködések és csereprogramok ösztönzése</i>	- Testvérvárosi kapcsolatok „Hármas –határ” közelsége - Intézmények, iskolák és civil szervezetek nemzetközi kapcsolatai - Az Európai Unió új ifjúsági programjai, pl. Erasmus + program által kínált lehetőségek kiaknázása - Önkéntes munka-Európai Önkéntes Szolgálat (EVS) megismertetése és a fiatalok által minél szélesebb körben történő kihasználása - Határon átnyúló magyar – magyar kapcsolatok	- A testvérvárosi és egyéb intézményi kapcsolatok terén az elsősorban a nyelvtanulást szolgáló cserekapcsolatokon túl az ifjúsági kulturális, művészeti, sport és tudományos együttműködések erősítése, a tapasztalatszerzés, a társadalmi összehasonlítások, demokratikus intézményrendszerek megismerésének szorgalmazása - A nyelvtanulást támogató programoknál a csere-utak háttérszervezése, ahol a kölcsönösség megalapozza annak lehetőségét, hogy - némi plusz támogatással – szociálisan hátrányos helyzetű diákok is részesei lehessenek a programoknak - Mind a testvérvárosokkal, mind a határszomszéd országok fiataljaival közösen továbbra is keresni kell azokat a kapcsolódási pontokat, amelyek közös projektek (és így uniós támogatások) alapját képezhetik - Az önkéntes munka nagyobb	Folyamatos	Zalaegerszeg MJV Önkormányzata, ifjúsági irodák, Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal, civil szervezetek, egyházak, Testvérvárosok, oktatási intézmények

<i>Kapcsolatok ápolása a határon túli magyarsággal</i>	- Határon átnyúló magyar – magyar kapcsolatok - Cserekapcsolatok a közös nyelv, kultúra, történelem mentén	ismertségének és a felkínált programokban való részvételnek a biztosítása a tevékenység iránt érdeklődő fiatalok körében-segítségnyújtása az ügyintézés során - Közös táborok rendezvények szervezése, a határon túl élő magyar fiatalok életének, problémáinak megismerése - A határokon kívül eső magyarok lakta területek megismerése, látogatások - A magyarságtudat, a hazához, szülőföldhöz való kötődés erősítése	Folyamatos finanszírozás: részben pályázati forrásokból	Zalaegerszeg MJV Önkormányzata, oktatási intézmények, ifjúsági irodák, Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal, civil szervezetek, egyházak
<i>Az Európai Unió új programjainak megismertetése és átültetése a gyakorlatba, folyamatos tájékoztatás a kapcsolódó helyi aktualitásokról</i>	- ERASMUS+ program, az EU oktatási, képzési, sport és ifjúsági programja a 2014 – 2020. év közötti időszakra, Ifjúsági Garancia Program a fiatalok munkanélkülisége leküzdésére - Oktatási intézmények - Ifjúsági szolgáltató irodák - Ifjúsági portálok - Zalaegerszegi Városi Televízió, Helyi írott média - Nemzetközi projektekben résztvevő civil szervezetek megszólaltatása	- Előadások szervezése az iskolákban és külön a diákönkormányzatok számára is - Rendszeres televíziós műsorok a programok bemutatására, szakértők meghívásával, valamint interaktív fórum létrehozása a fiatalok által - Ismeretnyújtás az írott sajtóban és a honlapokon - Csereprogramok	2014. évtől folyamatosan	Ifjúsági Kerekasztal, ifjúsági irodák, Városi Televízió, Zalaegerszeg MJV Önkormányzata, hallgatói és diákönkormányzatok, ifjúsági portálok
<i>Információk az uniós pályázati lehetőségekről</i>	- Tájékoztató előadások - Pályázatfigyelés	Ifjúsági szervezetek, diákönkormányzat, civilek számára	Folyamatos	Zalai Civil Életért Közhasznú Egyesület,

	• Pályázatokat összesítő honlapok • Pályázatíró képzések • Koordináció • Eredményesség mérése	általános tájékoztató tartása az uniós pályázati rendszer sajátosságairól • Pályázatíró tréningek meghirdetése szakemberek bevonásával • Az Ifjúsági Kerekasztal szervezetén belül pályázatfigyelő és író munkacsoport létrehozása • A városból benyújtani kívánt pályázatok koordinációja • A pályázati önrészekhez forrásteremtés elősegítése • Monitoring az eredményesség feltárására, a szükséges korrekciók és az együttműködési komponensek kimutatására		Zalaegerszeg MJV Önkormányzata, ifjúsági irodák, Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal
--	--	--	--	---

Rövidítések:

- **ZFE:** Zalaegerszegi Főiskolások Egyesülete
- **ZVDÖK:** Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat
- **ZIK:** Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal
- **HÖK:** hallgatói önkormányzat
- **ZFOK:** Zalaegerszeg Felsőfokú Oktatásáért Közalapítvány
- **ZMKH:** Zala Megyei Kormányhivatal
- **KLIK:** Klebelsberg Intézményfenntartó Központ
- **KEF:** Kábítószerügyi Egyeztető Fórum